

1995eko uztailak 23 - 1.540 zenbakia - 265 pezeta (BEZ barne) / 14 libera

ARGIA

INAXIO OLIVERI

«Erabateko
normalkuntza lortzea
ez da soilik
indarkeriarekin
amaitzen»

MAASTRICHT

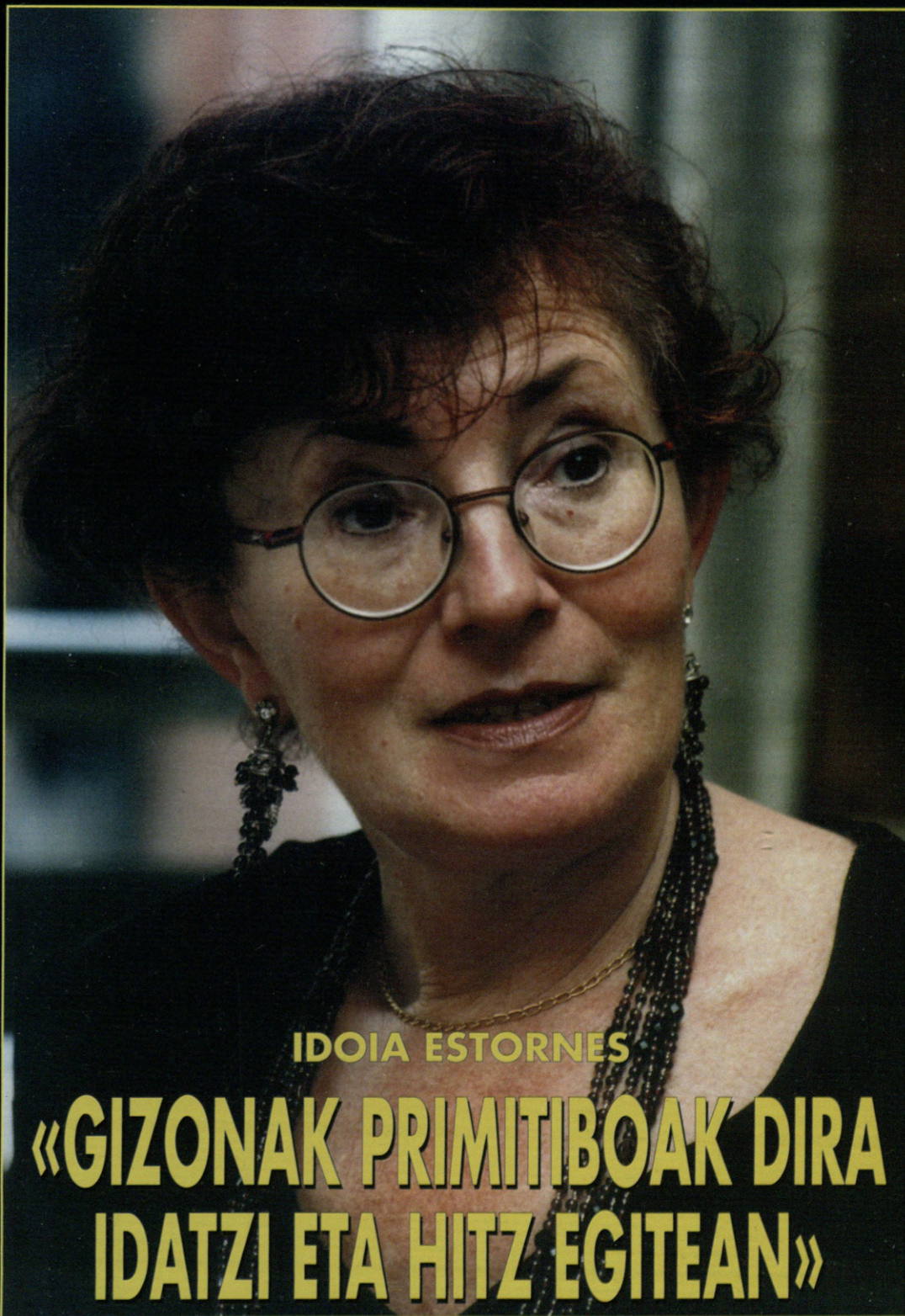
Itunaren erreforma
lanak aurrera,
«Maastricht II»
1996rako ikusgai

ESTROPADAK

Fibraren olatua
hartuta dator aurreen
denboraldia

GORKA AURRE

«Eusko Bibliographia
pikutara joan daiteke
epe laburrean»

IDOIA ESTORNES

«GIZONAK PRIMITIBOAK DIRA IDATZI ETA HITZ EGITEAN»

MIKEL ERRAZKINEKIN MUSIKA INTIMISTAREN HARIAN

Euskal Herriko Egunkaria

Zure Egunkaria

6. Politika kronika. PELLO ZUBIRIA.

8. Inaxio Oliveri, Hezkuntza sailburua eta Eako idazkari nagusia.
«Erabateko normalkuntza lortzea ez da soilik indarkeriarekin amaitzea».
MIKEL JAUREGI.

12. Asteazkenean. XABIER LETONA.

14. EBren zabalkundeak bultzatuta, aurrera doaz Maastrichteko Itunaren erreforma lanak.
«Maastricht II», 1996an ikusgai.
XABIER LETONA

18. Francisco Egea, Eusko Jauriaritzako Ekonomia sailburuordea. XABIER LETONA.

20. Espainiako Gobernuak Abortoaren Legea zabaltzeko proiektua onartu du.
AINHARA ZUAZABEITIA.

23. EKBk kargudun publiko-politikoaren hizkuntza gaitasunaz proposamenak kaleratu ditu. Euskaragatik kargu hartu.
MYRIAM GARTZIA.

26. Arraun Federazioak fibrazko txalupak baimendu ditu. MARTIN AGIRRE.

29. Idoia Estornes: «Entziklopedia negozio ezkutatuak daude aberats berri mentalitatea balakatzeko».
ARANTXA ERASUN.

34. Kultura kronika.
J.J. PETRIKORENA.

37. Gorka Aurre idazkariak esan digunez. «Eusko Bibliographia pikutara joan daiteke epe laburrean».
J.J. PETRIKORENA.

42. «Bostak arte» izeneko diskoa kalean du Mikel Errazkin hondarribiarrak. «Musika nahiko intimista du diskoak eta horrek ez du salmentarik».
MAITE ARTOLA.

45. Argitalpenak. J.J. PETRIKORENA.

48. Irrati-telebista. AINHOA GERRA.

52. Aukeran.
AINHARA ZUAZABEITIA.

56. Denborapasa.

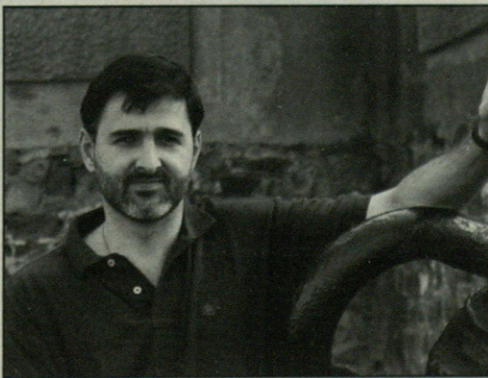
58. Bizkaia. GOTZON GARATE.

POLITIKA: Eusko Alkartasunako idazkari nagusia, egun buru-belarri dabil Hezkuntza sailburu lanetan. Ez da berria, baina, lan hau Inaxio Oliverirentzat, lehendik ere EAJ-EA-EUE hiruko gobernuan kargu bera bete baitzuen hondarribiarrak. Euskal Herriko egoera politiko nahasia izan dugu mintzagai, eta Ajuria Eneko Itunaren gora-beherak./8

IDOIA ESTORNES: Aspalididantik Añamendi entziklopediako lanera lotua, buru argiz eta erantzun zorrotzez jaso gaitu Idoia Estornesek.

Añamendiren bilakaera, insituzioetatik laguntzak jasotzeko duten zailtasuna, negozio horren babesean aurrera egiten dutenak eta gehiago aitatu dizkigu. Entziklopedigintza, baina, ez du mintzagai bakarra: egungo gizartearen bilakaera, kultura, emakumearen zeregina eta mugimendu feminista, literatura eta beste hainbat gaitan ere iritzi neurtu bezain zuhurrak eskaini dizkigu./29

EUSKO BIBLIOGRAPHIA: Jon Bilbaok sortu eta sustatutako erakundeak une kritikoak bizi ditu: Vital Kutzarekin duten zorra dela medio, hil honetan bertan Gasteizko bulegoa utzi beharrean izango dira, apenas iristen zaie dirulaguntzarik, prest dituzten lanak argitaratu ezinik dabilta.../37

ARGIA

astero etxean

ARGIAren harpidedun izan zaite

ARGIA etxean hartzeak
abantaila guztiak ditu

✕ Zenbaki guztiak jasoko
dituzu, kalean baino % 20a
merkeago

✕ Euskal Kulturaren
Urtekaria etxera iritsiko
zaizu

✕ ARGIAren eskaintza
bereztan parte hartu ahal
izango duzu

ORAIN ARGIAKO
HARPIDEDUN EGINEZ
GERO HAUETAKO
KONPAKTO, BIDEO
EDO LIBURU BAT
ESKURATUKO DUZU

DOHAINIK

TTAKUNen
KONPAKTOA

"EUSKALDUNEN AMERIKA"
JOSEBA ETXARRI

"AINGERUAREN BIHOTZA"
BIDEOA

KIOSKOAN
BAINO

HARPIDETZA TXARTELA

☎ (943) 37 15 45

FAXA: (943) 36 10 48

IZENA _____ 1. DEITURA _____
2. DEITURA _____ HELBIDEA _____
TFNOA _____ HERRIA _____
POSTA KODEA _____ HERRIALDEA _____
BANKU EDO AURREZKI KUTXA _____

SUKURTSAL HELBIDEA _____ SUKURTSAL ZKIA _____

KONTU KORRONTEA/LIBRETA

Entitatea

Sukurtsala

K.D.

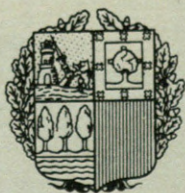
Kontu zenbakia

HARPIDETZA SARIAK
(BEZ barne)
Hego Euskal Herria
11.600 pzta
Ipar Euskal Herria
685 libera
Espainia 11.600 pzta
Beste Atzerriak
15.100 pzta
Airez 23.850 pzta

PASAIA, PORTUA, ARRAUNA, ITSASOA, ...

- PASAIAKO UDALA •
- San Juan kalea 108
- 20.110 Pasaia
- Tel.: 52.68.04
- Faxa: 51.54.47

Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailak
diruz lagundutako aldizkaria

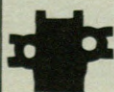
JABEA: ZERUKO ARGIA, S.A.L.
LEHENDAKARIA: Joxe Mari Irazusta.
ZUZENDARIA: Pello Zubiria.
Kontseilu Editorialeko Arduraduna: Baleren Bakaikoa.

HELBIDEAK

GIPUZKOA: Zirkuitu ibilbidea, 15.pabiloia.
20160 Lasarte-Oria.
Tlf: 37 15 45. Faxa: 36 10 48.
BIZKAIA: Zabalburu 2, 1. ezkerre. 48003 Bilbo.
Tlf: 410 34 34. Faxa: 410 37 15.
NAFARROA: Iratxeko Monastegia 70, 3. ezkerre.
31011 Iruñea.
Tlf: 17 80 78. Faxa: 17 80 77.
IPARRALDEA: Harrobiko Etxea, 64122 Urruña.
Fax-Tlf : 47 17 10

LEGE GORDAILUA: NA 80-1963.
ISSN: 0213-909X.
BATZORDE PAREKIDEA:
72562 E.

INPRIMATEGIA ETA FOTOMEKANIKA:
Antza, S.A.L.

kutxa fundazioa
fundación kutxa

- gipuzkoa donostia kutxaren
- gizarte-ekintza
- obra social
- de la caja gipuzkoa san sebastián

Gipuzkoako Foru Diputazioa
Kultura eta Turismo Departamendua

Lutxiren hilotza CESIDen ganbaran

LUIS Mari Retolaza zen orduan Eusko Jaurlaritzako Herrizaingo saileko buru, eta berak esana da: «Hori egia izatekotan, borroka antiterroristan urteetako atzerakada egingen genuke, Joseba Arregiren kasoarekin bezala». Duela zortzi urte zen, ia egunez-egun, eta guardia zibilek Luzia Urigoitia bertatik bertara tiro eginez hil zutela zabaldu zuten komunikabideek. «Afusilaketa sumarioa» aipatu zen orduan, eta «Diario 16» egunkariak Guardia Civilak emandako argazki bat eskaini zuen lehen orrian: Lutxi Urigoitia beste ETakide batekin, Estanislao Etxabururekin, Donostiako Ategorrieta pasealekuan. Aurretik ondo kontrolatuta zeuden seinale.

Zortzi urte pasata, 1987 hartako osagai berdintsuak pilatu dira egun bere-tsuetan. Intxaurrendoko guardia zibilak, buru Enrique Rodriguez Galindo zu-

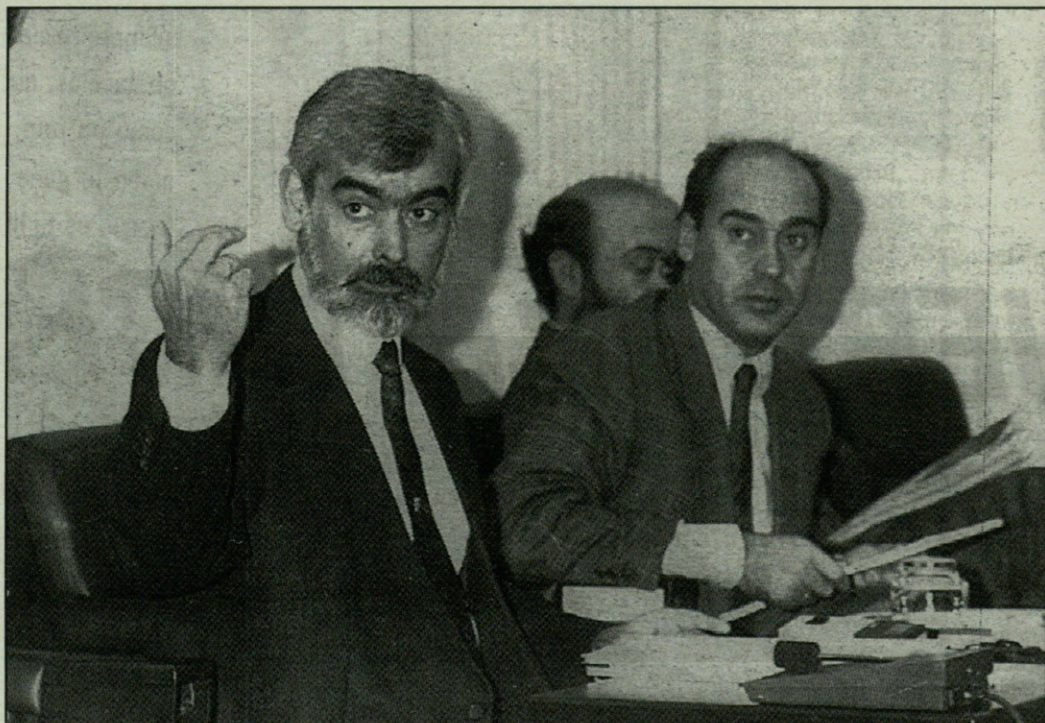
tela eta dutela. GAL: 1987ko uztail hartan —Lutxirena gertatu zen egunetan— Garcia Goena Hendaian hiltzen eta gaur eskuetan darabilgun eskandaluan. Eta CESID, orduan bezala gaur ere ETaren kontrako estrategia gertutik kontrolatuz. Geroztik itzaliz joan zen Lutxiren kasua, 1990an epaitegietan artxibaturik gelditu arte. Zortzi urte pasa behar izan dute, CESIDeko talde operatiboetako buru ohiren batek bere burua salbatzeko beste datu batzuk filtratu ditzan. Eta hola jakin dugu ez bakarrik Lutxi Urigoitia arrestaturik zegoela tiro batez

akabatu zutela, baizik eta gertakizun horri buruzko datu eta ebidentziak itxurraldatu eta manipulatu egin zirela.

SISTEMA judizial espainiarra polemikaren erdian egon zen 1987 hartan. Luzia Urigoitiari gertatua ikusirik Intxaurrendoko koartelean ordu mordoxka bat pasa zutelako protesta egin zuten Gobernuak eta bere ordezkariak, Piqueras epailearen kontra, eta batik bat Fermin Zubiri fiskalaren kontra: Endarlatzako uretan itota azaldu zen Mikel Zabaltzaren kasuan ere hau ibilia zen

Justiziak komeni zaionera moldatzen badakiela erakutsi du: Rafael Vera 200 milioi pezetako fidantzarekin aske ikusteak alferrikako egiten ditu komentarioak

Arabaren sozialistek azken hauteskundeetan jaso zituzten emaitza kaxkarren ondorioz —ez da Espainiako probintzia guztietan boto kopuru ttikiagorik eskuratu duenik— kritikoak mugitzen hasi zaizkio F. Buesa eta J. Rojo buru dituen ejekutibari. UGTko buruak eta Euskadiko Ezkerratik datozenak dira, nonbait, Arabako PSEn gehien mugitzen ari direnak. (Arg.: El Correo).

erditik, beti Intxaurrendoren bueltan. Orain epaileek, besterik ez bada azken egunotako informazioak irakurrita tonto aurpegia gelditu ez dakien, CESIDek edo Guardia Zibilak auzi bateko frogak era hain lotsagabea manipulatzeko argitu beharko dute. Baina batek daki zertan bukatuko den, hemen ETaren kontra dela aipatuz gero edozerk balio baitu.

Egunotan ikusi dira, hain zuzen, bost urte espetxean daramatzan Imanol Murua hernaniarraren irudi patetikoak. Bost urte kartzelan, estradizio bat erditik, eta epaileak berak ez dira gauza gizon bat espetxean ekibokazioz daukateela aitortu eta bere kausaren berrikusketarako proposatzeko. Tortura kasuak epaile horien eskutik argituko diren esperantzaz polita. Imanol Murua Xabier Markiegiarekin prentsaurrekoan azaldu zen egun hartan bertan nahi izan zuen adurak telebista kate frantses batean «La vie de Seznec» eman zezaten: poliziek manipulaturako frogen ondorioz bizitarako galeretara kondenatu zuten herritar baten historia egiazko tristemena. Eta juradu batek kondenatu zuen Seznec.

JUSTIZIAK komeni zaionera moldatzen badakiela erakutsi du: Rafael Vera 200 milioi pezetako fidantzarekin aske ikusteak alferrikako egiten ditu komentario gehienak. Kanean dago Vera, eta disimulatu abisotxoren bat ere bota du: «GAL sortu zenean bezalako antzeko fenomenoak ari dira gertatzen hemen».

Zerikusirik ba ote du horrek Euskal Herria Ajuria Eneko itunaren aurreko egunetara itzultzen ari dela esan dutenen apreziazioarekin? Gesto por la Paz, Bakea Orain eta Denon Artean mugimenduek publikoki adierazi zute beren erreferentzipuntu nagusia den Ajuria Eneko mahaia gaur soluziobide baino arazo bihurtu dela. Atzerapen hori, Rafael Verarentzako, itxurazkoa da erreala baino gehiago, baina ondoko hilaibetearako ETaren eraso bortitza iragarri du, ETA bere egiturak azkar sendotzen ari omen delako. Oraingoz, 200 milioi balio ditu Verak.

PELLO ZUBIRIA

G O R D E T Z E K O A K

CESID-EKOAK JOSEBA EGIBARREN ATZETIK

Elkarrik Bilboko Carlton hotelean Euskal Herria bakeratzearen inguruko bilkura famatu hura egin zuenetik, Joseba Egibarrek bere mugimenduak CESIDek kontrolatzen dituela deklaratu berri du. Carltonen Juan Mari Ollorak aurkeztu zuen proposamena zertan zehazten den eta horrek aurrera begira jeltikideen aldetik aldaketa estrategikorik suposatzen ote duen jakiteko ibili behar ditu «gainean» EAJko bozeramaila andoaindarrak CESIDeko agenteak.

TERESA TODAREN TARTEA

ZEIN ETORKIZUN DU AJURIA ENEKO ITUNAK?

Jostailu hautsiak

Patetiko antza du J. A. Ardanazak ahal duen bezala Ajuria Eneko Ituna zein gaizki dagoen disimulatzen saiatzen denean. Jostailua hautsi egin da behin betiko eta lehendakariari onartzea kosta egiten zaio. Logikoa da. Urteotan bere eremu nagusia izan da Euskal Herriko barneko jardueran, bere tribuna esanguratsuena, eta Ituna mantentzeko bere ahalegina, jada aurpegi hutsa zen arren, modu batera gorestekoa modukoa da.

Baina orain hausturek konponezinak dirudite. Azaltzen den edoein gaik Itunaren sinatzaileen artean liskar publikoa eragiten du, eta batasuna azaleratzen ere ez dira saiatzen. Are gehiago, Aldaiaren bahiketak hilaibete bete zuenean egindako azken bilera eta gero ez zen komunikatu komunik ere egon. Ez da harritzekoa, egia esan, talde bakezaleak eta Alditranseko langileak apur bat defraudatuta sentitzea.

EAJk, Ardanazaren alderdiak, nahiko argi dauka. Jesuitar erara, «Deia'n J. Txindoki gisa sinatzen duen komentario taldeak, EBBren pentsamendua puruenaren lerroan kokatu behar dena, pasa den astelehenean bere erronka botatzen zion PPri: Ajuria Eneko Ituna erabat onartzen da (hots, bergizarteratze, Estatutuaren garapen eta elkarriketaren kontzeptuarekin) edota jada ez da baliozkoa. EAJ ustez

Moncloako hurrengo jabea izango denaren aurrean posizioak hartzen ari da, eta badaki PPK ez duela multzoa irensten.

Jeltikideek itunaren kargaz libratu nahi dute alderdi estatualistei erantzukizunak boteaz. Azken batean, beti hor egon den hausturan sakonduz.

Itunak porrot egin du. Ez bakarrik EAJ eta EAren ikuspegi nazionalistatik beren planteamenduak bete ez direlako, baizik eta Euskal Herria eta Estatuaren arteko gatazka erabat konpontzeko lanabesik ez zeukalako. Errepresio gehiegi baimendu du bere gonapean; presoen haustura eta sakabanaketa oinarri duen espetxe-politika bultzatu du, bere sinatzaileek orain kritikatzeko duten hori, baina oraindik ez dira presio egiteko gai izan politika hori alboratu dadin. Guztia erekin, bere kasa proposamen baikorren inguruan mugitzea ez-gai agertu da.

Itunak porrot egin duela azaltzen du, bestalde, arazo konkretuen konponbide zehatza Mahaitik kanpora bilatu izan dela, autobidearen kasuan bezala; zenbait unetan HBren bazterketa bultzatu den arren, eguneroko errealtate indartsuagoa izan da, eta nahi diren tentsioak tarteko, ezker abertzaleak gizartearen sustraituta jarraitzen du ohizko mailan.

Itunak porrot egin du herri honek behar dituen erantzunak eskaintzeko gai ez delako izan. Ea bertako kideek honela onartzen duten eta beste ekimenei uzten dieten bakerako bidea irekitzen.

Inaxio Oliveri, Hezkuntzako sailburu eta EAko idazkari nagusia

«Erabateko normalkuntza lortzea ez da soilik indarkeriarekin amaitzea»

Hondarribitarrak denbora luzea darama politikagintzan. Elkarrizketan gai asko ikutu genituen, EA eta EAJ prestatzen ari diren baketze plana tartean. Elkarrizketa egin eta arratsaldean bertan bildu ziren lehenengoz Inaxio Oliveri eta Joseba Egibar.

«Polizi-bidea nahikoa ez bada, elkarrizketaren bidea hartu beharko da». (Arg.: G. Garaialde).

Berriro ere negoziaketaren kontua guztion abo-tan dabil. ETArekin hitz egiten hasi behar baldin bada, noiz eta nola hasi? Indarkeriak urteak darama-tza hemen, ez da irtenbidea ikusten, polizi-bitartekoak soilik erabiliz ez dirudi kon-ponduko denik eta ezin du-

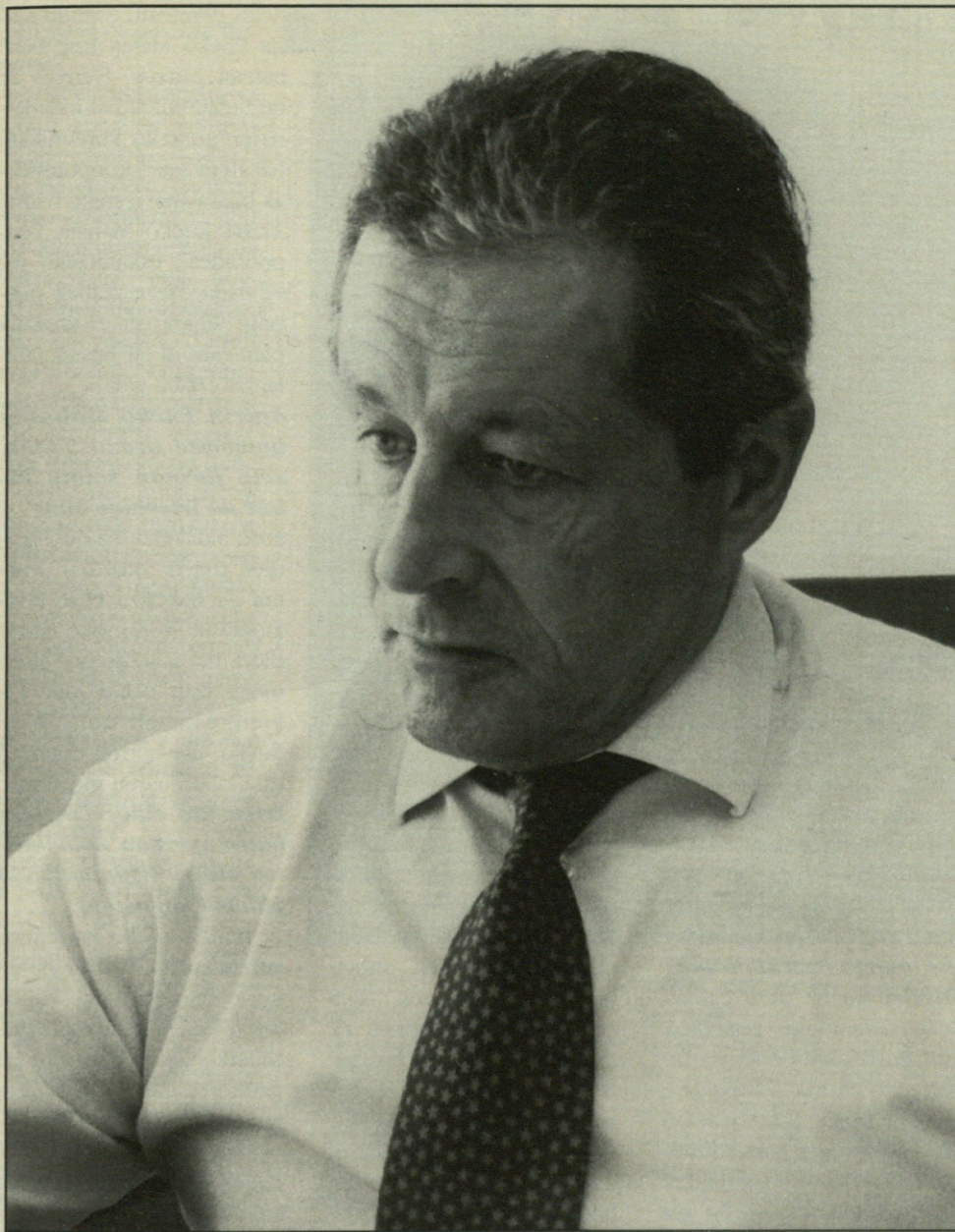
gu egoera honetan jarraitu. Irtenbidea bilatu behar da, eta poliziala ez bada elkar-rizketa bidezkoa beharko du izan. Normalena HBrekin hitz egitea litzateke, HB bali-tzateke Ipar Irlandan Sinn Feinen eginkizuna beteko lukeena. ETArekin hitz egi-tea posible da prozesua za-baltzeko bada, bestela ezer gutxi aurreratuko baitugu.

Beste kontu bat da gidari-tza nork eraman beharko lu-keen. Ajuria Eneko Mahaiak ezin du eginkizun hori bere-gain hartu, bertan jarrera po-litiko ezberdin eta kontra-jarriak ageri baitira. Indarke-ria-ekintzen kontrako adie-razpenetan baino ez gara jartzen ados, baina arazo-a-ren konponketa konponbi-deak bilatuz etorriko da. Ha-

la, Eusko Jaurlaritzak badu erantzukizuna konpeten-tziak dituztenak konponbi-deak bilatzera behartzeko.

Gaur egungo egoera po-litikoan elkarrizketari ekiteko modu edo auke-rarik ikusten al duzu?

Alderdi politikoetan aldake-ta izan da, batipat abertza-leotan. Aspalditik gabiltza elkarrizketa-bidean abiatu

■ «Indarkeriaz publikoki gehiegi hitz egiten da eta gutxi behar den lekuetan». (Arg.: G. Garaialde).

behar dela esanez. Beste alderdi batzuk geldi daude: PP, PSOE... HB eta ETAk ere mugitu behar dute. ETA eta Estatuko Gobernuaren arteko elkarriketa lortzeko posiziotik mugitzen ez badira, oso zaila izango da.

Bi gatazka mota ezberdin daude gure irudiko. Euskal Herria eta Estatuaren artekoa bata. Hor badira hainbat eskubide Estatuak aitortu ez

dituenak, zehazki autode-terminazio eskubidearena. Bigarrena, euskaldunon artekoa da, batzuek ez baitute onartzen gehiengoak dioena. Gatazka politikoa bada, eta gatazka politikoari buruz alderdiek hitz egin eta konponbideak bilatu behar dituzte. Bidea errazteko ETArekin hitz egin behar bada, hitz egin dezagun.

Zertan dago EA eta EAJ-

ren artean prestatzen ari zareten baketze plana?

Egungo egoera eta beste alderdien posizioak ikusita, garrantzitsua litzateke gure eta EAJren artean posizio komuna lortzea. Zergatik bion artean? Abertzale legez errazagoa da jarrera komuna lortzea abertzalea ez den alderdi batekin baino.

Ahalik eta diskrezio handienaz egin behar da. He-

HAMARREKOA

JUAN MARI ATUTXA

«Euskadin bakearen alde lanean ari den gizon osoa»

ESTHER LARRAÑAGA

«Ekinaren ekinez ari da irabazten politikan duen prestijioa»

XABIER ALBISTUR

«Politikan izan dudan dezeptzio handiena. Patetikoa da Kongresuan inor ez ordezkatzeko hori»

KARMELO LANDA

«Ez du zerikusirik HBko bozeramaile gisa agertzen duen intolerantziak gero harreman pertsonalean azaltzen duen jarrerarekin»

CARLOS ITURGAITZ

«Euskara ikasten saiatu den PPko buruzagi bakarra»

FERNANDO BUESA

«Ez nator bat 'euskal' izateari buruz egiten duen planteamenduekin»

JOSEBA EGIBAR

«Ados egon ez arren, negoziaketetan ongi konpondu izan gara»

SABIN INTXAURRAGA

«Abertzale sutsua eta langilea»

XABIER ZUBIZARRETA

«Hirukoaren arazotzat datorkit burura. HBren irudi leuna da»

JOSEBA ARREGI

«Euskal Herriarekin konprometitu dagoen intelektuala»

«EAJ eta gu adostasunera heltzea aurrerapausoa da». (Argazkia: Garikoitz Garaialde).

men indarkeriaz publikoki gehiegi hitz egiten da eta gutxiegi behar den lekuetan. Zuhur jokatzeari oso garrantzitsua da.

Baketze plan horrek zer-rikusirik badu Ajuria Eneko Mahaira autode-terminazio eskubidea eramatearekin?

Erabateko normalkuntza lortzea ez da soilik indarkeriarekin amaitzea. Normalkuntza herri batek erabakitzen duena gauzatzea da, eta marko juridikoak eta baldintza politikoei gehiengo horrek dioena babestea. Normalkuntzarako oso tresna garrantzitsua, derrigorrezkoa, izango da autodeterminazio eskubidea.

Baina abertzaleok eta abertzale ez direnek zentzu ezberdinean ikusten dugu gaia. Abertzale batentzat gure herriaren gehiengoak dioena onartu beharko litzateke, baina estatalarantzat gehiengoak ez da soilik Euskal Herrian ematen

dena, Estatuan emango litzatekeena baizik.

EAk eta EAJk mantenduko dituzten bileretan egoteko prest dagoela adierazi du HBk. Izango al luke tokirik HBk bilerotan?

HBren aldetik prest egotea elkarrizketarako positiboa da, horrek konponbidea bilatzeko nahia adierazten baldin badu. Une honetan EAJ eta gu iritsi gara adostasunera. HBren partehartze edo partehartze eza EA eta EAJren artean hartu beharreko erabakia litzateke.

Ramon Jauregik bakera-ko bide bakarra dagoela esan du, ez bide nazionalista ez sozialistarik. Zer deritzozu?

Ez dut uste indarkeriak irtenbide bakarra duenik. Jau-regik eta besteek horrela-

koak esaten dituztenean, ez dagoela gatazka politikorik esan nahi dute. Gatazka politikoa dagoenez, konponbide politikoren beharra dago, eta konponbide politikoa ezberdinak ikusten ditugu batzuek eta besteek. Hala ere, elkarrizketa horiek ez dute baztertzailerik izan behar. Herri honen osaketa politikoa eta soziologikoa gatzat, guztiekin kontatu beharra dago. Bi alderdi ados jartzen badira, aurrerapausoa da.

Orain gutxi autokritika gogorra egiten zuen idatzia zabaldu du Ardan-zak Ajuria Eneko Mahaian. Zein iritzi duzu idatzi horri buruz?

Ardanzaren iritziarekin bat nator. Aspaldidanik esaten ari ginen gauza bera. Gobernu hitzarmena gauzatu ze-

nean, planteatu genuen Ajuria Eneko Mahia fase berri batean sartzea. Herriak ez du behar bilera bat indarkeriaren aurkako komunikatu bat ateratzeko, konponbideak bilatu ahal izateko baino. Ajuria Eneko Mahia konponbideak eskaintzeko gai ez bada, beste zerbait pentsatu beharko da. Horregatik planteatu dugu Eusko Jaur-laritzak izatea gidari.

Ajuria Eneko Mahaiak hainbeste arazo baditu, zein forotan saiatu behar da irtenbide bila?

Foro aldaketak ez du alderdien jarrera aldatuko. Kontua da bakoitza bere posizioetatik norainoko akordioa hel gaitzekin. Akordioak izan behar luke gehiengo batek bultzatuko duena, eta horrek eskatzen du Gobernuaren gidaritzak.

Irtenbide elkarrizketatu baten aurrean, nola ikusten dituzu Espainiako bi alderdi nagusiak?

Bi horien arteko harreman, jarrera eta adierazpen publikoak datozen hauteskunde orokorren arabera dira. Indarkeriarena bezalako gai garrantzitsuan ezin da zentzu elektoralistan erabili.

PSOE une honetan ahul dago, eta Gobernu zentralak ezin du horrelako prozesua martxan jarri. Eta PPK agintera iristen denean zentzu gehiagorekin jokatzeari espero dut, ezen Aznarrek aurrekoan esan zuena, «ez dugu negoziatu, eta Gobernura iritsita ere ez dugu negoziatuko», ez da borondatezko Gobernu baten jarrera. Hori egingo ez dutela badiote, planteatu dezatela zer egingo duten arazoa konpontzeko.

Juan Ramon Gebarak abertzaletasunak lurralde batasunaren obsesioa abaztu behar duela ai-

«Herriak ez du behar Ituna indarkeriaren aurkako komunikatu bat ateratzeko, irtenbideak bilatzeko baino»

patu du. Amets butsa bihurtu al da lurralde batasuna?

Gure egoera eta batipat Nafarroan abertzaletasunak zenbaterainoko indarra duen eta gurekiko zenbaterainoko ezberdintasun politikoa duen ikusita, zaila da. Abertzale gisa ezin dugu ahaztu lurralde ezberdinen arteko integrazioa. Garrantzitsua litzateke bi komunitateen arteko harreman politikoa sendotzea, egonkortasuna ematea erlazio horiei eta harreman puntual eta ekonomikoak bultzatzea. Ona litzateke, ez une honetan ezinezkoa den integrazio politikoa planteatzea, baina bai pausoak ematea hurbiltze prozesuan, azken urteetan atzera egin baitugu. **Gasteizko eta Iruñeko gobernuetan zaudete. Elkarlan formularik pentsatu duzue?**

Harremanak izango ditugu, eta EAEko Gobernuak ere horrelako zerbait planteatuko du. Ez dakigu ordea Nafarroako Gobernua gai den horrelako zerbait egiteko. EAren sarrera Nafarroako Gobernuan positiboa da, lehenengoz alderdi abertzale batek bertako Gobernuan parte hartzen baitu. Formula? Formula harremanak izatea da. Badaude interes

T A N T O A

Kemena eta borondatea

Elkarriketazalea eta adostasuna lortzeki buru-belarri ekiten dion politikoa izatearen ospea du, nahiz eta horregatik jarrera argirik ez azaltzea ere atxekitu zaion. Lanerako ahalmen handikoa, konstantzia eta borondatez, sinesten duen gauzei eta proiektuei gogor ekiten die.

Gaztetatik, heziketa humanistikoa eta letrak omen zituen gogoko. Aitzitik, industria garapenaren garaikidea izaki, bere heziketa teknikoa izan zen eta bere lehen lanak industrian egin zituen. Euskal Herriaren garairik zailenetan, abertzaletasunak bultzatuta euskara ikasi zuen. Ziurrenera zirkulantzia hori erabatekoa izan zen bere bizitzan.

Ikastolen mugimenduan, besteak beste Federazioaren lehendakari gisa, bete-betean ibili ondoren, Hezkuntza Sai-

lean hasi zen lanean. Politikagintzan, EAEIn aktiboki aritu ondoren, EAJn ez zuten Oliveriren ideiek erosotasunik aurkitu. EAren jaiotzan eta bilakaeran ardatz izan den gizon hau alderdi honetan saiatu da gauzatzen EAEIn defenditzen zituen abertzaletasun aurrerakoi, ireki eta integratzailearen printzipioak.

Bere lankideek diotenez, literatura handiez ihes eginaz, harira joaten den gizona da. Ez du bere genio bizia ezkutatzen tentsio unetan baina erraz ahazten du haserrealdia. Zorrotza da bere kolaboratzaileekin, baina era berean adiskidea. Konfiantza osoz jokatzeko du beraiekin, beharrezkoa baitu ingurukoengan sinistea eta bakarrik ez sentitzea.

Hezkuntza Sailak eta alderdiko Idazkaritza Nagusiak egunaren bukaeran tarterik

Edurne Otamendi
'Irutxulo' aldizkariko
erredaktorea

uzten badiote ez dio muzin egingo lankide edo lagunekin Beefeater kuba bat hartzeki. Politikagintzak eskatzen dion kemena lagunartean eta kirolean berreskuratzen du. Lanerako duen gaitasun bera erakusten du kirolean ere, lehia eta bere burua gainditzeko aukera ematen baitio. Gaztetan eskubaloian nabarmendu zen baina orain bizikletarekin neurtzen du bere kapazitatea. Berau du eguneroko lanaz ihes egiteko eta indarberritzeko lagun nagusi.

ekonomiko, kultural, politikoa... Horregatik planteatzen genuen, mahai egonkor bat osatzea. Hori da egun posible den formula bakarra, nafarrek nahi ez badute ezin baititugu derrigorrean integrazio prozesuan sartu.

Eta Iparraldearen ka-

suan, zer dabil EAren buruan?

Gure estatutueta Iparralde ere kontuan hartzen dugu. Arazoa da Iparraldean % 8 baino ez dela abertzaletasunaren espresio politikoa. % 51 izango balitz, bi estatu ezberdinetan gaudela

esango genuke. Harremanak mantendu eta sendotu behar dira, zenbait arlotan gauzak elkarrekin egin daitezke, ikastolen arloan, harreman ekonomiko eta industrialean... Hori da bidea.

MIKEL JAUREGI

9.800
PEZETAN

Argi ikusten ez baduzu, zatorz MULTIOPTICASera. Zure eguzkitako betaurrekoak preziorik distiratsuenan graduatuko dizkizugu. Montura eta graduaturiko kristalak **9.800 pezetan**. Argi ikus dezazun. Eta beti MULTIOPTICASen garantiarekin, zure zerbitzura 450 baino optika gehiago dituen 1. mailako Zerbitzu Optikoa.

ZINKUNEGI
MULTIOPTICAS
ZERBITZU OPTIKOETAN 1 Zba

Hernani, 4 - DONOSTI

H I R U M U N D U

■ NBE IRTEN ALA
BOSNIAN GERATU?

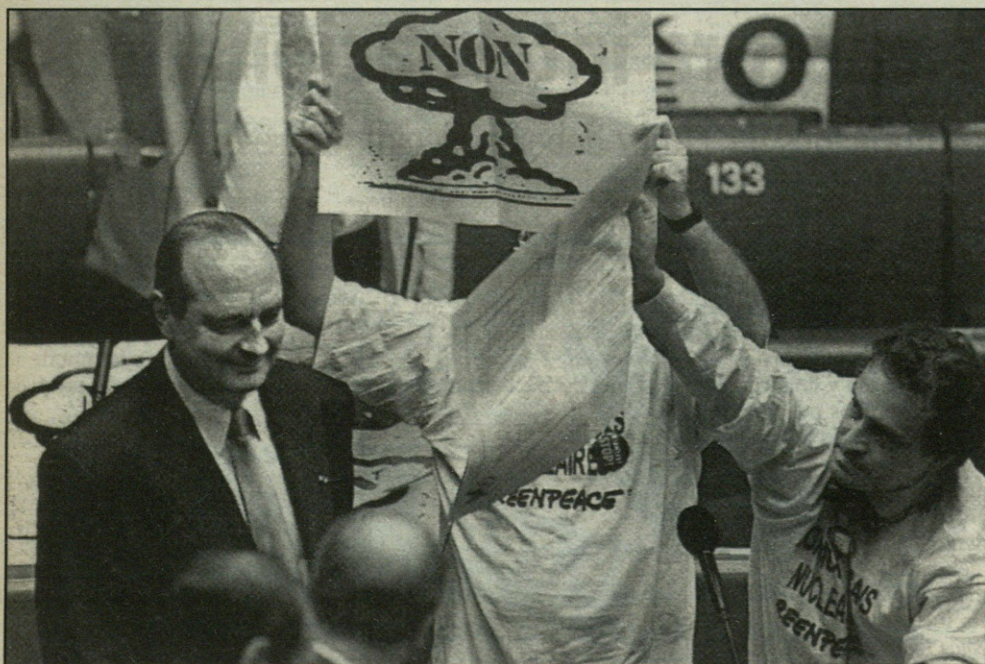
BOSNIA-KO gerran parte hartzen hasi zenetik, modu bakarrera jokatu du NBEk: laguntza humanitarioa banatu eta so-egile lanak egin. Noizean behin, halaber, NATOren bonbaketa taktikoren bat ere onartu du. Laguntza humanitarioa banatzea laudoriogarria izan baliteke ere, ez hanka ez buru ez duen agindua, musulmanek jasaten duten arma enbargoa da, musulmanen apurkako itotze lana baita. Zirt ala zart egin beharra du NBEk, hots, edo Bosniatik guztiz atera, alde bakoitzaren indarrek beren kabuz erabaki dezaten ala musulman eta kroaziarren alde jokatu eta finean NBEko kide den estatu bat defenditu.

■ PARTEHARTZEAREN
ESTRATEGIA

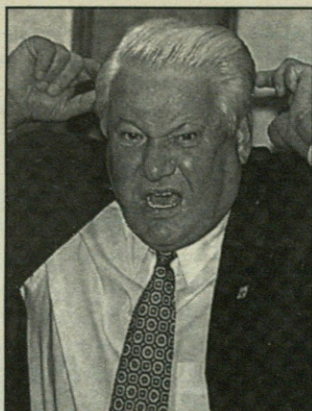
BOSNIAN partehartzea erabakiz gero, dozenaka mila soldadu -europarrak- eta EEBBen laguntza logistikoa izango lituzke indar partehartzaileak. Baina, gatazka hasi zenetik lau urte iragan direnean jada, hipotesi baztergarriena da, urte hauetan ondo ikusi den legez, EEBBek zein EBko potentzia nagusiek Bosnian ez baitute beraien interesak zuzenean eragiten dituzten osagairik. Finean, Mendebaldearen laguntza humanitarioaren erosotasunaren artean, partehartze eta zigor erasoen kukuak bere burua agertzen du noizean behin, eta aurrerantzean ere horretara mugatuko da. Noraeza nagusi izan da NBEko jokaeran eta egunotako gertakizunek joera hori areagotu egin dute.

■ KONKISTA ZAHARRAK
BIRIBILTZEN

HERRI gerlaria da serbiarrena, orain erakusten ari diren moduan. Horrez gain, Serbiaren indarra lagun dute. Musulmanekiko nagusitasun militarra dute alde, eta NBErekiko estrategia argi bat, gerra hasieratik behin eta berriro erakutsi dutena: Bosniako ahalik eta lur gehien berenganatzea. Gerra hasieran alde zuten denboraren eragilea orain -neke eta bitarteko kontuak medio- aurka zutela irentsi gura izan digute Mendebaldeko analistek. Berriro hutsa, oster, oraingo lurralde 'babestuen' konkistarekin lehenago edo geroxeago gauzatu beharko den negoziatorako indar metaketa egin baitute. Apur bat ez bada ere, Bosniako serbiarrak Serbia-ekin bat egitetik hurbilxeago daude.

Frantziatik ateratzen den bakoitzean bereak eta bi entzun behar izaten ditu Jacques Chiracek. Hilaren 11ko Europako Legebiltzarreko bere irribarre estuak munduari bira eman zion. Greenpeacek gogor ekin dio entseiu nuklearren aurka, baina jarduera horrek beste batzuen asmo beretsuak ohartaraztea eta arma nuklearren aurkako kontzientziak astintzeko balioko badu ere, ezingo ditu entseuiok ekidin. Chiracen erabaki gaullista jadanik atzeraezina da.

Enperadorearen gaitza

BORIS IELTSIN berriro eraman dute ospitalera eta Errusian -Mendebaldeko agintaritza gunetan ere bai- botere zalantzak Kremlinoko pasabide nagusietan aldenik alde dabilta. Ieltsinen bihotz arazoak ez dira atzo gauekoak, 1987an jada ospitaleratu zuten bihotz arazoak tarteko, 1990ean Bartzelonan bihotzeko ebaketa egin zioten eta harrezkero ere behin baino gehiagotan ospitaleratu dute, beti beste arrazoi batzuek medio -horrela diote bederen-.

Bere bihotzeko gaitza gutxi balitz, alkoholarekiko duen zaletasun ezagunak ez dio batere laguntzen; alabaina, dirudienek Errusiako lehen-dakariak muzin egiten die medikuen aholkuei. Honek guztiak arduratan jarri du Moskuko klase politikoa, eta dagoeneko lehenbiziko liskar instituzionalak iragartzen ari dira. Victor Txernomirdin lehen ministroa da balizko oinordekotzarako hautagai nagusienetakoa -lehendakari-tzarako hauteskundeak 1996ko urtarilean dira- eta jadanik udazkenerako Ieltsinek bere lekutik kenduko duela zabaldu da.

MUNDUA EZ DA BIRIBILA

Etika eta politika

S **HAMIL BASAIEVEK**, Budionnovsk hiriko hospitalean 1.100 pertsona bahitzean egindako ekintzarekin, Errusiako gobernuaren negoziaketara behartu du. Ordura arte txetxeniarrak sofritutako bonbaketa masiboak, sarraskiak, torturak eta hilketak ez ziren izan nahikoak negoziaketa gauatzeko. Nazioarte mailan ere barne liskarra zen. Basaieven ekintzarekin, orduraino erabilitako muga etiko eta politikoa apurtu dira, eta txetxeniarraren arrazoi guztiak eta haien erresistentzia heroikoak lortu ez dutena, gauzatu da. Horrela, hain erabakiorra den sujeto emanzipatzaileak (aspaldidanik zapaldua eta hustiri-tua izan dena) eduki behar duen dimentsio etikoaren gaia, plazaratu du. Jakina, zapaltzaileak inposatutako dimentsio etikoa, menperakuntza mantentzeko eta zapalkuntza birsortzeko soilik baliogarria dela ulertuz, askatasunerako prozesuarentzat egoki den beste dimentsio etiko baten sorkuntza, ezinbestekoa bihurtzen da. Askatasuna eta justiziaren berreskuraketa posible egingo duena.

ERRUSIAKO armadak baita ere badu bere dimentsio etikoa, txetxeniarraren menperakuntzarekin loturik dagoena. Alde batetik negoziketetan ari zirelarik, eta sorpresa erabiliz, fronte guztian eraso nagusi bat egiten saiatu zen, konkistatu gabeko lurraldeak berehala eskuratzeko. Hamar eta zortzi kilometro aurreratu ondoren, txetxeniarr gerri-larien kontraerasoak, saioa ezere-sean utzi zuen. Bestalde, Ieltsinen dekretuak, Errusiako armada Txetxeniako lurraldean iraunkorki egotea bermatzen du; negoziaketa prozesuak lortutako guztia ezabatuz. Hemen ere, inposatutako Errusiako Konstituzioaren barneko irtenbide politikoa soilik onartzen da, beraien burua 'demokrata', 'legala' eta 'konstituzionala' ikusten duten horien dimentsio etikoa, menperakuntzaren mantenuarekin loturik agertzen delarik.

ANTXON MENDIZABAL

EHuko ekonomia irakaslea

HALABER, betiko gerra zikina dugu oraindik, eta egun hauetan, vodka ez edukitzeagatik fusilaturiko txetxeniarrak zibila eta familia oso baten hilketak (bi haur eta ume txiki bat barne), Errusiako soldaduen eskuetan, egoerak duen biolentzia eta xenofobia ikaragarria adierazten ditu. Dudaie-ven zilegitasuna 'legez kanpokoak' kontsideratuz, beste hauteskunde demokratikoak proposatu dituzte. Hauteskunde berri horietan txetxeniarrak ezingo dute independentzia aukeratu, baina horren truke, independentistak ere hautesleak izan daitezke. Sei hilabeteko gerra ondoren biztanlearen %10 baino gehiago hil eta gero, errusiarrak, txetxeniarrak eskarmentatuak egoteko motiborik badutela pentsatzen dute. Askatasuna nahi duten herrien bilakaera hain gogor ezarri, hauteskunde horietan, Errusiaren aldeko karta nagusia zera: 'askatasunaren prezioa' horren garesti jartzea, hain zuzen.

EBren zabalkundeak bultzatuta, aurrera doaz Maastrichteko Itunaren erreforma lanak

«Maastrich II», 1996an ikusgai

Iragan dira bi urte t'erdia Maastrichteko Ituna indarrean jarri zenetik baina jadanik barnealde zein ekialdeko haizeen indarrak indarge utzi dute. Diru batasuna eta ekialdeko estatuak ate joka, 1996rako erreformak iragarri dira: eremu instituzionala, atzerri politika eta Batasunaren izaera izango dira berorren ardatz nagusiak.

EUROPAKO Batasunaren Ituna, Maastrichteko Ituna, 1993ko urtarrilean sartu zen indarrean eta ordura arte Europako Komunitatea izan zena Europako Batasuna izan da. 1989an hasi ziren lantzen ituna eta orduko

EKren estatuburuek 1991ko abenduan lortu zuten berorri buruzko akordioa. Itunaren sinaketa bera gogorra izan bazen ere, estatu bakoitzak —legebiltzarrean edo erreferendumez— onartu beharra estatuaren gu-

rutzebide malkartsua bihurtu zen. Danimarkako sirenatxoaren lehenbiziko eze-tza eta Frantziako larrialdiak EBko brintzaduren historian geratuko dira betirako.

Maastrichten ondorengo ibilbidea, dena den, ez da

erosoagoa izan, eta ez jadanik berau egon delako, bere ondorioek Europako Batasuneko hiritarrak —estatu ahulenetakoak batez ere— gogotik astindu dituelako. Bere abiada, ordea, ez da guztien gustukoa, John Major Erresuma Batuko lehen ministroaren larrialdiak, esaterako, zerikusi handia dute Maastrichten gorabeherekin. Ez da bakarra, dena den: Jacques Chirac EBren motore nagusienetakoaren lehendakariak ere diru ba-

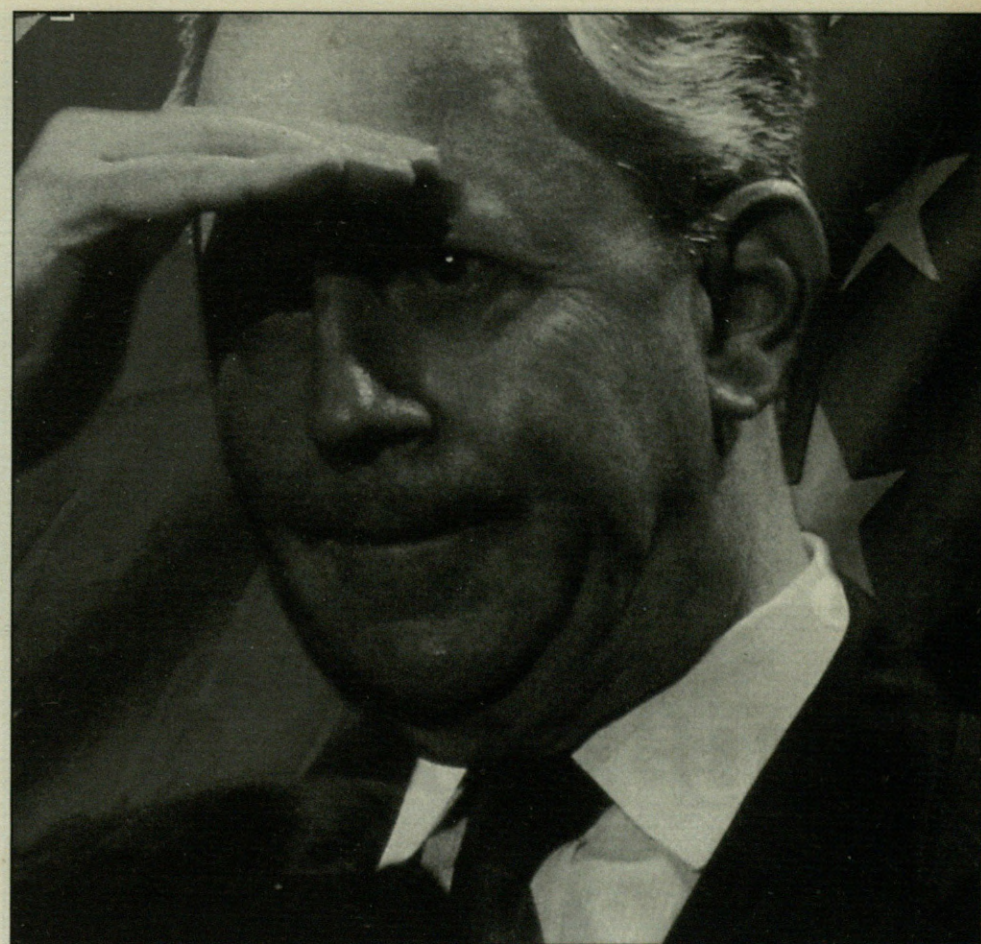

Erromako Itunarekin jaio zen batasun hura ekialdera eta, Mercosur medio, Hegoamerikara begira ageri da gaur egun.

tasunarekiko urruntasuna hartu behar izan du eta.

Baina zeuden zalantzez gain, Europako Batasuna jadanik 2000. urtera begira dago, eta ordurako edo 2000ren lehenbiziko hamarkadarako, ekialderanzko zabalkundearekin Europako Batasunak 30 kideetik gora izan ditzake. Barne antolaketa aldatu beharra dago, beraz, gaur egungo antolaketarekin estatu populatu eta indartsuenak txikien batasunaren kontrolpean gera baitaitezke. Horrez gain, beto eskubidea ere berraztertu beharko da: gaur egun, EBren edozein erabaki nagusi hartzeko estatu guztien adostasuna behar da eta bakararren betoak edozein proiektu bertan behera utz dezake (teorian behinik-behin, gero errealtatean handien presioek erabat eraginkorrak baitira); Albaniaren betoak, esate baterako, gainerako 25-29 estaturen erabakia bertan behera utzi ahal izatea ekidin gura da.

Baina zabalkundeari eta erakundeen bermoldaketari aurre eginez bat, EBk 1999rako aurikusitako diru batasunaren sofrikarioari ere eutsi behar dio, eta erronka honi eusteak tirabirak sortuko ditu, bai kideen

2000. urterako, hauraren arkatzak Europako ekialde osoa koloreztatu beharko du akaso.

arten zein gobernu desberdinak eta beren hiritarren artean. Ekonomi konbergentziarako hartutako neurriek dagoeneko dantzan jarri dituzte estatu ahuletako herritarrak, eta diru batasunaren ibilbidea, oraindik

ere, zabaldu baino estutu egingo da.

Horri guztiari aurre nola egin ikusteko EBko mandatari nagusienek erabakiak hartu beharko dituzte 1996aren amaierarako. Ekainaren 2an jadanik hasi

ziren prestaketa lanak Italiako Messina hirian, eta Espainiak lehendakaritza duen sei hileko honetan 1996rako gobernu arteko konferentzia prestatuko da. Helburua EBren esanetan: «Demokratikoagoa, eragin-

KATTU
Ostatu - Jatetxea
Albergea

MATXINBELTZENEA
LESAKA

Oporretan
Euskal Herriaz
Gozatu !!

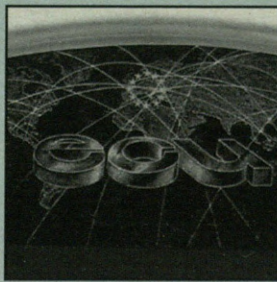
ARRETXE, 22 - 31770 • Tel: (948) 63 77 96 / 62 75 73 • Faxe 62 75 53

Ezin dirurik batu

DIRU batasunaren lehen-biziko fasean kapitalekiko kontrola ezabatu zen eta Maastrichteko Ituna indarrean sartu aurretik jada egina zegoen. Bigarren fasean, Europako Batasunean diru bakarria izan dadin estatu desberdinetako diru politiken hurbilketa eman behar zen, eta horretarako Europako Diru Institutua sortu zen; fase honek teoriarik 1994tik 1997raino iraun behar zuen baina gero 1999raino atzeratzeaz ere egin da berba. Gaur egun, azken data hau ere zalantzan dago. Zalantzan ez dagoena, oster, EBko estatu guztiek ezin izango dituztela beren diruak batera batu, estatu gutxi batzuek bakarrik beteko baitituzte diru batasunerako Maas-

trichteko Itunak ezarritako baldintzak (inflazio tasa, interes tipoak, zor fiskala, barne zorra eta ganbio tasaren aldaketa).

1996ko hasiera arte, EBk hirugarren fase honen definizioa eta horretarako iragapen modua landu beharko du. Orain arte publikoki gutxi zehaztu da eta markoa kontrolatzen duen Alemaniak zeresan handia du, baina konbergentzia irizpideak zorrotz jarraitzearen joera

indartzearen aldekoa dirudi. Halaber, batipat espekulazioari aurre egiteko, tarte honetan EBko bankuetan egiten diren diru aldaketak eta mugimenduekiko araudia ere finkatu gura da.

Batasun prozesu hau guztia iragarri zenean, EBko herrialde txiroeneko diru politika gogor honen ondorioak hobeto jasan zitzaten subsidiaritate printzipioa jarri zen martxan, baina ez da nahikoa estatu ahulenei jasandako jipoia soziala baretzeko. Aurrikuspenak ere ez dira onak, subsidiaritatea elikatzen duten estatuetakoa aurrekontuek gero eta diru gutxiago emango baitiote EBri. Diru batasunak, beraz, bere triskantza sozialekin jarraituko du.

tzia hartzen du eta federalizazioaren ideia nagusitzen da. Jacques Chirac eta Frantziako eskuinarentzat, aldiz, EB frantziar jakobinismoan ondo baino hobe defenditzen duen estatuen batasunean oinarritu behar da. Adibideren bat jartzeagatik, erreforman herritarrek EBren gardentasun eta demokrazia handiagoa lortzen saiatuko dira, horretarako Batasunaren erakundeen kontrol sistemak areagotuz.

Kontrola bai, baina nola? Frantziarentzat kontrol hori estatuetakoa legebiltzarrek bideratu behar duten bitartean, Alemaniarentzat kontrolgune nagusia Europako Legebiltzarrak izan beharko luke. «Estatu-nazioaren gainean eraiki da Europa—dio Pierre Lellouchek, Europako Gaietarako Chirac-en aholkulari nagusienetakoak—, beraz, testuinguru horretan landu behar

Maastricht berriaren armak

Maastrichteko Itunarekin batera 1954an sortu zen Mendebaldeko Europaren Batasunaren (MEB) helburua izan EBren beso armatua bilakatzea eta horretarako ahaleginak egon dira, batez ere Frantzia baina baita Alemaniaren aldetik ere. 80ko hamarkadan ere erakunde militar hau sendotzeko saioak izan baitziren. Gerra Hotzaren amaierarekin, ordea, ahalegin horiek gauzatzeko aurrikuspenak sendagoak baziren ere, ez da ia ezer aurreratu.

Gaur egun, EBko Irlanda, Danimarka, Finlandia

eta Austria ez dira MEBekoak oraindik, baina barruan daudenetako batzuek ere ez dute berau NATOren defentsa politikatik aldentzea gura; Maastrichten erreforma honetan MEB EBn sartzeko ahalegina egingo da azaroaren 9 eta 10aren gailurrean baina, besteak beste, barruan dauden Portugal eta Erresuma Batuk ahalegin honen aurka azalduko dira. MEBek ez du ia zereginik izan eta, ironia bidenabar, Estatu Batuetako militarrek diotenez, telefonoz deitzeko ere NATOra jo behar izaten du.

*korragoa eta herritarren-
gandik gertuago egongo den
Europako Batasuna bide-
ratzea».*

Puntu arantzatsuenak

EUROPAKO Batasunak daraman norabideak, epe ertainera behintzat, zerikusi handiagoa du merkatu aske erraldoiaren ideiarekin federalizazioarenarekin baino. Estatu arteko desberdintasunak nabarmenak dira alor horretan: estatuena izaera zalantzan jarri barik Helmut Kohlen Europar deszentralizazioak garran-

■ **Finlandiak Errusiarekin duen 1.400 kilometroko mugarekin, EB haren ateetan jartzen da**

Europako Legebiltzarrak edo estatueta-ko legebiltzarrek kontrolatu behar dituzte EBko erakundeak? Hor dago koxka.

da errealtate demokrati-koa...

Oraindik berau indarrean sartu zela denbora gehiegi-rik iragan ez bada ere, Ma-astrichtek araututako molde askok porrot egin dute atze-rra politikan. Gaur egun inoiz baino gehiago seguru-enik, horren erakusle da Ju-goslavia ohiko gatazka. Ba-tasuneko agintarien iritziz, hiru oztopo nagusi azalera-tzen dira erabaki sendoak hartzeko orduan: aho batez erabakiak hartu beharrak oztopatzen du; paper eta agiri nahasketa nabarmena da sehileroko Kontseiluaren lehendakaritzaren txanda-keretan; azkenik, idazkari-tza iraunkorraren ezak har-tutako akordioen jarraipena ahultzen du. Honen ondo-rioz, berraztertzen ari da atzerri arazoan jarraipena ere —Maastrichteko Itunak kendu zizkion— Batzordera itzultzearena.

Baina erreforma handie-nak erakunde mailan egingo dira. Gaur egungo Brussela-

ko Batzordeak (komisarioez osatua eta EBko ministro tal-de lana betetzen duena) 20 kide dauzka, zabalkundea-rekin 35etik gora eduki di-tzake eta unanimitatea be-har duenez, egungo araue-kin jarraituko balu EBren eztena izateari utziko lioke. Ministroen Kontseiluak eta Kontseiluak ere antzeko arazoak lituzkete. Baina horrez gain estatuen boto kopurua era erreformatu nahi da: gaur egun Alema-nia, Frantzia, Italia edo Es-painia moduko estatu po-pulatuak hiru boto dauzka-te, eta Luxenburg moduko batek bakarra. Modu hone-tan erraldoiak txiki geratuko lirateke eta, beraz, hori eki-din behar da. Maastrichteko filmearen bigarren zatia- ren filmaketa martxan da beraz, eta datorren urtean dastatu beharko ditugu berorren fruituak. Ikusi behar, baina bigarren parteak ez ohi dira onak.

XABIER LETONA

La Casa del Café

— Juan Furiendo S.A. —
DONOSTIA

Francisco Egea, Eusko Jaurlaritzako Ekonomia sailburuordea

«Lan banaketaren hitzarmena alde guztien artean egin behar dugu»

Duela 44 urte Jacan jaio bazen ere, azken 25 urteetan Elgoibarren bizi da Francisco Egea. Ekonomia Sailean murgildua, Europako beste leku batzuetan langabeziari aurre egiteko ezarri diren lanaren banaketa sistemak ekarri gura ditu EAera.

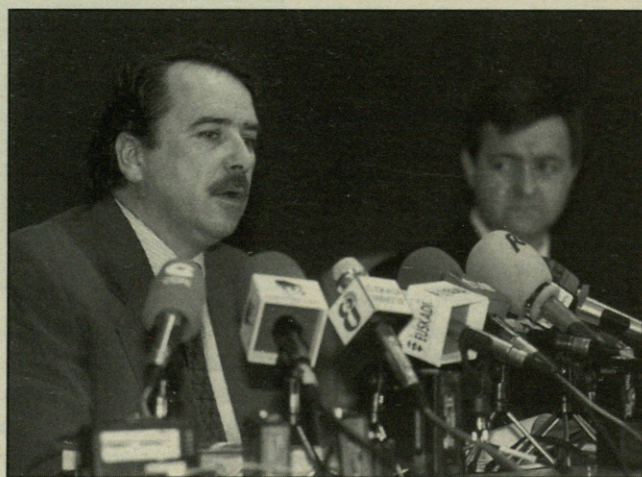
Ekonomi hazkunde garaiak bizi ditugu, BPGa gora doa baina langabezia ez doa beherantz, zer gertatzen da?

Ekonomi hazkundeak ez du langabeziaren arazoa konponduko, orain arteko arau horrek jadanik ez du baliorik, gezurrezkoa da. Ekonomi esparruan aldaketa handiak izan dira, garapen teknologikoarekin lotua, inflazioaren aurkako borrokan murgildutako ekonomia bizi dugu eta, beraz, enplegu sorrera eta beste hainbat osagaiaren sakrifizioa... Hau guztia aspalditik dator Europar eta Mendebaldean, baina hemen horrez gain Europako Komunitateko sarrera bizi izan dugu, eta berarekin zenbait sektoreen gainbehera. Langabe-

ziarena oso arazo sustraitua da eta berau konpontzeko ekonomi mundua eta gizarte mailako jarrera aldaketak behar dira, eta horietaz gain irtenbide teknikoak ere bai.

Irtenbide teknikoaz ari zarenean lanaren banaketaz ari zara. Posiblea da berau gauzatzea egungo euskal gizartea?

Langabeziaren arazoaren benetako irtenbidea, eskari iraunkorraren zerbitzuan egongo diren makroekonomi politikak bultzatzea da. Baina hori Europa mailan egin behar da eta Europar ez da hori egingo. Beraz, lehenbizi gizartea landu behar da, agente sozialak, sindikatuak, enpresariak... baina hau oso konplexua da, horregatik esaten dut arazoari planteamendu tek-

«Ikusi behar lanaren banaketarekin lan-sariak murriztu behar diren, baina egin behar bada, egin egin behar». (A.: X. Simal).

nikoekin heldu behar diogula, eta hauetako bat da lanaren banaketa. Gaur egun gehienontzat lanaren banaketa lan-egunaren murrizketa da, eta ez da hori bakarrik: lanaren banaketa, lan-egunaren murrizketa gehi produkzio prozesuen antolaketaren aldaketa da. Hots, lanaren banaketarekin ezin da lehiakortasunik galdu, bestela existitzen ez den zerbaite banatzen ari garelako.

Nola lortzen da hori?

Kostu eragile askoren elkar eragiketarekin. Tresneriaren amortizazioa esaterako, tresneriari etekin handiagoa atera behar zaio, jendeak lan gutxiago egin dezala baina makinak gehiago, horrela emaitza kontua arindu egiten da. Amortizazio teknologikoa, energia kostuak, azpiegituran aurreratzea... Alegia, lanaren banaketa egiteko langileak hartu baidituzu eta beraz masa lan-saria handitu baduzu —ez soldatak—, zure unitate

“Lan banaketa ez da lan-egunaren murrizketara mugatzen, lan-egunaren murrizketaz gain produkzio prozesu osoaren antolaketa bera ere aldatu beharko litzateke»

produktuan handitze horren eragina beste alor batzuetan aurrezten denarekin orekatzzen da.

Bebin ekonomi agenteen arteko akordio batera helduta, balizko lanaren banaketa legez bultzatu eta arautu behar da, bala merkatuari bere kasa funtzionatzan utzi behar zaio?

Nire ustez lan banaketaren hitzarmena alde desberdinen artean egin behar da. Frantzia, nahi duen enpresarentzat, lan banaketari heldu gura diotenei laguntzeko araudia dago, eta hemen egingo bagenu ere hobeto. Dena den, ez da beharrezkoa. Merkatuari dago-kionez, makinak ordu gehiago lanean jartzen badi-tuzu, gehiago ekoizten da eta ezinbestez atzerriko merkatuetara jo behar da. Euskadi moduko herri batek ez du arazorik izan behar atzerriko merkatuetan saltzeko, txikiak garelako eta tarteak topa ditzakegulako. MCCren nazioartekotzearen erronka hor dago, lau urtean ekoiztutakoaren % 50 atzerrian kokatu gura dute.

Europako Sindikatuen Konfederazioak maiz-tzean egindako bilkuran lan-sariak jaitsi barik lana banatzea proposatu zuen, posible ikusten al duzu hori?

Hori ondo begiratu behar da. Ezinbestez langile ba-koitzeko kostua mantendu egin behar da, bestela sis-temak ez du funtzionatzen.

Nire ustez, jatordu baten moduan, enpresek edo sektoreek erabaki beharko dute, baina gutxitu egin be-har badira, gutxitu egin be-har dira. Zergatik? Langa-betuak —batez ere gazte eta emakumeak— lan merkatu duin batera sartzeaz ari ga-relako. Finean, familia ba-tean, batek lan eginda baino bik edo hiruk lan egiten ba-dute sarrerak handitu egiten dira. European hau leku as-kotan egiten ari dira, esate batera krisiaren aurreko defentsa sistema: lan orduak gutxitu eta soldata ere bai, eta bitartean enpresa egoki-tzen saiatzen da. Arrasateko kooperatiba taldea aspaldi ari da hori egiten. Urteetan beren langileen %6 enpresaz enpresa ibili izan zen langa-beziari aurre egiteko.

EEBBetan langabezia txikia da baina lan egonkortasuna oso ban-dia, soldadak gero eta es-ka-sagoak... Eredua bura zabalduko al da alde guztietara?

Ez dut uste, Europa desber-dina da. Hemen ongizate gizartea berraztertu behar da eta subsidiaritatea langabe-ziaren arazoa konpontzera bultzatu. Ongizate gizartea-ekin ez dago ageriko ho-rrenbeste marginazio, baina langabezia dugu. Bestetik lehiakortasuna ezin da urrezko altxorra bihurtu, lehiakortasuna ez da en-presen kontua bakarrik, gi-zarte osoarena baizik.

XABIER LETONA

DIRUAREN HOTSA

Ekonomi itzalak

E**SKUARKI** 1995eko lehenbiziko datuetan estatu eta euskal ekonomiaren hazkundea mantentzen bada ere, aurtengo bigarren seihilekoa ilundu dezaketen osagaiak agertzen ari dira.

Horieta bat murgildua gauden harrisku-herria da. Zalantza sozio-politikoek interes tipoak igoarazten dituzte eta honek lehiakortasuna kentzen digu. Kontuan hartu behar da Es-painian interes tipoak Alemaniakoak baino bost puntu gorago daudela. Estatuak bizi duen eze-gonkortasunak azaltzen du des-berdintasun hau, inbertsore zein mailegu emaleentzat ere arris-kugarria eta esigentzia maila bat duposatzen baitu.

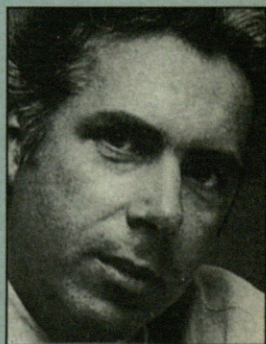
EGOERA hau areagotu egiten da Euskal Herrian, non estatuko eze-gonkortasunaren oihartzuna jasateaz gain, biolentzia terroris-taren ondorioak eta Jose Maria Aldaiaren bahiketaren ondoren modu oso larrian liskartutako giro sozialaren ondorio zuzenak sofritu behar duen. Giro sozio-politiko honek, nahitaez enpre-sen segurtasun ezaren susmoak handitzen du, inbertsiorako eki-menak atzera erazten ditu eta, nazioarteko lehiakortasunean murgiltzeko bere indar guztiak behar dituen gizartearen konfi-dantza orokorra galdu erazten du.

Ekonomi datu zehatzetara itzuliz, euskal BPGa —batez ere industriaren bultzadagatik— gai-nerako autonomiak edo esta-tuarenetik gora hazi da aurtengo lehen hiruhilekoan. Barne zein atzerri merkatuek eusten duten industriaren indar hau, inbertsio ondasun eta kontsumo onda-sunaren garapen leunean oinarritzen da.

FROGATU beharko da oraindik baina, dirudienez, lehen deskribatu dugun ekonomi hazkundeak gelditzeko joera ager-tzen du eta ez bide dira lortuko Gobernu autonomoa, Madril edo Brus-selatik lehenbiziko unean jorratutako aurrikuspenak. Ildo beretik, eta aipatutako arrisku-herriari jarraituz, kezkatzekoa da baita kontsumo pribatua geldo dagoela, ez baitu industri hazkun-dea laguntzeko goranzko nahikorik egin.

Argi gorriak pizten dituen beste osagai bat zera da, industri sektorea baino apalago baina zerbitzu sektorea gora doan neu-rrian, eraikuntzarenaren bilakaerak kontraesanak eta itzalak ageri ditu.

Deskribatutakoaren ondorioz inork ez du pentsatu behar haz-kundearen bidezidorra galdu dugula eta ekonomi garapena be-rriro geldituko dela. Datozen bihilekotan hazkundeak handi sa-marra izaten jarraituko du, baina hazkuntza moteldu daiteke.

XABIER ZABALETA

Komunikazio aholkularia

Espainiako Gobernuak Abortoaren Legea zabaltzeko proiektua onartu du.

LAUGARRENEAN ERE AUKERA LIBRERIK EZ

Euskal Herrian abortatzeko dauden arazoak ez dira berdinak Iparralde eta Hegoaldean, administrazio ezberdinak zuzenduak izanik, lege ezberdinen menpe baitaude. Batean dohainik, ordaindua bestean. Baina, bietan izaten da berdin.

Abortatzea garestia da oraindik ere Hego Euskal Herrian.

UZTAILAREN 7an Espainiako Gobernuak Ministro Kontseiluak abortatzearen despenalizazioa zabaltzen duen lege proiektua onartu zuenetik, gaurkotasuna hartu du berriro ere gaiak euskal gizartearen zati batean. Euskal Herriak eten-

dako haurdunaldien afera hau modu ezberdinean bizi du, Iparraldean eta Hegoaldean. Iparraldean, emakumeek abortatzea askatasunez egiteko aukera dute, epeen legeetan oinarrituta. Lege mota honek, oinarriko baldintza batzuk eska-

tzen ditu, hala-nola estatu frantziarrean bizitzea eta gehienez hamabi asteko haurdunaldia izatea. «Kasu baurtan, onartuak dauden eritetxe pribatu edo publikoetan egiten dira abortzeak, eta dohainekoak izaten dira, Gizarte Segu-

rantzak estaltzen baititu gastu guztiak», diosku Emilio Lopez Adan, Urruñako ginekologoak.

Hegoaldeko egoera arras ezberdina da Iparraldearekin konparatuz gero. Oraindik ere legeak arautzen dituen hiru kasuetako batean

izan behar du emakumeak abortatzeko. Abortatzea ez da libre. Umekia sendagaitza den arazoak izatean, bortxaketa izan denean eta emakumearengan egon daitezkeen osasun arazoak baieztatu behar dira legez abortatzea egin ahal izateko. Laugarren aukera onartzekotan, lehenbiziko hamabi asteetan abortatzeko eskubidea izango dute emakumeek gatazka pertsonal, sendiko edo arazo sozial larriak sortuko badizkio haurra izateak.

Hirugarren kasua da, orokorrean, abortatzen duten emakumeek beregan hartzen dutena. *«Desio ez den haur bat izateak beti sortuko dio arazo psikologikoa emakumeari. Pertsonaren osasuna ez da osasun fisikora mugatu behar. Osasuna izateko ongizate psikologikoa ere izan behar du»*, argitu digu Jose Gurrea, Euskalduna Klinikako ginekologoak. Hego Euskal Herrian egiten diren abortatze kopurua zenbatekoa den jakiterik ez dagoela ere pentsatzen du. *«Kopuru bat esaten da, Euskal Autonomia Elkartearen x pertsonak abortatzea egin dutela... baina ez dago hori neurtzeko biderik. Nik esaten den kopurua baino altuagoa dela diot,*

Ekainaren 39an epaiketa egin zen abortatu zuen emakume baten aurka, Donostian. (A.: Gillenea).

eta ez dut uste nabasten naizenik», esan du.

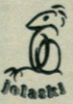
Baina datuak, ofizialak bederen, badaude. Euskal Autonomia Elkartearen 1.993. urtean 1.283 etenaldi egin ziren, hauetako %96,9 amaren

osasun egoera kontuan hartuta.

Nafarroan egoera bestelakoa da. 1.990. urtetik ez da abortorik egin. Andraizeko Mari Kruz Landak esplikatu digunez, *«urte hartan egondako abortatze baten salaketa egon zen abortoaren aurkako talde batean, eta epaiketak egin ziren ginekologoen aurka»*. Epaiketak tentsioz betetako giroa sortu zuen ospitaleetan, eta medikuak kontzientzia eragozpen egiteko duten eskubidean babestu dira. *«Emakumeak ere nabiago izaten du Donostia edo Bilbora joan, salaketen arriskuetan ibiltzea baino. Bestalde, herrialde bonetan abortatzea*

egiteko aukerarik ez zegoenez, Nafarroako Gobernuak legezko baldintzetan sartzen zirenei ordaintzea erabaki zuen». Modu honetan, 1.992tik larogeitalau abortatze onartu dira eta ordaindu, ordutik hona herrialde honetan egindako 1.500etik gorako etenaldi eskakizunetatik. Gainontze-koek beren poltsikoetatik ordaindu behar izan dituzte.

Etenaldiak egiteko interbentzioen prezioek gorabeherak izaten dituzte, hilekoaren faltan igarotako asteen arabera. Zenbat eta denbora gutxiagokoa izan amenorrea (hileko eza), orduan eta errazagoa eta merkeagoa da abortatzea. *«Zor-*

JOLASKI S.L.

INGURUGIRO EKIMENAK TXINGUDI-BIDASOAN

339 P.K. / 20280 HONDARRIBIA

(943) 61 64 47

(908) 77 42 96

■ Abortatzera jotzen dutenen %91k 12 asteren barruan eskatzen du etenaldia, eta %10ek behin baino gehiagotan egiten dute

tzi asteko bileko faltarekin etortzen den neska, Miarritzera bidaltzen dugu, eta 30.000 pezeta kostatzen zaio, gutxi gorabehera», adierazi digu Luis Elberdin, Oretako Askabide Zentrotik. Bilbora joaten dira hamazazpi astekoak direnak eta Madrilera hogeita bat aste bitartean. Hortik aurrerako abortatzek Ingalaterran eta Holandan egiten dira eta 150.000 pezeta inguruan ibiltzen dira. Dena den, Londrerako bidaien kopuruak behera egin du, «abortatzera etorritako %91 hilekoa falta ondoko 12 asteren barruan etortzen baita», azaldu digu Elberdinek. Beste datu bat: haurdunaldia eteten duten %57 hogeita bost urtetik beherakoak dira eta %10ek behin baino gehiagotan abortatzen du.

Abortatzeko arazorik ez

AURRENEKO zazpi hilabeteotan Askabidera 150 neska agertu dira abortatzeko nahiarekin. Eskaerak egunero egiten dira Euskal Herriko zentro ezberdinetan. «Abortatu nahi duten neskak egunero agertzen dira. Baina abortatzea ez da gizarteak duen benetako debatea. Abortatzea erraza da, eta nahi duten guztiek egiten dute. Momentu honetan ez dago abortatu nahi eta

abortatu ezinean geratzen den emakumerik», diosku argi Gurrea ginekologoak. «Gauza bat argia da. Euskal Herrian egunero egiten dira abortuak. Laugarren kasu honek gauzak ez ditu ez onera ez txarrera aldatuko, berdin jarraituko baitu guztiak». Lopez Adanen ustez, arazoa legeak egin behar horretan dago. «Ez da legerik egin behar haurdunaldiaren etenaldia arautzeko, erabakiak emakumearena izan behar baitu. Abortatzea despenalizatu behar da, hori da guztia».

Baina egoera berri hori iritsi bitartean Hegoaldeko emakumeak legeen joko horretan ibili beharko du, haurdunaldia eteteko Gizarte Segurantzarik ere eduki gabe eta abortatze libre horren zain.

AINHARA ZUAZABEITIA

ABORTATZE KOPURUA HEGO EUSKAL HERRIAN

ABORTATZEKO ESKARIA

NAFARROAN

1990	814
1991	724
1992	741
1993	654

ABORTATZEA

ARABA

GIPUZKOA

BIZKAIA

217	272	996
158	371	851
135	308	827
174	398	711

* Eskal Autonomi Elkarteko Osakidetza eta Nafarroako COFES-ek (Famili eta Sexu Planifikazio eta Orientazio Zentruak) eskainitako datu ofizialak dira.

* Nafarroan ez da abortorik egiten 1990etik. Donostia eta Bilbora hurbiltzen dira nafarrak.

* Ipar Euskal Herrian abortatzea librea da eta Gizarte Asegurantzak ordaintzen du Frantziako legediaren barruan.

ESPECIALISTAS EN MATERIAL DE MONTANA

BELAGOA KIROLAK

Easo kalea, 9 - Tf. (943) 42 22 91 - 20006 Donostia

EKBk kargudun publiko-politikoaren hizkuntz gaitasunaz proposamenak kaleratu ditu

EUSKARAGATIK KARGU HARTU

Uda pasatu eta gero, EKBk oraingo ekainean kaleratutako kargudun publiko-politikoaren hizkuntz gaitasunari buruzko proposamenak aurrera eramateko harremanetan jarriko da. Proposamen hauen abiapuntua administrazioarekin euskaraz jarduteko eskubide mugatua eta, kasu gehienetan, gure ordezkari politiko eta hauek aukeratzen dituzten kargu publikoen euskara gaitasun eza salatzea dugu.

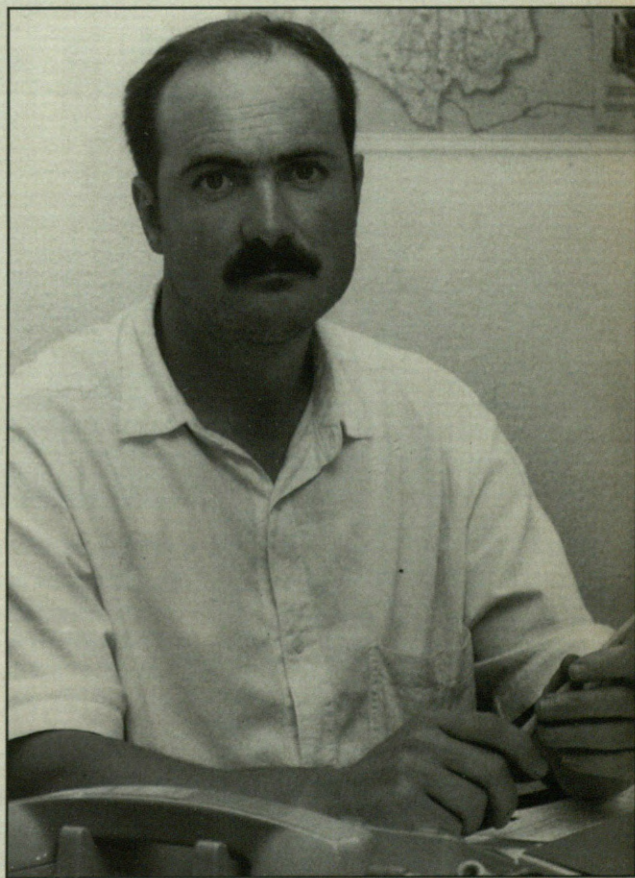
ESPAINIAKO Konstituzioak euskararen ofizialtasuna onartu bazuen duela 17 urte, Administrazioan diharduten langileek hizkuntz eskakizun batzuk bete behar badiutuzte, zergatik Euskal Herriko ordezkari politiko gehienak gaztelaniaz aritzen dira?

EAEko Ararteko berriaren izendapenak haserrea piztu zuen euskaldun askoren artean. Askoren ustetan, Arartekoa eta honen laguntzailea euskaldunak ez izatea atzerapauso argia izan da gure hizkuntz eskubideei dagokionez. Egoera hau konpontzeko asmotan Euskal Kulturaren Batzarrak zenbait proposamen kaleratu ditu, administrazioeta-

ko kide guztiek —funtzionarioak, kargu publikoak, politikariak— euskara ezagutu eta erabil dezatela eskatuz.

EKBrentzat lehentasunezkoa da administrazioa goitik behera euskalduntzea, plangintzak sartu eta garatzea Euskal Herri osoan eta, euskaraz ezagutza ofiziala daukan lurraldeetan irizpide horien arabera plangintzak finkatzea. Testuinguru honetan, EKBk beharrezkotzat jotzen ditu Hizkuntz Eskakizunen Dekretuaren hobe-kuntza EAEn eta Nafarroako administrazioan euskararen sarrera bideratzen duen 1994ko Foru Dekretuaren urjentsiazko garapena.

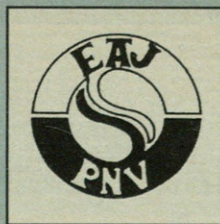
Ildo honetatik, Juan Mari

Juan Mari Mendizabal EKBko kidea. (Argazkia: Aitor Bayo).

Mendizabal, proposamen hauek landu dituen EKBko batzordeko kideak azaldu digunez, «EAEko Hizkuntz Eskakizunen Dekretupean burutu diren plangintzek ez zuten aurrikusi kargu pu-

blico-politikoaren euskara gaitasuna eta bestetik, funtzionaritzari dagokionez, erabilerara baino ezagutza maila batzuk betetzera bideratu izan dira. Akats hauek zuzentzeko garaia

EAJ

HPIN

Jokin Azkue

Herri Administrazioetako Hizkuntza Normalizatzeko zuzendaria

- 1.- «Gauza dexente nahasten dira, zenbait kontzeptu argitu beharko lituzkete. Lege aldaketa eskatzen dituzte eta nik ez dut uste hala egin behar denik».
- 2.- «Arazoa ez da administrazioarena bakarrik. Azken ikerketek erakusten dute ezagutzatik erabilerara dagoen jauzia, eta gure helburutako bat ahal den neurrian txikitzea da. Orain burutuko ditugu azken bost urteotako plangintzak, hori baitzen hutsune nagusia. Bigarren plangintzaldiak administrazioan ere erabilera suspertzea du helburu».
- 3.- «Euskararen gizarteratze honetan gure helburutako bat euskararen presentzia indartzea da ez bakarrik euskara batzordeetan, baizik eta kirol, hazien da, hirigintza batzordeetan eta abar. Urtetako lana dugu, baina euskara beste alorretara zabaldu bahi dugu».

Luis Mari Bandres

- 1.- «Oso proposamen polita da aurkeztutakoa, baina beste batzuetan bezala borondatea eta errealitatea ez datoz bat gure ustetan. Guk ere nahiko genuke denak elabidunak izatea baina EKBk horrelakoak mahai gaineratzea borondate oneko gauza dela onartu behar bada ere, errealitatea beste bat dela esan behar diegu».
- 2.- «Askotan uste dugu dekretu bidez gauzak egin daitezkeela baina agindu bidez ez dira gauzak zuzentzen. Gizar-tearen arabera egin beharko ditugu legeak, hauek egokitu behar zaizkie gizar-teari».
- 3.- «Konpromezua baino jarrera hitza aipatuko nuke. Gure alderdiak Gipuzkoan egiten dituen bilerak euskara huts ez izaten dira eta gure kide gehienek ere euskaraz dakite. Gure jarrera, beraz, horrelakoa izan da. Hori nahiko modu naturalean sortu da, inongo pakturen beharrik gabe».

PSE-EE

Maita Pagazaurtundua

Euskara Arduraduna

- 1.- «Proposamenen zenbait atal antide-mokratikoak direla iruditzen zait. Edozein herritarrek hauteskundera aurkezteko eskubidea du eta baliogarria bada, hizkuntza batean zein bietan izango da baliogarria. Euskara paktu bidez inposatzea eskubide indibidualen ukapena dakar».
- 2.- «Hizkuntz plangintzak hobetzea beti eskatu behar den gauza da. Orain arteko esperientzia hobetzeko bideak zabaldu behar dira, hizkuntz eskubideak bermatzeko».
- 3.- «Gure idazkari nagusia euskara ikasten ari da eta prototipo bezala ego-kia dela uste dut, bestetik aurreko udal hauteskundeetan gure hautagaien % 50 euskaldunak ziren. Hala ere, norberaren aukera eta erabakia izan behar du. Gure kideak ez ditugu ukatuko euskara ez jakitegatik, beste gauza batzuk dau-de garrantzitsuagoak».

Ordezkarri politikoak eta kargu publikoen euskara gaitasunaren gainean

1. Zer deritzezu EKBk kaleratutako proposamenei?
2. Hizkuntz Eskakizunen Dekretoen hobekuntza planteagarria da?
3. Nolako konpromezu mota hartuko luke zure taldeak hautagaien hizkuntz gaitasunari eta proposamen hauei dagokienez?

guztietan euskara lan hizkuntza eta zerbitzu hizkuntza bilakatzen bideratuak behar dute. Zeren eta, gero eta gehiagotan, politikariek eta kargu publikoek euskara ez jakiteak oztopatzen baitu euskarazko jarduerak.

Lege aginduz, hautagaia izateko hizkuntz baldintzarik jar ezin daitekeenez, eta Le-

heldu dela uste dugu. Egin beharreko plangintzek administrazioaren maila

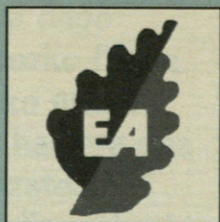
gebiltzarretako hautagaiak euskaldunak izan daitezen, alderdi politikoek kontsen-

«EAEren kasuan ez dago inolako arrazoirik konfiantzazko edota goi mailako funtzionarioek hizkuntz profilak bete ez ditzen»

JUAN MARI MENDIZABAL

tsu edo hitzarmen bat sinatu beharko lukete EKBren ustetaz. Bestetik, organo politiko-administratiboek izendatutako kargu publikoek —Arartekoa, EITB, Osakidetza zuzendaritzak...— beste baldintza batzuk bete behar dituzten bezala, euskara gaitasuna hauetako bat izatea eskatzen du talde honen. «Hala ere, legeak ematen dituen aukerak azter

daitezke. Azken batean, Nafarroan garaiz gaude, oraindik plangintza ez baita martxan jarri, eta politikariak eta hauek izendatzen dituzten kargu publikoen euskalduntzea dekretorekin atal bat izan daitekeela uste dugu. EAEren kasuan ez dago inolako arrazoirik, adibidez, konfiantzazko edota goi mailako funtzionarioek hizkuntz

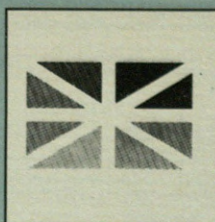

EA

Rafael Larreina

Bozeramalea

- 1.- «Positibotzat jotzen ditut. Hizkuntz normalizazioa bultzatzeko egokia iruditzen zait proposamena. Agian egin daitezke zuzenketa batzuk eta beste batzuk gehitu beharko lirateke baina, adibidez, Arartekoa euskalduna izatearen alde agertu gara beti eta horrelako kasuetan derrigorrezko baldintza izatearen alde egon behar dugu, zalan-tzarik gabe».
- 2.- «Plangintzen balorazio garaia heldu zaigu eta ikuspuntu honetatik, hobetu beharko dira orain arteko okerrak. Zentzu horretan lanean dihardugu une hauetan».
- 3.- «Eak dituen 8 legebiltzarkideetatik 7 euskaldunak dira eta agerraldietan gero eta gehiago euskaraz aritzen gara. Ikuspuntu honetatik, gure jarreratan beste batzuen aurretik gaudela uste dut».

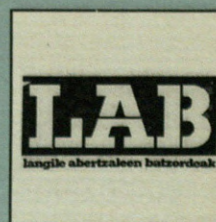

HB

Inazio Agirre

Euskara Batzordeko kidea

- 1.- «Bat gatz proposamenekin. Iruditzen zait ordezkari politikoak eredu izan behar dutela. Sinesgarritasunik ez luke edukiko langileei hizkuntz eskakizunak betearaztea, eta hauen arduraduna euskalduna ez izatea».
- 2.- «Euskarak lan hizkuntza izan behar du administrazio gune guztietan. Poliki baina tinko. Zerbitzu hizkuntzari dagokionez, zehaztu beharko lirateke zein batzorde, atal, sailetan arituko diren euskaraz eta egun gaztelera erabiltzen den moduan euskaraz hastearen alde gaude».
- 3.- «Konpromezu hori martxan jarri dugu, azken udal huteskundeei dagokionez. Gure hautagaien portzentaia altua —% 90 Gipuzkoan— euskalduna da eta gainerakoak euskaldun pasiboak dira, hau da, erabiltzen ez badute ere, ulertzeko gai dira eta modu honetan ez dute oztopatzen».

LAB

Txutxi Ariznabarreta

Komunikazio arduraduna

- 1.- «Guztiz egokia da proposamena. LABen egindako hausnarketekin bat dator EKBren proposamena. Sakontasun handiz ari dira lanean».
- 2.- «Orain arte burutu dira plangintza burokratiko soilak. Guretzat ez da nahikoa eta erabilpenean oinarritu beharko lirateke. Erabilpena bultzatzen hasiz gero, honek topo egiten du politikari eta kargu teknikoan hizkuntz gaitasun ezarekin, beraz hauek ere euskaldunak izan behar dute».
- 3.- «Lan munduan euskara nahiko arrotza izan da beti. Hala ere, sindikatu barneko plangintza batzuk zehaztu ditugu eta Rafa Diezek bere garaian euskara ikasi zuen bezala, idazkaritza nazionalako kideek euskaldunak izan beharko dute hemendik aurrera. Hala ere, apustu gogorra egin beharko dugu, tokian tokiko euskarak daraman bide-tik aurretik tiraka egon nahi dugulako, lan mundua ere euskalduntzeko».

profilak bete ez ditzaten, eurentzat ere legeak balio beharko lukeela uste dugu».

EKBk, hainbat hutsune ikusita, egiten dituen beste eskakizun batzuen artean,

Hizkuntzagatiko Derrigorrezko Delegazioen estandarizatzea litzateke. Alegia, zerbait euskaraz eskatuz gero, eta azken erabakia euskararik ez dakien organu

politiko administratibo bati dagokionean, «*organu horrek bestelako organu euskaldun baten gaineko derrigorrezko delegazioa burutzea agindu beharko li-*

tzateke, herritarra baita prozedura hizkuntza hau-tatu eta agindu dezakeen su-jetu bakarra».

MYRIAM GARTZIA

Oronotz-Mugairi (Zozai auzoa)

EZKALO INMOBILIARIA

- * Lur sail, lokal, baserri eta borden salerosketa.
- * Traspaso eta alogerak.
- * Eraldaketa aurrekontuak konpromezurik gabe.

Etxe handi hau saltzen dut. 3 solairukoa (160m2 bakoitzean) Bizitzen jartzeko prest. Hegoaldera begira. Iruñeatik 30 minututara.

600 m2ko baratza. Bi familiarentzako edo nekazalturismoarako aproposa.

**ZERBITZU
AGENTZIA**

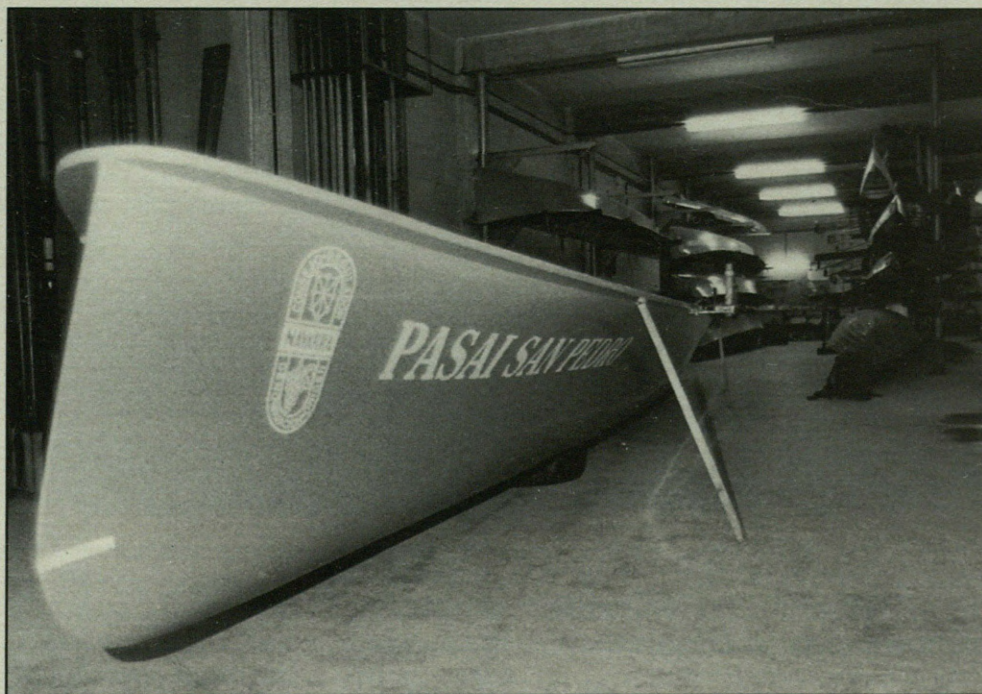
Inzakardi, 2 • 31740 DONEZTEBE (Nafarroa)
Tel.: 948-451518 • Faxa: 948-451518

Amaia, 38 • 31004 IRUÑEA (Nafarroa)
Tel.: 948-234830 • Faxa: 948-243915

Arraun Federazioak fibrazko txalupak baimendu ditu

FIBRAREN OLATUAN

Artisauaren etorkizunari bizkar eman ez doa edozein atalean sumatzen den teknikaren garapena. Orain traineruaren txanda izan da eta fibraren erabilpenari kontra egin ezinik azaltzen dira betidanik, zurarekin trainerugintzan jardun dutenak.

Fibrazko trainerua jada klub nagusi gehienek badute. (Argazkia: Garikoitz Garaialde).

KONTUA ez da gaurkoa. Iaz arraun munduan nahaspila galanta sortu zuen fibrazko enbarkazioak estropadatan parte har zezakeen ala ez, eztabaida horretan. Euskadiko Arraun Federaziotik neurriak hartu beharra izan zen eta ez-legezkoztat jo zituen; Bizkaiko federazioak ordea kontrako erabakia hartu eta bere babesean antolatzen ziren estropada-

tan bat baino gehiagok egin zuen aproba material berriekin, batipat batel eta trainerilekin. Aurten arraun munduan hain zailak diren klubuen arteko akordioak bide onetik zihoazela zirudienean, Liga berriarekin eta fibrazko untzientzat erabateko adostasuna lortuz, zalaparta sortu da traineru berrien kontura. Itxuraz, denboraldi honetan uretaratu

den fibrazko untzi bakane-tako batek ez omen ditu eduki beharreko neurriak. Zurrumurruek diotenez Cuesta, Galiziako untzigi-leak Fontanen traineruari neurriak behar bezala hartu ez eta hor ari omen da estropadatan legezkantza. Itsaso zakarraren eraginak jota baleude berriz ere tirabira ugari sortu da klubuen artean eta jada bileratan ha-

siak dira federazio eta klubetako ordezkariak, araudia erabat zuzen gorde eta bete dadin.

Galiziatik dator moda

CUESTA izeneko enbarkazio egile batek sartu zuen moda hori Kantauri Itsasoan. Plastikoa, poliester edota fibrazko txalupak egiten ari izan da gaurdaino eta

■ Funtsezko arrazoia dago karbonozko fibraz egindako untziek horren harrera ona izan dezaten, klubon diru eskasia hain zuzen ere

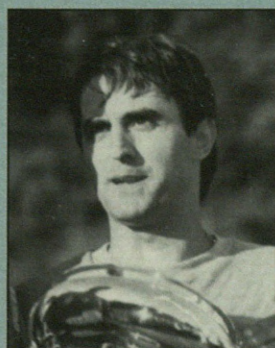
tosta munduan berrikuntzarik egiterik bazegoela otu zitzaion egun batez. Orain material berri horiekin egindako untzien abantailen esperoan daude arraun talde guztiak. Baina jakina, piragua, txalupa edo beste edozein motatako untzigintzak bere sekretuak ditu eta konstruktore galizar honi San Pedroko traineruaren kopia txar bat egin duela leporatzen diote, hain zuzen, zuaker nagusiaren neurriak ez omen daude arraun federazioak markatzen dituen araudiaren barne.

Orain artean traineruen pisuek sortu izan dute kezka gehien epaileen artean-gutxieneko pisua 200 kilobaina hemendik aurrera oso zorrotz aztertu beharko dituzte unti guztiak ureratu aurretik.

Bertako untzigileak egurra baztertu eta fibrarekin lanean hasi dira jadanik; penaren penaz aspaldidanik eta gehienak euren arbasoengandik ikasitako lanbidea aldatzera behartuak daude bezeroen eskakizunak bide horretatik doazen heinean. Material berriak erabiltzeko ordu mordoska bat behar izan dute eta orain nork hoberena egin, lehia horretan murgildurik daude. Azken finean, unti berri baten aurrean, arrasto zuzeneko fibrazko trainerua egi-

Juan Carlos Fontan, San Pedroko patroia eta untzigilea «Fibrazko traineruekin untzigintza tradizionala hiltzera doa»

Paco Cuesta untzigile gali-ziarrak Ikazetari batelak eta trainerillak kopiaitu dizkio eta guri traineruaren moldea. Abantailarik handiena iraupenean eta mantenuan datza. Gu, esaterako, hiru urtez ibili gara traineru berarekin baina hortik aurrera egurra biguintzen doa denboraldian zehar, egurra pitzatzen hasten da baina erdi mailako traineru batentzat aldiz oraindik txalupa arraun egiteko modu onean dago. Bateletan eta trainerillatan urte batzuk dira fibrako txalupekin aproba egin dutela eta emaitza ona eman dute. Orain ikusi beharra dago traineruak zer moduzkoak atera zaizkigun. Geu ere aproba eginda gaude

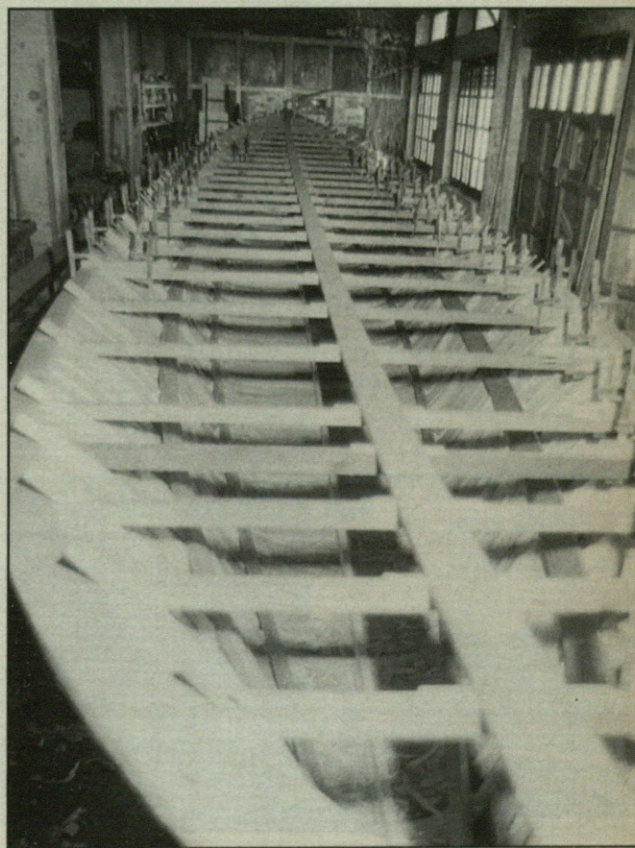
eta ez nizuke esango bata ala bestea zein dabilen errazago ur gainean. Fibrazkoaren gogortasuna kontuan hartuz itsaso harroan, olatuaren kolpeak egurrezkoak baino okerrago ez ote dituen jasangor beldur naiz. Egurak kolpearen indarra traineruko

beste lekutara banatzen ditu askoz flexibilitate handiagoa duelako baina esandakoa ur handitan sartu baino lehen ezin nezake baieztatu. Egurrezko trainerutan olatuak brankan jotzen badizu etzan egingo da baina txopak tente dirau, fibrazkoak aldiz gogorak dira eta agian hausteko arriskua eduki lezake. Arauen arabera, beti ere, nahiz eta materialak aldatu traineruaren itxura tradizionala gorde egin behar da, bestela berrikuntza nabarmenak egingo genituzke. Ez gaude aurrerapenen aurka baina egurrezko trainerua altzaria da, artisauen lana eta martxa honetan lanbide hau hiltzeko zorian dago.

ten asmatzen duenak merkatuaren zatirik handiena bereganatuko baitu. Nolanahi ere, galera handia ekarriko luke lantegi honetara eta batek baino gehiagok ateak itxi beharko ote dituen susmo beltzez dabil.

Fibrazko untziak: mantenu merkea

HERRI kirolari begiratuz gero aldakuntza nabarmenak izan dira antzinatik hona; aizkolaritzan aizkora australiarrekin, harrijasotzen harriei ezarritako eskulekuekin eta abar; baina arraunaren kasuan beste funtsezko arrazoia dago karbonozko fibraz egindako untziek horren harrera ona izan dezaten, klubon diru eskasia hain zuzen ere. Ohizko traineru batek, hau da, guztiz egurrez eginiko traineruaren biziraupena askoz motzagoa da. Egurra arraunketaren joan etorrian

Artisautza lanaren ondorio da egurrezko trainerua. (A.: G. G.)

Jabier Ikazeta, untzigilea

«Kontxan egurrezko trainerua nagusituko da»

Anaia eta biok 35 urte daramatxagu lanbide hone-tan, gure aitaren ofizioa jarraituz eta oraindik ere egurra landuz txalupa as-ko egitea espero dugu. Baionatik hasi eta Kantau-ri Itsaso osoan, Pontevedrarraino egin izan ditugu traineruak. Galiziarrek egin diguna pirateria hutsa da, moldeak kalkatu eta to! traineru berria. Okerre-na da ez dugula zer eginik, patentatzea alferrik da edozein aldaketa txiki egi-tea nahikoa baita. Aurten egin duguna -egurrezkoa noski- oso ona atera zaigu; Kortari egin diot bat eta lehengoan Legutioko la-kuan aproba egin eta mila metron segundu t'erdi kendu dio Fontanenari. Ez dakit nik zergatik ibili be-

har duten orain denak fi-brazkoarekin, arraunekin ere aproba egin dute eta gogor samarrak izan eta eskua hiltzen dutela esa-ten dute, eskuak atrofia-tuak gelditzen direla ale-gia; egurrezkoek berriz balantza gehiago egiten dute. Gauza bat ederra du-te fibrazkoek, iraupena. Merkatua, hala ere, asko jaitsi da, hemen 84ko es-

kaerak dauzkagu, guztira 200 bat eskaera izango di-tut pilatuta, baina jakina, klubek ez dute dirurik eta plastikozko enbarkazio asko egiten bada salneur-rian ezin izango ditugu alderatu biak. Gure aban-taila da urteoro proiektu berriak atera ditzakegula baina hura kopiatzen ba-digute akabo. Fibrazko batelak egin genituen eta oso politak atera zitzaizki-gun 1. esperientzia izate-ko. Orain berriz jendeari buruan karbonoa sartu zaio baina material oso garestia da eta ez daukat gogorik berriz hasteko. Artisau lanari eutsi eta gauza bat aurreratuko dut: Kontxako estropada egu-rrerzkoak irabaziko du aurten.

(100.000 bat libera) inguru balio ditu fibrazko traine-ruak eta 300.000 pezeta gu-txiago egurrezkoak, baina gerora begira, mantenuan penas gasturik ez duen fi-brazko untzia ezin liteke al-deratu klubek ekonomia-ri begiratzuz gero. Marka alde-tik, bestalde, ez dirudi me-sedetan ala kalterako, ezer aldatuko denik.

Fibra eta egurra

JADANIK klub indartsue-nek, nahiz eta gogoz kontra izan, badute ohizko untzi-az aparte fibrazko berria eta denboraldi hasierako estro-padak baliagarri izango di-tuzte errekan ala itsaso za-balean bi traineruetatik egokiena zein den jakiteko; esaterako, San Pedrok au-ten irabazi duen bandera fi-brazko traineruarekin parte hartuz bereganatu zuen, Getxon. Izango da aitzaki-maitzaki, emaitza txarren errua era bateko ala besteko untziari botako dionik, bai-na zurezko traineruei etor-kizun iluna ikusi arren arraunlarien ahalmenek erakutsiko dute untzigileek zein bidetik jo behar duten. Ziur Kontxan irabazten duenari jarraituko diotela untzigintzak eta bezeroek.

MARTIN AGIRRE

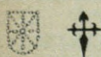
zimeltzen joaten da, busti ala biguintzen eta azkenerako, puntan daudenak bederen,

berria erosi beharko dute. Fibraz eginikoa, ordea, oso gogorra da, uraren kontak-

toan ez da pitzatzen eta ho-rrerz gain beti pisu berekoa izango da.

Baina, dudarik gabe, abantailarik handiena trai-nerua beraren mantenuak dakarren gastuan dago. Hasierako prezioan gares-tiago dira, 2.500.000 pezeta

Jadanik klub indartsuenek, nahiz eta gogoz kontra izan, badute ohizko untzi-az aparte fibrazko berria

JOSENEA kanpina

- Urte osoan zabalik.
- Ostatura, egongela, jatetxea, gutxiagotuentzako zerbitzuak, frontoia ...
- Zuhaitzaen itzalpean, naturaz inguratua.

Dantxarinea - Urdazubi (Nafarroa) • Tel.: (948) 59 90 11 / 59 92 40

«Enziklopedia negozio ezkutuak daude aberats berri mentalitateak balakatzeko»

«Herri txiki honetan ditugun arazo guztiekin, zer gabiltza datu banku 'on line' en Hollywoodeko istorioekin!». (Argazkia: Garikoitz Garaialde)

D onostiako Gros auzoan dihardu Añamendi entziklopediaren erredakzio zuzendari lanetan. Bernardo Estornes Lasa aita hurbilean duela, enziklopedia-gintzaz, teknologia berriez, literaturaz, eta feminismoaz aritu zaigu liburu tartean.

*1968an hasi zineten Añamendi entziklopedia argitaratzen. Noizko es-
pero duzue amaitzea?*

Ni, erredakzioari dagokionez, une honetan V antolatzen ari naiz behin-betiko, baina noiz amaitu daitekeen gure lana ezin da esan; nik

«Aunamendi erabili eta estimatzen dute, Ardanzen bulegoan telebistan beti ateratzen da. Baina dirulaguntzak, berriz, besteei ematen dizkiete». (Argazkia: Garikoitz Garaialde)

erredakzioa bakarrik egiten dut, gainera. Une honetan Vitoria antolatzen ari naiz. Vitoria eta Vizcaya Vrekin ateratzen ditugu, hasi ginean idazkera ofiziala baitzen. 70eko hamarkadan pentsaezina zen Bizkaia b-z jartzea.

Aunamendiren zeregina bera izaten segitzen du beste entziklopedia txi-

kien sorrerarekin?

Gu izan gara lehen entziklopedia. Milioi bat fitxatik gorako fitxeroa daukagu. Hau ez da inoiz ere berriro egingo, piramide moduko bat da: Atzetik etorri diren guztiek gurera jo dute, noski. Hori dela eta, beraien lana askoz ere errazagoa da, gurean oinarritu direlako. Baita jada existitzen diren

beste entziklopediatan ere. Gureak ez du atzerikaririk izan. Guztia ekoiztu behar izan dugu.

Euskararen inguruan entziklopediei dagokionez sortu den merkatua dela eta, eskaintza merkatu horri egokitu zaio?

Dibertsifikatzen ari da. Guk egin dugun lan zientifikogatik Eusko Jaurlaritzari la-

guntza eskatu diogu eta oraindik ez dugu erantzunik jaso. Liberatuek izan behar dute eksklusiboki subentzioak ehizatzen lan egingo dutenak. Guk, noski, ezin dugu horrelako luxurik hartu. Ni Mari Karmen Garmendia eta Kulturako ardurdunekin bilerak egiten ari baldin banaiz, ezin dut aldi berean idazten ari naizena idazten aritu. Horrek asko mindu nau.

Entziklopediagintzan orokorra da subentzio eskasia hori, ala balantza batzuen alde mugitzen da?

Badira enpresa batzuk liberatu staff-ak dituztenak kontu ekonomikorako. Hauexek dira, gainera, lehenetasuna izan dutenak, diferentzia handiarekin gainera, laguntza ofizial zuzenarekin.

Gure lana onartu egin dute, eta erabili ere bai. Instituzioek aipamenak toki guztietan egiten dizkigute, Ardanzen bulegoan gure entziklopedia hor dago, telebistan ateratzen den bakoitzean beti hor agertzen da. Erabilia eta estimatua, asko. Baina dirua ematerakoan, besteei. Eta dirurik gabe ezerk ez du funtzionatzen.

Entziklopediagintzan, beste arlotan bezala, informatika sartzeak zer ekarri dio Aunamendiri?

Guk orain arte bildutako fitxa guztiekin funtzionatzen dugu, eta oso ondo. Eta esnobismo izugarria irudituko litzaidake milioi bat fitxa ordenagailuan sartzea horregatik bakarrik, gainera hain herri txikia izanik. Barregarria da guztiz. Nik ulertzen dut informatizazioa oso gauza garrantzitsua dela, baina guk datu banku bat

«Entziklopedia baten tomo batek eduki dezakeen informazio mugagabea ez du CD-ROM batek»

egina badugu (fitxen bitartez) eta kapital bat izango bagenu informatizatzea posible litzateke. Baina ez litzateke askoz hobea publikoak banku honetara, orain dagoen bezala, sarbidea izateko egitasmoa bultzatzea? Ez gara aberatsak.

Hau guztia ezkutuko negozioak dituzten aberats berrien istorioa besterik ez da. Hau da, ezkutuko negozioak antolatzen dira batzuen aberats berri mentalitatea balakatur.

Eta zer iruditzen zaizkizu euskarri berrietan, CD-ROM esaterako, sortzen ari diren egitasmo berriak?

Baina zenbat pertsonak izango dute CD-ROM aparailua etxean egunero? Kontuan hartuko dugu, ez gure entziklopediaren ale guztien euskarri bezala, baina beste eratako gauzak egiteko bai. Orain arteko lana egina dago. Etorkizunerako egitasmoak baditugu, baina gauzak bere onetik atera gabe eta jendearen aberats berri mentalitatea balakatu gabe eta gurasoak engainatu gabe beren seme-alabak CD-ROMetik CD-ROMera ibiliko direla esanez, hori ez delako egia. Kontu hutsa da. Entziklopedia baten tomo batek eduki dezakeen informazio mugagabea ezin du CD-ROM batek izan.

Zeri egozten diozu, orduan, borrelako euska-

«Etorkizunerako egitasmoak baditugu, baina gauzak bere onetik atera gabe eta jendearen aberats berri mentalitatea balakatu gabe. Gurasoak engainatu gabe beren seme-alabak CD-ROMetik CD-ROMera ibiliko direla esanez, hori ez delako egia». (A: G. G.)

rrietako eskaintza gero eta zabalagoa?

Eskaintza horiek ematen dute negozioan sartzea, subentzioen negozioan. Hortara bideratzen dira. Ez dago merkatu zabalik, gu gutxi gara. Bi milioi terdi besterik ez gara! Gutxi batzuk besterik ez, kontuan izanda Nafarroa eta Araban eskaria

txikiagoa dela. Gainera, dauzkagun arazo guztiekin! Azpiegitura, berrindustrializazioa, guztia eraispen arazoak ditugunean... zer gabilta orain datu banku on line-en Hollywoodeko istorioekin?

Hainbat arlo jorratu izan dituzu idazterakoan, kazetari zutabeak

eta saiakera historikoak batez ere. Poesia eta eleberririk ez duzu argitaratu, ordea.

Idatzita dauzkat batzuk, baina ez ditut argitaratuko. Poesiak asko idatzi nituen, eta eleberririk, berriz, bi. Historiako liburu bat idazten dudanean asebetetzen nau ona dela badakidalako. Nire

«Zentzu kritikoa oso garatua dut. Eleberri- gintzan zer gehiago esan nobelista handiek esan ez dutena?». (Arg.: G. G.)

eleberriak, ordea, oso txarrak iruditzen zaizkit. Poesiak, berriz, igarotako aro batekoak dira eta gogoratu ere ez dut egin nahi. Izan ere, zentzu kritikoa oso garatua dut. Badakit gauza batek noiz duen balioa eta noiz ez. Eleberriak idazten ditut

niretzat, ondo pasatzen dudalako. Literaturan hain gauza onak egin direla iruditzen zait, ezen ona dena gainditzea ez den edozerk ez baitu merezi. Eleberrietan zer gehiago esan nobelista handiek jada esan ez dutena?

Literaturaren espezializazio bidean historiaren

arloan gelditzen al da oraindik jorratzekorik?

Bai, historian oraindik gelditzen dira arlo berriak. Berriz ere historia politikoaren moda itzultzen ari da, denbora askoan oso mespreztua izan ondoren. 70eko hamarkadak historia ekonomiko eta sozialaren gorakada ezagutu zuen eta orain his-

toria politikoa itzuli da. Baina, batez ere, historiaren alderdi ezkutatuak ezagutarazten ari dira, bizitza pribatuak. Eta hortxe daude emakume guztiak. Orain agertzen hasi dira historiaren protagonista mutuak, emakumeak.

Literatura egiten duten emakumeei dagokienez, ordea, bauen idazkeran eredu aldaketarik sumatu al duzu?

Emakumeak ez du gizonak bezala idatziko, Estatu Batuetako afroamerikar batek WASP txuri baten moduan idatziko ez duen bezala. Baldintzapen sozial zehatzek idazteko era bat sortarazten dute. Gizonezko eta emakumezkoen egoera berdina den egunean, berdin egingo dute agian, baina ez bitartean.

Emakumeak kalera atera diren beinean beren idazkerak aldaketak izan dituela ere aipatu izan duzu.

Gogoratzen dut ikasle nintzela egunkariak irakurtzen hasi nintzenean, berehala jotzen nuen sinadura norena zen ikustera, gizonezkoa edo emakumezkoa zen ikustera, eta normalean irakurri baino lehen asmatu egiten nuen. Orain ez zait hori gertatzen, orain ezberdintzea askoz ere zailagoa da.

Literaturan, berriz, errazagoa da detektatzea. Xehetasun domestikoak, zehaztasun familiarak... ezaugarritzen dute emakumea. Hori aldatzen ari da, noski. Xehetasunekin gozatzeta eta emakumearen ezaugarri literariotzat hartzen direnak, aurkitu diren neurrian balore bat bezala hartu dira. Gizonezkoak orain ari dira ezagutzen nola

NORTASUN AGIRIA

Historia ikasketak Donostia, Iruñea eta Londresen egin ditu ● Iruñean burutu zuen autonomismoari buruzko tesia ● 20 urteko semea du, bakarra ● Irakurtzea du denborapasa nagusi, «erotu egiten du» Austro-Hungariako inperioaren suntsiketa gaitzat duen guztia; Roth da bere kuttuna ●

Bi katu bizi dira bere etxean eta izugarri atsegin du haiekin jolastea ● Bere ametsa gepardo bat edukitzea da, «horregatik bakarrik bihurtuko nintzateke errege» dio txantxetan

«Historiaren alderdi ezutuak ezagutarazten ari dira, bizitza pribatukoak. Eta hortxe daude emakume guztiak. Agertzen hasi dira historiaren protagonista mutuak, emakumeak». (A.: Garikoitz Garaialde)

idazten duten emakumeek, XVIII. mendetik idazten baitute emakumeek, oso fenomeno berria da.

Gizonezkoen estiloaren aldaketa zein mailatan eman da nagusiki?

Gaiei dagokien bezala bereziki. Sentimenduak agertzeaz gain, istorioak garatzen direneko eremuak: sukaldeak, sukaldeetako patioak, jostunen bisitak, emakumeen lanbide tipikoen mundutxo: erizainak, jostunak... Emakume eta gizonezkoen bizitza garatzen deneko esparru berria aurkitu da orain, bestea bezain garrantzitsua, hau da, bizitza publikoa ez litzateke garatuko pribatua garatuko ez balitz. Euskal Herrian, hala ere, oro har oso maskulinoa da gizonezkoen idazteko era.

Maria de Maeztu forum feministako partaide zara urtetan. Literatur arloa alde batera utzita, gizonen jarrera aldatu de-

«Egun agintzen dutenak ez dira hizkuntz akademiak, komunikabideak baizik»

la ikusten al duzu oro bar?

Gizonak saiatu egiten dira. Gero idazten edo hitz egiten dutenean hain primitiboak dira... Edozein egoera orokor azaltzeko gizonak bakarrik existituko balira bezala mintzatzen dira, ekonomiaren munduan esaterako.

Komunikabideena adibide garbia iruditzen zait. Eta kasu honetan, gainera, emakume kazetarien jarrera berdin bilakatzen da. Emakumeak zapalduta, inguratura daude gizonezkoen mundu batean eta estilo bera hartu ezean, ez dira lehia-tzen. Piskanaka ari dira zer-baitetan eragiten, baina oso

geldoa da prozesua.

Mugimendu feministaren ekarpena, beraz, zein izan da eta zer gelditzen zaio egiteko?

Baloreak, nahiz eta asmo oso onekin, oso zailak dira aldatzen. Hizkuntzan bertan aurkitzen ditugu mentalitatearen adierazleak. «Gizona» hitza erabiltzen badu idazle batek bi sexuez aritzeko, irakurleak barneratu egingo du eta hizkuntza aldatu beharra dago, eta hizlariak aldatu behar dute. Eta euskarak eragin hori erdaratik jaso du, euskara lehen ez zen horrelakoa. Baina ez da euskara bakarrik aldatu behar, hizkuntza guztiak aldatu behar dira. Milioika hiztun dituen hizkuntza boteretsua aldatzen ez bada, bere akats guztiak ondoko hizkuntza txikiari igaroko dizkio zalantzarik gabe.

Hizkuntza aipatu duzu. Nola eragin daitezke aldaketak hizkuntzan?

Baliabide guztiak erabili

behar dira, literaturaz gain prentsa ere bai. Prentsaren ondorioz jendeak oso gaizki hitz egiten du. Gero eta okerrago idazten da prentsan. XX. mendeko gazteleharzko prentsa oso hizkuntza onekoa zen, baina orain oso azkar eta zabar idazten da. Kazetaritzako fakultateetan ez dute hizkuntza egoki bat hitz egiten ikasi. Dena den, oraindik badira idazten duten kazetariak. Primeran idazteko irakurri beharra dago, baina kazetaria horrelako ordutegi sistema hertsian sartzen da, ezin duela irakurtzen ibili. Hori guztion kalterako da, baita irakurleen kalterako ere.

Egun agintzen dutenak ez dira hizkuntzaren akademiak, mezubideak, komunikabideak baizik. Eta hori euskarari, erdarian eta hizkuntza guztietan gertatzen da.

ARANTXA ERASUN

Jazzaren momentu hotz eta beroak

EUSKAL Herriko udako musika-tourrak izar handi-handien eta dizdiratsuen presentzia lotu du aurtengoan ere. Eta tropelean kolore guztietako musikari eta taldeak. Ibilbidea berriz, jazzlarien neurrikoa prestatu da, azken urteotan legez, Getxoko prologoarekin hasi eta, Gasteiz, Baiona eta Donostiako gailur ikusgarriak korrituz. Euskal musikariei dagokienez, tropelean aurrean ibiltzeko aukerarik apenas eskaini zaie, nahiz eta atzerriko maisuen martxara ondotox egokiturik dituzten aspaldion euren instrumentuak. Guztia erekin, uztailen zeharreko tourra jarraitzaile beroen gosea asetzeko modukoa da. Eta gero geroakoak. Ekitaldiotan 200 milioi pezetatik gora xahutu ondoren, urte osoan jazza esistitzen denik ere ez baikara ohartzen...

Getxoko prologoarekin eman zitzaion hasiera jazz-birari. Bere atek

orori zabalduak direla azpimarratzeko, dohaineko kontzertuez. Edizio honetako helmugan, ez adituen ezta oinezkoen belarrietan ere ezagunak ez diren artisten doinuak nagusitu ziren, eta European egiten den jazz. Amerikar izarrak ondoren zetozen, Gasteiz konkistatzera. Momentu honetan lor daitezkeen musikari onenak ekartze-

Uztaila eta gero, urteko beste hamaika hilabeteetan udako beroaldiak izoztera egiten du erabat, jazza ez da Euskal Herrian apenas programatzen

ko saioari heldu diote antolatzaileek, jazz-lasterketaren punturik ikusgarriena non kokatzen den erakusteko, eta saio horretan bederen, ez dute hutsik egin: tronpetarekin Indurainenak eta bi egiten dituen Wynton Marsalis berritzailea (jolasean oinarrituta gaztetxoenei jazzaren berri ematen aritu zaigu), Chuck Berry historikoa, Chick Corea eta Tete Montoliu piano joleak, Jhon McLaughin gitarra jolea... punta-puntako adibideak guztiak, ikusle-go zabalari eskainiak.

Arabako hiriburuan ardorik preziatuenak dastatu ostean, Lapurdiko hiriburura, gure artean antolatzen den jazzaldirik gazteenera. Baionako harrisek Frantziako jazzlari ospetsuen doinuak inguratu dituzte aurtengoan, Michel Petrucciani tartearen dela, eta amerikarren amuari heldu bidena-bar, Chuck Berry *for ever*, arrakasta

Trititixak bestelako aliatuak bilatu ditu musikaren munduan, eta horren adibide ugari aurki daiteke merkatuan. Azke-azkena Trititixa Kontrario Band & The Big Band Probisionalak eskaini digu, taldearen izen berearekin kaleratu duen diskoan. Josu Zabala 'maisua'ren babespean kaleratu dute lana gasteiztarrek, hamaika abesti jasoz, saporre ezberdinetakoak guztiak, eta tartearen hiru bertsio ezagun. Trititixa eta rockarekin jolasean gauza ugari egin daitezkeela erakustera datoz. (A.: Jontxu).

Ikus-entzunezkoen alorrean lanean ari diren 30 bat lagunek El Pie izeneko kolektiboa osatu dute, eta aurkezpen gisa bost laburmetraia erakutsi dituzte: Nuria Ruiz Cabestanyren «Solo» eta «Dandelion», Jokin Umerezen «Nada más» (argazkian filmearen irudi bat ageri da), Nere Pagolaren «En octubre» eta Irene Arzuagaren «En formol». Elkarrekin lan egin, ideiak trukatu eta laburmetraiak, klip musikalak eta dokumentalak ekoiztu eta zabaltzeko bildu dira.

ziurtatzeko asmoz. Eta koktela osatzeko hirugarren konposagai bat erantsi diote: jazz latino. Arturo Sandoval y Danzon seikotea eta Ray Barretto ari tuko dira, eta New Word Spirit taldea, jendeari dantzarako grina piztuz.

BAIONA bukatu aurretik hasiko da Donostiakoa, guztietan zaharrena eta jazz lasterketaren azken kilometroak markatzen dituena. Ez dira nolanahiko kilometroak izango hauek: B.B. King blues gitarra jole mitikoaren presentzia dela (Raimundo Amador andaluziarra-ekin batera joko du), The Great Jam orkestra (Hank Jones, Phil Woods eta Bobby Watson-en parte hartzeaz omenaldia eskainiko zaio Charlie Parker-i), John Scofield, Joe Henderson, Bill Frisell... izango da beraz, azken etapa honetan gozatzeko aukerarik.

Udako jazzaren suge koloreanizdu-nak uztailaren 25ean emango du amaitutzat, Ipar eta Hego Euskal Herria korritu ostean, bere bidea. Ezin ukatu eskaintzen den aukera zabala denik, eta entzuleak han edo hemen asetzeko aukera duenik. Urteak hamabi hilabete ditu ordea, eta uztaila eta gero, datozen

Udako jazz-tourrak onenak bildu bai, baina musika mota honen suspertzeko orduan ez du bestelako funtziorik betetzen, ez du urte osoko bateriak kargatzeko balio

beste hamaika hilabeteetan udako beroaldiak izoztera egiten du, jazz-a ez da programatzen, eta programatzen den apurra eskuartze pribatuari esker soilik.

UDAKO beroaldia ez da, hain zuzen ere, programazio iraunkor bati erantzuten dion emaitza logikoa, alderantziz, guztia hor biltzen da, elkarren datak zapaltzen dituzten lau jaialdietan. Zera, jazzak inprobisazioa maite du eta programatzaileek betiko notak dakartzan pentagrama baino ez dute buruan: udako izar giroa. Ondorioak: jazz-tourrak onenak bildu bai, baina musika honen suspertzeko orduan ez du bes-

telako funtziorik betetzen, hots, jazzaren hilabeteko udaldiak ez ditu inondik ere urte osoko bateriak kargatzen, eta gauzak honela, lau gailurren gainean antolatzen den tourrik onena baino hobe lukete noski, ibilbidea berdinduko lukeen egitasmo iraunkorra sustatzea.

Egitasmo iraunkorraren alde gehien mintzatzen direnak euskal jazz joleak ditugu, hainbatetan udako eskaintzatik ere alboratuak izan direnak. Ez da aurtengo kasua, Angel Celada (diskoa kaleratu berri duela), Gonzalo Tejada eta Iñaki Salvadorrek parte hartu baitute jazzaldietan. Hiruak une oso onean aurkitzen dira, sorkuntza aldetik bezala lan eskaintzari dagokionean. Aurpegi ezagunak ditugu, etxean nahiz kanpoan onarpen zabala erdietsi dute, eta ondo merezita zabaldu zaizkie tour handiko atea. Handienen pa-rean aritzeak ematen dien haizeak ez ditu asebetetzen baina, jazzaren egoera epela ikusita, eta aldaketen beharra azpimarratzen dute. Hain zuzen, hauek ere uztailan baino ez dituzte (eta ditugu) kontuan hartzen...

J.J. PETRIKORENA

TXUTXU - MUTXUKA

EUSKAL ZINEMAGINTZAREN KATALOGOA

EUSKADIKO Filmategiak katalogo bat kaleratuko du euskal zinemari loturiko zuzendari, antzezle, teknikari eta titulu guztiekin. Bi liburukitan plazaratuko da, eta urte bukaeran izango da kaleratua. Honez gain, beste hiru argitalpen prestatzen ari direla adierazi du Peio Aldazabal zuzendariak: zinemagintzaren inguruko efemerideak bilduz bata, 1881etik aurrerako euskal zinemaz bestea, eta gurean emakumeak izan duen presentzia hirugarrena. Hamazazpi urte daramatza lanean Euskadiko Filmategiak, eta denbora honetan, bilketa lanaz gain, hainbat testu osatu ditu irudien munduaren berri jendaurrean zabaltzeko xedez.

NOR - NORI - NOR K

ALAZNE OIARTZABAL

akordeoilari oiartzuarra dugu Estatu espainiarreko txapeldun berria, junior kategorian. Hamazazpi urte ditu eta dagoeneko sari garrantzitsuak eskuratu ditu soinu handia astinduz. Ciudad Realen jokaturako lehiaketan lehen saria lortu ondoren, aurtengo Italian antolatu den Munduko Sarian izango da, iraila bukaeran. Iaz bigarren geratu zen Estatu mailan eta hirugarren mundukoan. Marka biak gainditzeko bidean da Alazne ●

SORNE UNZUETARI

omenaldia luzatu dio Derion Labayru Ikastegiak. Emakume idazle eta euskaltzalea Bilbon jaio zen 1900ean. Euskara ikasi eta irakasle aritu zen ingurune euskandunetako auzo-eskoletan. Emakume Abertzale Batzako kidea, erbestean egin zituen hainbat urte. «Utarsus» ezinezez idazten zituen bere poesiak. 95 urte ditu egun eta poesiak idazten jarraitzen du. Labayruk bere testuekin liburua kale-ratzeko asmoa du ●

ANGEL CELADAK

bakarka egindako lehen diskoa aurkeztu du: «Angelitos negros». Estilo anitz jorratu ditu diskoan, jazz, pop, rock eta soul, besteak beste, bere instrumentu kutuna, bateria, oinarrian harturik, eta puntako musikarien laguntzaz, hala nola, Laurent Bernerey, Jordi Bonell, Tony Carmona eta Andrej Olejniczak. Nando de la Casa izan da teknikaria. Antonio Machinen doinu ezagunaren izena jarri dio lanari, eta bertsioa eskaini du ●

TELLAK

■ GASTEIZKO ANTZERKIALDIA

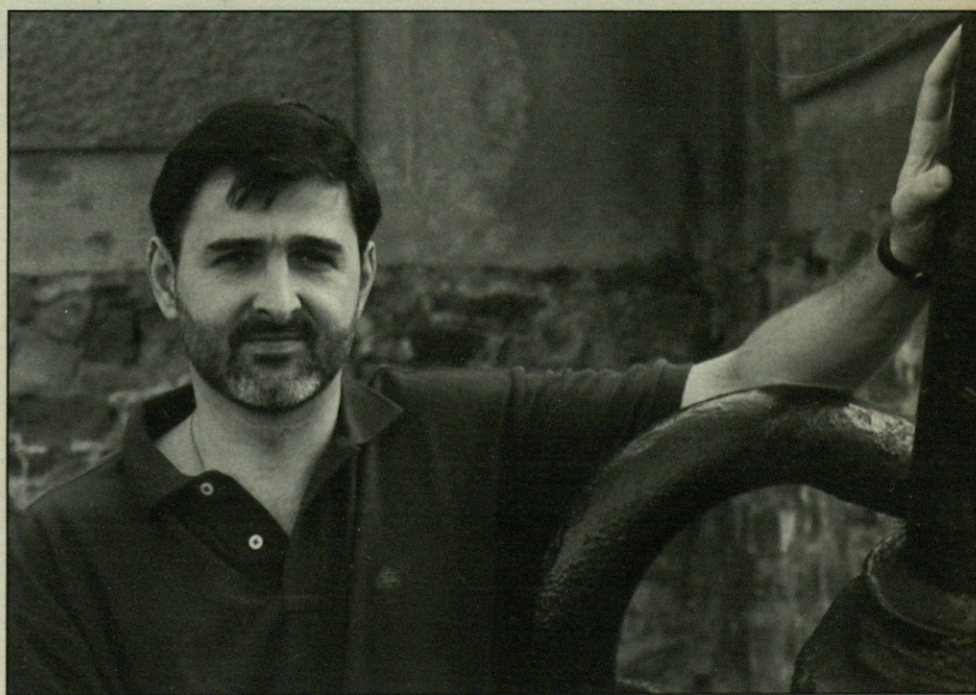
GASTEIZKO Nazioarteko Antzerki Jaialdia hogeigarren edizioa beteko du aurtengo, eta karia honetara egitasmo berezia prestatu nahi izan dute, azken hementzi ekitaldietan bertan izan diren talde garrantzitsuenak berriro ekarri eta «jaialdien jaialdia» antolatuz. Irailaren 27an emango zaio hasiera, eta abenduaren 3an itxiko da egitaraua, hiru hilabete zehar hogeitabi talde eta berrogeita lau lan taularatu ondoren. Aurreko urteetako ereduari jarraituz, Principal antzokia eskainiko dute programazio nagusia, eta honez gain, sail paraleloa edo Off Antzerkia deritzana eta gaztetxoentzat saila izango dira aukerak. Iaz jarri zen martxan sail paraleloa, eta gasteizko auzoetan barrena hainbat obra (sei antzezlan eskainiko dira edizio honetan) erakustea du xede. Gaztetxoentzako sailean berriz, lau obra taularatuko dira. Arketutako diren lan guztietatik bi baino ez dira euskaraz izango, antolatzaileek adierazi dutenez merkatuan aukera gehigorik ez dagoelako. Bestelako ekitaldirik ere lotu dute, eta honela, Villa Suso jauregian aurreko edizio guztietako argazki eta diapositibez osaturiko erakusketari egingo zaio tarte. Liburu bat plazaratuko da bestalde, 20 urteotako argazki, kartel eta artikuluen bilduma jasotzen dituen. Aurrekontuari dagokionez, 58.700.000 milioi pezeta (2,3 milioi libera inguru) xahutuko dituzte hogeigarren zita honetan, Gasteizko Udala, Eusko Jaurlaritza, Vital Kutxa eta Arabako Foru Aldundiak emandako dirulaguntzei esker.

Gorka Aurre idazkariak esan digunez:

«Eusko Bibliographia pikutara joan daiteke epe laburrean»

Tituluan esandakoak laburbiltzen du erreportaiaren mamia: zorretan itota, nahiko laguntzarik gabe eta egindako lanak argitaratu ezinean, Eusko Bibliographia erakundeak sortu zenetik unerik latzenak bizi ditu.

UNE oso latzean antzematen du Eusko Bibliographia Gorka Aurrek, eta bere hitzetan apenas geratzen da esperantzarako tarterik: «*Martxa honetan, erakundeak ez du etorkizunik*». Egoitzarik gabe geratzeko zorian, dirulaguntzen faltan, lanak argitaratu ezinik... arazoez gainezka beraz, eta instituzioetatik «*inongo arretarik*» eskaintzen ez zaiela omen dabilta, era-

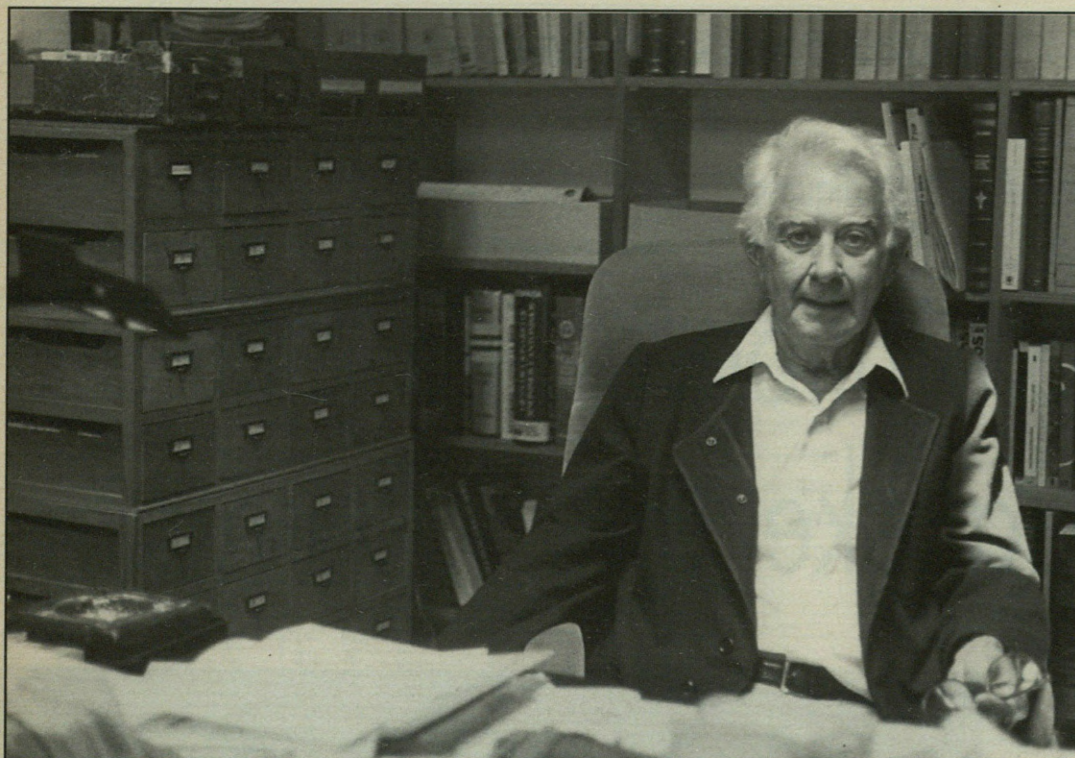
Gorka Aurrek argitu digunez, 45 milioi pezetako defizit erreala nozitzen dute. (A.: Marisol Ramirez).

kundea sortu zenetik unerik kritikoenan.

Eusko Bibliographia hil honetan bertan gera daiteke kale gorrian, Caja Vitalekin duen zorra (23 milioi pezetakoa-920.000 libera inguru-), 1984an eskatu eta gainditu ezinean dabilen mailegu baten ondorioz pi-

latutakoa dela medio, Gasteizko egoitza uztera beharturik baitago. Bertan sei langile ari dira lanean, duela hamasei hilabete soldatarik jaso gabe (dagoeneko 22 milioi pezeta zor zaizkie). Madrilgo Gobernuak aurtengo aurrekontu orokorretan onartu dien bost milioi

pezetako dirulaguntza pasa den astean jasotzekotan ziren, «*baina oraingoz bidean galdu*», eta beste hilabete t'erdi atzeratuko da. Eusko Jaurlaritzako Ondare zuzendariarekin, Eduardo Estradarekin, bilera egin zuten, aspaldiko partez, joan den astean, «*bitz onak baino*

Jon Bilbaok
egindako
bibliografia
lanaren azken lau
liburukiak ezin
argitaraturik
dabiltza Eusko
Bibliographian.
(A.: Aitor Bayo).

ez ditugu jaso ordea». Hel-
dulekurik ez dutela topatzen
dio Aurrek, guztira 45 milioi
pezetakoa den defizit
errealari aurre egiteko or-
duan.

Jon Bilbaok sortu eta sus-
tatutako mugimenduak txar-
retik okerrera egin du az-

ken urteotan. Duela hiru
piztu zen alarma: oso inber-
tsio handia egina zuen ordu-
rako bere zerbitzua (euskal
gaien inguruan munduan
zehar argitaratzen diren
materialen bibliografia jasotzea) informatizatzeko,
baina Eusko Jaurlaritzatik

laguntzak eten egin zitzaiz-
kien eta porroterako bidean
geratu zen erakundea. Bi-
bliografiarekin zer ikusirik
ez duten beste lan batzuk
(liburutebietako katalogazio
lanak) burutzearen truke
zenbait laguntza jaso eta ho-
riei esker larrialdia gaindi-

tzeko moduan izan ziren, ez
ordea burua altxatzeko
moduan, eta denbora ho-
netan korapiloa lasatu be-
harrean estutu egin zaie,
«proiektua itotzeraino». Mu-
rritzeta murritzetaren atze-
tik, gastuen % 40 baino ez
dute estaltzerik izan, 1993tik
hona, urteroko jardunean,
zorren interesek gora egin
dute, eta ondorioa begibis-
takoa da.

EUSKO BIBLIOGRAPHIAREN DIRULAGUNTZA

	Eusko Jaurlaritza	Nafarroako Gobernua	Madrilgo Gobernua	Aurrekontua	Defizita
1995	10.000.000	-	5.000.000	36.000.000	21.000.000
1994	11.500.000	-	-	36.000.000	24.500.000
1993	5.500.000	-	5.000.000	32.000.000	21.500.000
1992	-	1.890.000	-	30.000.000	28.110.000

Hutsaren hurrengo laguntzak

MUNDU osoan kaleratzen
diren aldizkari, egunkari eta
liburuetan arakatu, eta eus-
kal gaietara buruz argitaratzen
den edozein albiste edo ar-
tikulu jasoz 30.000 fitxa in-
guru osatzen du urtean Eus-
ko Bibliographiak. Lan ho-
nen kostu osoa 40.500.000
pezetakoa dela zehaztu digu
Gorka Arruek, 1.350 pezeta
fitxa bakoitzeko, hain zuzen
ere. «Laguntzak ordea, oso
azpitik iritsi izan zaizkigu.
Duela gutxi heldu zaizkigu

Eusko Jaurlaritzatik duela hamar hilabete jaso bebarreko hamar milioi pezetak; aurtengo hainbat zor estaltzeko baliatuko ditugu. Atzetik dauzkagunak bala ere, gizentzen ari dira, datorren urtera arte ez dugu ezer jasoko, eta bitartean sortzen diren gastuei ezingo diegu erantzun».

Horren lekuko dugu azken hamasei hilabeteotan Gasteizko egoitzan soldatarik gabe ari diren sei langileen egoera. «Bibliografia pikutara joan ez dadin jarraitu dute lanean». 5.000 erregistro egiten ditu bakoitzak urtean zehar. Horietatik hiru goi mailako tituludunak dira eta beste hirurak erdi mailako tituludunak, plantilakoak denak.

Lastrea askatu ezinik

EGUNGO lastrea askatzen hasi eta aurrera egiteko abiapuntua, 1994 maiatzaren 23an hil zen Jon Bilbao-ren azken lanak (1981etik 1985era bitarteko bibliografia osoa) lau liburukitan argitaratzea izan zitekeela espero zuten. Hitzarmena sinatua zuten horretarako Bizkaiko Foru Aldundia eta Euskal Herriko Unibertsitatearekin, koedizioa erdibana har zezaten. Duela bi aste, alabaina, Bizkaiko Foru Aldundiak atzera egin zuen, eta ez du proiektuan parte hartuko, ezta dirulaguntzarik emango ere: «Egoera honetan, gebienara jota bakarra argitaratu abal izango dugu».

Liburuki bakoitza 600 orrialde ingurukoa da, eta 25.000 sarreraz dator. Inoiz guztiak kaleratuz gero, osatuta geratuko litzateke Bilbaoren ekarpen osoa, hemezortzi liburukitan bana-

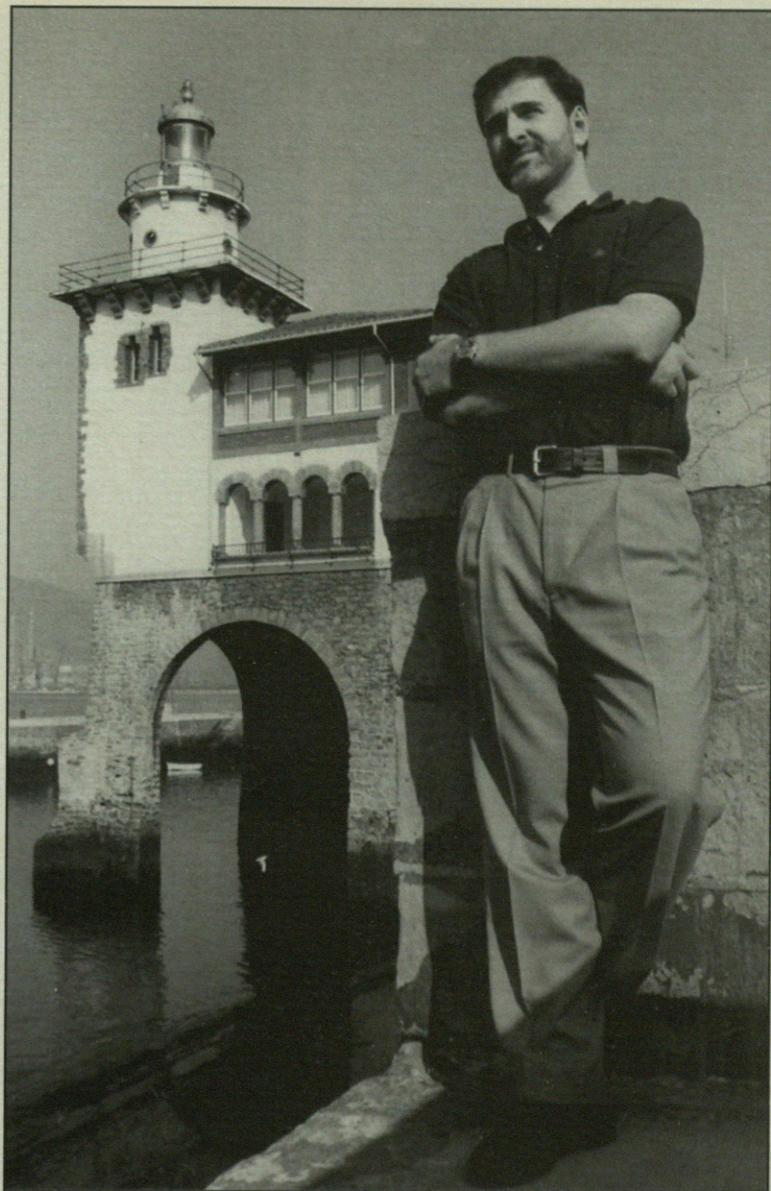
tua eta 500.000 sarrerez osatua. «Azken hirurak, bala ere, agian ez dute inoiz argirik ikusiko. Eta Euskal Herriko Unibertsitatearekin kaleratzea espero dugun honek ere bamaika burukomin sortu dizkigu: Jonek bizitza osoan jarraitu zuen metodoa zalantzan jarri digute, eta zuzenketak egin

nabi dizkiote lanari, eta guk berriz bere horretan errespetatu behar dela diogu. Endrike Knör da, gure idazkari nagusia izandakoa, oztopo gebien jartzen ari dena». Korapiloa korapiloaren gainean, beraz.

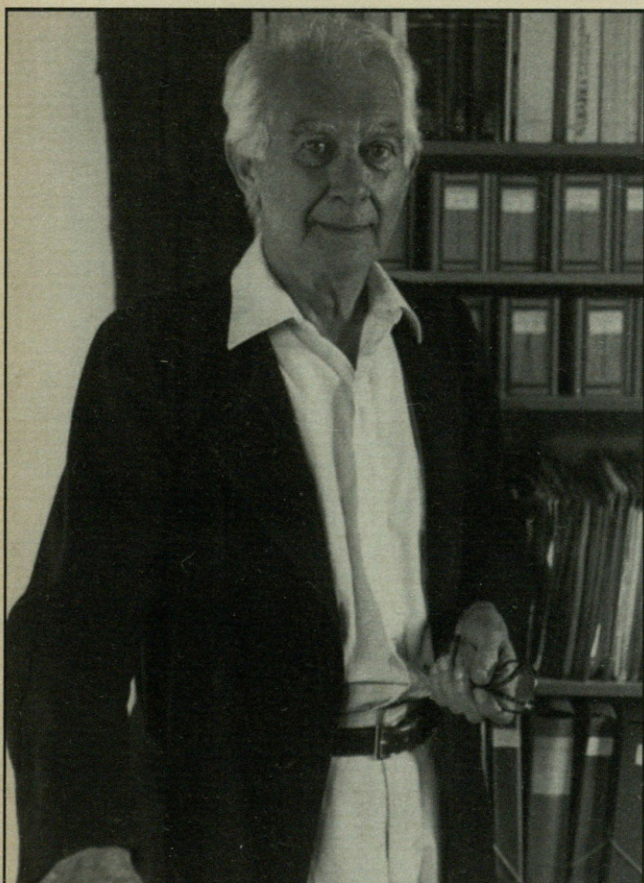
Seiko lantaldeak, nahiz eta egoera larrian, bibliografia eguneratzen darrai

■ Erakundeen parte hartzeak huts egiten duela dio, erakundearekiko errespetu falta izugarria erakutsi dutela

hargatik. 1985etik egun artekoa ere nahikoa aurreratua du, eta hainbat material plazaratzeko moduan, «baina diruek huts egiten dute, erakundeen partehartzeak. Gurekiko errespetu falta izugarria erakutsi dute. Hipokresia. Eusko Ikaskuntza eta Euskaltzaindia prentsan agertzea nabikoa izan zen mabai batean eseri eta negoziatzeko. Gure zorraren aldean ederra zuten gainera, baina akordio batera heldu ziren, entzute handiko erakundeak direlako.

Hil honetan bertan egoitzarik gabe gera daitezkeela dio Arruek, 1984an eskatutako mailegu baten 23 milioi pezetako zorrari ezin erantzun diotelako. (A.: Marisol Ramirez).

Jon Bilbaok sortutako erakundea une kritikoan da. (A. Bayo).

Horien aldean askoz ere txikiagoak garen arren, gure lekutxoak dugu euskal gizartean eta zientzia alorrean. Instituzioek ez dute aurkakorik esaten, bots, gure lanak ez duela ezertarako balio, bai, bai, bai... esan eta gero bizkar eman digute orain artean.

Irtenbidea nondik etor daiteke?

«GOGORIK balego, Eusko Ikaskuntzak Nafarroako Gobernua eta aldundiekin sinatutako hitzarmenaren antzekoa izan daiteke irtenbidea, euren aldetik gu babesteko konpromezua hartzea eta gure aldetik urtero materialak kaleratzeko», dio Gorka Aurrek.

Honekin batera, Eusko Bibliographiaren lekukoa

Jon Bilbaoren izena eramango lukeen fundazioaren eskutan utzi, eta bertan, EHU, Eusko Ikaskuntza eta zientzia munduko ordezkariak, azken zartakoak kolpatu dituen arte: «Proiektu ugari ditugu: Internet sarean sartu eta gure produktuak munduan zehar zabal ditzakegu. Bibliografia guztia CD-ROMean kaleratu daiteke. Sosak behar dira hori guztia burutzeko. Ideiak baditugu produktuak komertzializatzeko, baina basierako dirubideak huts egiten du». Eusko Bibliographian piztu den alarma gorriari nork erantzungo dion zain jarraitzen dute...

J.J. PETRIKORENA

ZERAIN PARKE

CULTURALA

- Kultur eta Natura ondarea
- Herriko kalitatezko nekazaritza produktuen denda
- BTT-Mendi Txirrinda zirkuitua
- Tellerine Nekazalturismoa (943 - 58.20.31)
- Goierriko ohizko gastronomia dastagai: (Mandioa taberna, Olatza behekoa sagardotegia eta Ostatu jatetxea)

HERRI MUSEOA
LARRAONDO ZERRATEGIA
KARTZELA

ikustaldi gidatuak
INFORMAZIO GUNEA: 943-90.17.05

PARIS - EURODISNEY

(ABUZTUAREN 11TIK 15ERA)

ABUZTUAREN 11 - ABIAPUNTUA - PARIS

Irteera azken orduan. Gaua errepidean, literadun autobusean.

ABUZTUAREN 12 - PARIS

Goizean goiz iritsi. 2 izarreko hotelan alojamendua eta eguna libre

ABUZTUAREN 13 - PARIS - EURODISNEY

Gosaldu eta Eurodisneyra abiatu. Egun osoa parkean, sarrera barne. Alojamen-
dua parkean hautatutako hotelean

ABUZTUAREN 14 - EURODISNEY

Alojamendua eta gosari-az, eguna parkean. Sarrera barne.

ABUZTUAREN 15 - ABIAPUNTUA - EURODISNEY

Gosaldu eta eguna libre parkean. 18.00ak aldera abiatu etxerantz.

ABUZTUAREN 16 - IRISTEA

Goizean goiz abiapuntu-
etara iritsi

PERTSONAKO PREZIOAK	PREZIOA	O.C.A
HELDUA LAUKOITZA	41.200 pta.	36.500 pta.
HELDUA HIRUKOITZA	44.200 pta.	39.200 pta.
HELDUA BIKOITZA	50.200 pta.	44.500 pta.
HAURRAK (3TIK 11RA)	27.000 pta.	24.000 pta.

(O.C.A. prezio soilik uztailaren 27-rako egindako erreserbetarako)

Prezioan barne: literadun autobusa + Parisen gau bat hotelean + bi gau Eurodisneyko hotelean + 3 egunetarako sarrerak + gidari-laguntzailea + alojamen-
dua eta gosaria

Irteera Donostiatik 23.00etan
Irteera Bilbotik 21.45etan
Irteera Iruñatik 21.45etan
Irteera Gasteizetik 21.00etan
Irteera Logroñotik 19.45etan
Irteera Zaragozatik 19.45etan
Irteera Burgosetik 19.30etan

Oinarrizko prezioa
2.500 ptako gehigarria
3.500 ptako gehigarria
3.500 ptako gehigarria
3.500 ptako gehigarria
6.000 ptako gehigarria
6.000 ptako gehigarria

«Bostak arte» izeneko diskoa kalean du Mikel Errazkin hondarribiarrak

«Musika nahiko intimista du diskoak eta horrek ez du salmentarik»

Hamasei urte zituela sartu zitzaion Mikel Errazkini musikarako zaletasuna; 21 ditu orain. Rock sinfonikoa eta Irlandako musika entzuten ditu gustukoen. Lau urtez Sorotan Belen aritu ostean, arrakasta ezagutuz, belazera joan zen zozoa, eta «Bostak arte» diskoarekin egin zuen hegana maiatzean.

Nondik dator kizu musikarako zaletasuna?

Duela bospasei urte hasi nintzen musikari arreata jartzen eta entzunaren entzunez pizten da zaletasuna. Gehienbat rock sinfonikoa. Sekula ez dut rock gogorra gustuko izan. Ondoren Irlandako musika entzuten hasi nintzen eta horrekin jarraitu nuen. Zaletasunarekin batera instrumentu zenbait, gitarra eta beste batzuekin lardaskatzen hasi nintzen. Gero Hurbil Artolarekin bildu eta hortik hasi zen Sorotan Bele.

Sorotan Belen aritua, zein balorazio egingo zenuke taldearen lanaz?

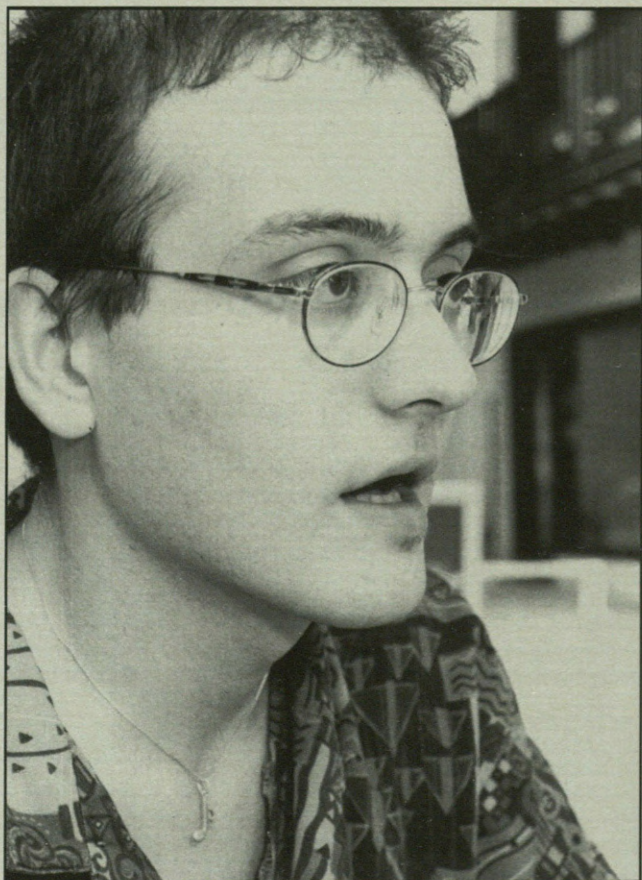
Oso ona. Orain eta lehen koadrila ginen eta musika

egiteko asmoa genuen. Urtea igaro eta kontzertuak eskaintzen hasi ginen; hortik aurrera guztia segidan iritsi zen: maketa, diskoa... Azkarregi joan da guztia eta horrela ez dago disfrutatze-ko aukera handiegirik, baina atzera begiratu eta ohartzen zara lau urtetan gauza mordo burutu genituela.

Folk akustikoa aireratzen hasi ginen baina gerora gure eraginak aldatu egin ziren eta jada folk rockero batzuk gara. Hurrengo diskoa asko nolakoa aterako den.

Izan zenuten arrakasta eta hala ere zure diskoa egiteko asmotan zenbiltzan. Zergatik?

Nire diskoan gehien gustatzen zaidan musika sartzeko

Zigilu propioarekin kaleratu du diskoa. (Arg: G. Garaialde).

modua nuen. Disko hau ezin nuen Sorotan Belerekin atera. Oso desberdina da.

Talde batentzako kantu bat egiten duzunean, partaide bakoitzak bere eraginak ditu

eta sekula ez zara zeharo gustura gelditzen eginda-koaz. Banekien diskoa ez zela Sorotan Bele bezain arrakastatsua izango. Musika nahiko intimista da eta honelako gauzak beti salmenta gutxikoak izaten dira.

Maiatzean kaleratu zen «Bostak arte». Disko hau egiteko momentu txarrrak eta zure ganbarak lagundu dutela esan duzu. Zer dela eta?

Ganbara da nire lantokia. Estudio txiki modura antolatua dut, sintetizadoreekin eta abar. Bertan osatzen ditut kantuak eta bertan ematen dut denbora guztia. «Bostak arte» izenburua, berriz, goizeko bostak arte lana egiten dudalako ipini diot. Bestalde, aurtan momentu txar asko igaro ditut. Hone- la, behin etxean nintzela, eritexetik bueltan, gurgildun aulki batean, entzun nuen hasieran disko hone- taz egindako maketa eta pentsatu nuen: «Hau derri- gorrez bukatu behar diat ba». Lanpetuta egoteak asko la- gundu dit une txarretan.

Intimista dela esan digu- zu... Zein ezaugarri ge- biago ditu diskoak?

Musika oso lasaia, kutsu ez- berdinak jasotzen dituen: irlandarra, afrikarra, *new age*, eta entzuteko oso erra- za. Lau kantutan izan ezik, diskoa instrumentala da. Hi- tzak, berriz, bi Itxaro Borda- renak, bat Jexux Mari Ira- zurena eta bestea Ruper Or- dorikaren bertsio bat.

Zein gaik kezkatuta bas- ten zara kantuak egiten?

«Aurtan momentu txar ugari izan ditut eta diskoa egiteak asko lagundu dit; ganbaran goizeko bostak arte aritzen naiz konposatzen eta hortik diskoaren izena»

Sorotan Belerentzat abestiak konposatzen jarraitzen du. (Arg: G. Garaialde).

Momentu zehatzez hitz egi- ten dut. Agian momentu ba- tean triste naiz eta nola sen- titzen naizenari buruz idaz- ten dut. Gai orokorrak ez ditut hautatzen, uneen zer- tzeladak dira.

Ingeleseiz izenburuak ere badaude konpaktoan...

Kantu tradizionalak dira: ir- landarra bat eta eskoziarra bestea. Guztia entzun behar da. Musika euskalduna egi- ten dut baina kanpoko ku- tsuak hartzen ditut, hori guztia nahasteko. Ez dut us- te honelako kantu pare bat sartzeagatik atzerritarra nai- zenik.

Euskaldun batek beste bizkuntza batean abes- tearena nola ikusten du- zu?

Euskal Herrian talde edo

abeslariak ikuspegi ezberdi- nak dituzte. Batzuek uste dute erdaraz abesteagatik arrakasta handiagoa izango dutela eta beste batzuk eus- karaz abesteagatik 'hemen- goagoak' direla. Nongoa sentitzen zaren argi izanda, gainontzekoak ez du axola. **Disko bonetako estiloak zenbaterainoko lekua du euskal musikaren mer- katuan?**

Oso mugatua. Jende gehie- nak irratitik botatzen dutena entzuten du eta honek ez du irratietan kabitzen. Nire kantu bat ipintzen dute irra- tietan baina abestua delako, disko osoa instrumentala egin izan banu ez zatekeen entzungo.

Jendea kontzientziatu behar da, gauza bat ondo egina baldin badago, musi- ka polita bada, irratietan propaganda egin beharko litzaioke. Hori, ordea, ez dago musikarien esku. Irra- tiek enpresa funtzionamen- dua dute, komertzialtasuna

bilatzen dute eta ez dago hori aldatzerik.

Zure diruarekin grabatu duzu diskoa; beste dis- ketxeetatik proposame- nik izan al duzu?

Disketxe ezberdinetara joan nintzen maketa aurkeztera eta ezezkoak besterik ez ni- tuen jaso, ez zela komertzia- la esaten zidaten. Zigilu bat egin nuen eta «Hirusta» izena ipini nion. Irlandako sinbo- loa da hirusta eta zortearen zeinua.

Zein proiektu dituzu orain eskuarte?

Sorotan Belerako konposa- tzen ari naiz orain. Estilo ez- berdineko kantuak dira: biolinek garrantzi handia hartu dute eta beste instru- mentu batzuk gutxitu, xiru- la, esaterako. Beste zenbait jendekin baditut proiektu- ak baina luzera begira. Les Mecaniciens taldeko Ane Irazu abeslariarekin ari naiz lanean.

MAITE ARTOLA

ATLANTIDA: EGIA ALA MITOA?

(KATAKLISMO GEOLOGIKO BATEN HISTORIA)

I. Rézanov / D. Vitalino

ARTZAIN-KOMUNITATE EUSKALDUNA (II) (BORTUKO INGURUA)

Sandra Ott

Platonen kondairatik plaken tektonikara misterio ikaragarri hau ulertu nahiean.

Kontinente galduaren desagertzearen kausa fisikoak.

Minostar zibilizazio itsastarraren aurkikuntza Arthur Evans-en eskutik.

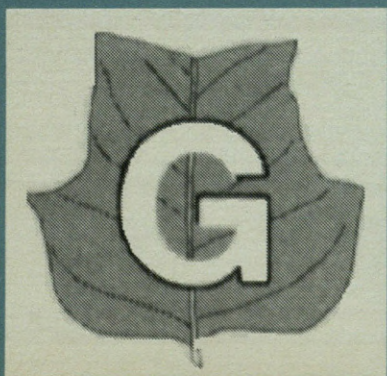
Gertatutako kataklismoaz gaurko zientziak baieztatzerik duena.

Atlantidari buruz Tira uhartean aurkitutako irudi ernagarriak.

- Olha delako artzain-erakundearen antolaketa demokratikoa.
- Mendiko gazta eta etxeko gaztaren arteko desberdintasunak. Mendiko gaztangintzaren inguruko erritoak.
- Umeen eta gazten 'kontzepzioaren' arteko lotura hizkuntzan, gizarte-mailan eta maila sinbolikoan.
- Zuberoako basoa eta gizartea XIX. eta XX. mendeetan.

PUNTA KO JAKINTZA, EUSKARAZ, ZURE ESKU

EUSKAL HERRIKO BIZITZA PRIBATUA GURE HIZKUNTZAZ

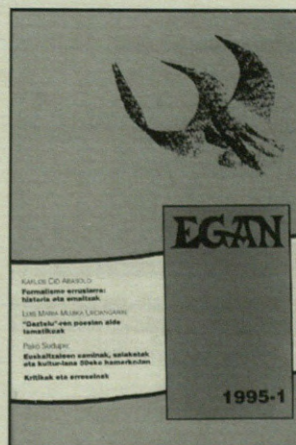
GAI AK ARGITALDARIA

L I B U R U A K

«LANTZEN»
GABRIEL ARESTI
EUSKALTEGIA
1995EKO EKAINA -
1 ZENBAKIA

BILBOKO Gabriel Aresti euskaltegiak «Lantzen» bere aldizkariaren lehen alea plazaratu du, euskalduntze-alfabetatzearen alorrean ari direnentzat. Bertan, sortu berri duten Zenbat Gara kultur elkarteaz hitz egiteaz gain, soziolinguistikari buruzko artikulua, Jose Mari Sanchez Carrion «Txepetx»i elkarrizketa, ikastaroei buruzko aipamena, Gabriel Arestiri omenalditxo bat, hainbat ibilaldiren proposamenak eta liburuen gomendioak aurki daitezke, 56 orrialdeetan zehar. Euskaraz irakurri eta trebatzeko aukera duzu beraz, eskuetan ●

«EGAN»
EUSKALERRIAREN
ADISKIDEEN ELKARTEKO
BULETINAREN
EUSKARAZKO

GEHIGARRIA

«Egan» aldizkariaren aurten-go lehen aleak (sei hilabetero kaleratzen da) saiake-
ra-lanak bildu ditu batetik: Karlos Cid Abasolok formalismo errusiarraren historia eta emaitzak arakatu ditu; Gazteluren poesiaren alde tematikoari heldu dio Luis Maria Mujikak; eta Pako Sudupek «euskaltzaleen saminak, salaketak eta kultur-lana 50eko hamarkadan» gaiari. Eta bestetik, sorkuntza alorrean, poesia (Pello Zabaleta), antzerkia (Jose Elizondo) eta hainbat kontakizun (Ibai-Ertz eta Julian Peña) eskaini ditu ●

XABIER MENDIGUREN ELIZEGIREN BEGIETAN

Literaturaz gogoetan

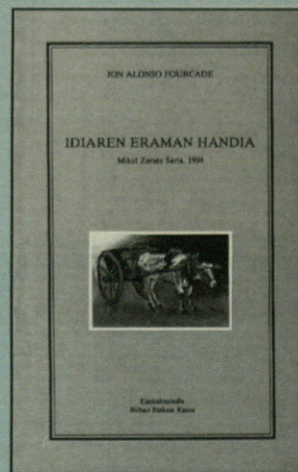
Baten batek esan lezake uda-partea ez dela urteko sasoiorik onena saio-liburu bat irakurtzeko. Tira, saiakera interesatzen ez zaionak beti izango du aitzakia aproposa, baina gustoko duenarentzat edozein garai da egoki, hausnarketara gobidatzen gaituen liburu bat irakurtzeko. Urtean zehar ez da askorik ateratzen gainera, eta alde horretatik are pozgarriagoa da Jon Alonso iruinsemearen «Idiaren eraman handia», iazko Mikel Zarate sariaren irabazlea.

Pentsatzen duten idazleak Nafarroan daudela zioen aurreko batean Txema Larreak Argian; ez dut uste nnafartasunak berez garuna garatzen duenik, ezta gipuzkoanismoak neurona-kopurua murrizten ere, Larreak halako zerbait iradoki nahiko balu ere. Nolanahi ere, konstatazio moduan egia da gaur egun saiakera idazten duten egile apurretatik gehienak errege gabeko erresumakoak

direla.

Zuri probintzianismoak ez baina liburu axola bazaizu, kontatuko dizut gaia: literaturaren sorkuntzaz dihardu, honetaz nagusi den irudi erromantikoa kritikatzuz; hau da, jeinuaren inspirazioaren eta orijinaltasunaren tokian, lanari eta ereduari (=plagioari) ematen die garrantzia Alonsok. Batzuetan esajeratu samarra da egilea, nahita nik uste, gehienetan doi, zehatz eta zorrotza, eta beti-beti kilikagarri, zirikatzaile eta gustagarri, literaturazalearentzat batik bat.

Besterik da edizioarena. Behin eta berriz esanagatik zabalkunde eskasa izan ohi dutela halako argitalpen instituzionalek entzungor egiten dute. Tira! Hala ere, beraiek editatzekotan, hobeto egin ditzatela gauzak, bederen: honek, adibidez, letra txiki-txikiko 100 orri betetzen ditu. Ez ote zen hobe, letra lasaxeagoz egitea 150 orri hartuta ere?

IDIAREN ERAMAN
HANDIA
JON ALONSO
BBK-EUSKALTZAINDIA

«GATTOPARDO»

GIUSEPPE TOMASI DI
LANPEDUSA

ITZULTZAILEA: KOLDO
BIGURI

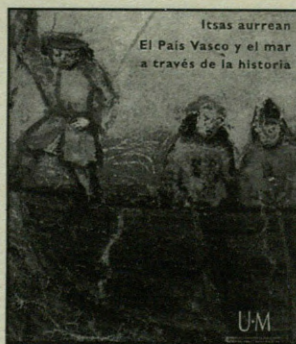
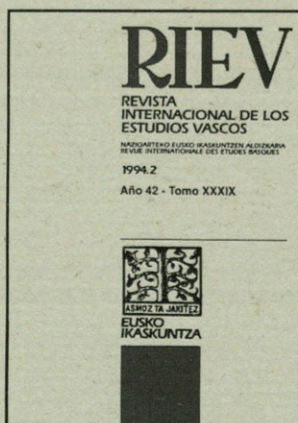
IBAIZABAL, LITERATURA
UNIBERTSALA, 261 or.

Giuseppe Tomasi di Lampedusa idazle palermoarraren eleberri bakarra duzue «Gattopardo», Italiako literaturak eman duen obrarik ederrereketzat jotzen dena. Istoria honetan, autoreak Salina printze siziliarraren munduaren gainbehera ispatzen du, aristokraziaren giroan eta Italiako batasun-urte iskanbilatsuen zurrun-biloan sartuz. Eleberri historikoen eta biografikoen aztarnak topa daitezke idazlea hil ondoren kaleratu zen kontakizun honetan ●

«RIEV» NAZIOARTEKO EUSKO IKASKUNTZEN ALDIZKARIA

EUSKO IKASKUNTZA

1907an sortu zen RIEV, eta 1921ean Eusko Ikaskuntza-ren eskutara egin zuen, aldizkari zientifiko gisa antolatuta, 1936ko gerrateak desagertarazi zuen arte. Hainbat urte beranduago berriro plazaratu da, Julio Caro Baroja zuzendari duela. Hainbat adituren artikulak (Javier Diaz Noci, Juan Miguel Gutierrez, Vidal Perez de Villarreal, Carlos Goena, Daniel Padro eta Rafael Redondo), elkarte kulturei buruzko berriak, dokumentuak, aipamenak eta bestelako berriak jaso dituzte ale honetan. Sei hilabeteko argitaratzeko asmoa dute aurrerantzean ●

«ITSAS AURREAN - EL PAIS VASCO Y EL MAR A TRAVES DE LA HISTORIA»

JOSE LUIS CASADO,
MONTSERRAT GARATE,
JOSE IGNACIO
TELLECHEA ETA JUAN
PARDO

UNTZI MUSEOA, 221 or.
Julio Caro Barojaren hitz batzuk aukeratu dituzte hitzaurrerako: «Euskal historiariak dukeen enigmari handiena eta baita indarrik handiena ere euskaldunak itsasoarekin duen harremanean datza». Harreman horren gainean ari zaizkigu liburuan, historiaurretik abiatu eta gaur artekoari erreparatuz, tartean ospe handiko itsasgizon euskaldunen biografiak eta itsas-tarren hiztegia aipatzen direla. Guztia luxuzko edizioan eta koloretako argazki-ugariez horniturik ●

«HILTZAILEA EURIPEAN»

RAYMOND CHANDLER
ITZULTZAILEA: JAVI
CILLERO

EREIN, MILABIDAI, 70 or.
«Milabidai» poltsikoko liburu-ruen sailak Chandlerri egin dio tarte oraingoan, Das-hiell Hammettekin batera, 'biolentziaren poesia' ren maisu handia izan denari. Nork ez ditu gogoratzen Marlowe detektibearen ibilerak, zinema beltzari esker hain ezagunak egin direnak? Suspensea, biolentzia eta emozioz beteriko errelatoa duzue «Hiltzailea euripean», eta bertan, gizakiez ere arduratzen dakien zaldun bat aurkituko dugu, eta teloi gisan, Los Angelesko hiri erraldoia. Odol-usaina da nagusi... ●

Hontza
LIBURUDENDA

Okendo kalea, 4
Tel. 42 82 89 Faxe: 43 12 56
20 004 DONOSTIA

london

«SUA PIZTU»

JACK LONDON
ITZULTZAILEA: IÑAKI
IBALÑEZ

EREIN, MILABIDAI, 45 or.
Londonen literaturan obse-
sio nagusienetakoa, bizi-
raupenaren borroka, ager-
tzen da errelato labur hone-
tan: gizona hotzarekin le-
hian, izozteko zorian ●

«KASHBAD»

MAKETA, ORERETAKO
SOINU TAILERREAN
GRABATUA, 1995

1991n, Oreretako lau gazte
elkartu eta Kashbad taldea
osatu zuten. 15 urte baino ez
zituzten, eta aitortzen dute-
nez, instrumenturik jotzen

JEXUX MARI IRAZUREN BELARRIZ

Udarregi, Udarregi...

Historia ez da ahaztekoa eta Udarregi usurbildarra ere ez. Aurten bere heriotzaren ehungarren urteurrena zela aprobetxatuz usurbildarrek ondo merezitako omenaldia eskaini diote, besteak beste, bere bertsoak biltzen dituen kasete bat argitara emanez. Gaur eguneko bertsozale gehienek ez dute bertsolaritzaaren historiari buruzko berri gehiegirik, gaurko bertsolaritza baino bizi ez dutelako. Atzera begiratzea ordea, ezinbestekoa da bertsolaritzaaren gaur eguna bere osotasunean ulertzeko. Horrexegatik da oso iniatiba ona Udarregi Batzorderena. Udarregi bere garaian norbait izan zen bertso munduan, eta gaur ere merezi dute leku txiki bat gure artean, bai berak

eta baita orduko bertsolari-
tzak ere.

Iraganeko garaiak eta pertsonaiak gaurkotzera-
koan beti gainditzen erre-
zak ez diren bi arazo izaten
dira. Lehena edukiarena.
Udarregi gurea ez den beste
garai batekoa da. Behar ba-
da ereserkiak sobran zeu-
denekoa, bertso gaiak (idi
demak, behi taten gertae-
rak...) baserritik bereiztu
ezin zirenekoa. Zailtasuna
gaur egungo bertsozaleak
gai horien mentalidadean
sartzean datza. Bertso ho-
riek haiek sentitu izan zi-
tuzten bezala senti araztean.

Lan hori egiteko modu
desberdinak egongo dira
baina bat formak zaintzea
da. Gaur egun gustuaren
merkatura ezin da etxeko
zapatilekin joan jatzera as-

ko kotizatzen delako. Nere
gusturako bertso idatziak
erren antxean gelditzen dira
oinarri musikarik ezean.
Garai batean hala egingo
zen baina ez gara garai haie-
tan bizi. Mamia bertsoak
berak gordetzen badu ere
jatzera egokia eman behar
zaio, eta nola egin liteken
ikusteko gaur badira horren
adibideak.

Agian Udarregi Batzor-
dearen filosofia bestelakoa
zen. Ur handitan sartu gabe
euren seme kuttunaren bert-
soak herriararren ahotik
Euskal Herriari zabaltzea.
Bakoitzak ikusi behar du
zer eta nola egin nahi duen.

**UDARREGIREN
BERTSOAK
UDARREGI
BATZORDEA**

ere ez zekiten. Beren kasa
lanean hasi eta aurrera egin
zuten, ordea. Hainbat alda-
keta ezagutu ondoren,
1994ko urtarilean finkatu
zen egungo taldea: Sorkun
(ahotsa), Txus (baxua),
Gorka eta Iban (gitarrak) eta
Txiki (bateria).

Iaz, Oreretako hamasei
taldeez osaturiko konpak-
toan parte hartu zuten, eta
ondoren, 1995eko martxo-
aren bukaeran, beren lehen
maketa grabatu zuten, ho-
nakoa, lau abestiz datorre-
na. Maketaren bidez ezagu-
taraztea dute helburu ●

ARGITALPEN BERRIAK

"EUSKARA" BILDUMA

- EUSKARA V LAN KOADERNOA
- EUSKARA V LAN KOADERNOA -
ARIKETEN EBAZPIDE LIBURUA

AUKERA
ZABALA!!

Pasiotarrak - 48290 ● EUBA ☎ 6308036 FAX: 6308028

Kike Amonarriz da «Txiskola» saioaren aurkezlea. (Arg.: Leire Arzuaga).

Txisteak baino zerbait gehiago... «Txiskola»

Euskal Telebista eta Ikuskin produktorearen artean prestatzen ari diren umore saio berria da «Txiskola». Kike Amonarriz izango da iraila erdialdean hasiko den saio berri honen zuzendari eta aurkezlea eta Jose Inazio Ansorena, berriz, zuzendari artistikoa. «Euskal Herriko I. Txiste-liga» bertan jokatuko bada ere, ez da txiste saioa.

UMOREA ardatza bada ere, «Txiskola» ez da ohizko umore saioa, atal ugari eta desberdinak dauzka. «Txisteak ere izango dira, baino ezin da esan txiste saioa denik, zerbait gehiago da», azaldu digu Kike Amonarriz. Dituen atalen artean, Euskal Herriko I. Txiste-liga aipatu beharra dago. 16 talderen arteko kanporaketa egingo da saioak iraungo dituen 15 astetan.

Saio bakoitzean bi hirukote lehiatuko dira eta irabazlea hurrengo fasera pasatuko da. 3 lagunek osatuko dute talde bakoitza. Taldeak osatzaren arrazoia zein den esan digu zuzendariak: «Txisteak taldeka kontatu obi dira eta interesgarria iruditu zaigu talde lana indartzea. Aukera gehiago eskaintzen ditu gainera».

Ez dira baldintza handiak esku hartzeko eskatzen di-

renak: 18 urtetik gora edukitzea, euskara-maila egokia izatea, 3 lagunek taldea osatzea eta taldekideek kontaturiko hiruzpalau txisteekin bideo edo kasete bat grabatu eta Donostiako 1157 postakutxara bidaltzea. Nahi izanez gero, telefonoz ere dei daiteke, 908/280925 zenbakira.

Hirukotea osatzea lortzen ez dutenek ere aukera izan dezakete arduradunekin

harremanetan jarritz gero.

Aldaketaren bat gerta daitekeen arren, 3 frogak osatzen dute lehiaketa: «Hari luzea» (hirukoteak txisteak kontatu behar ditu bi minututan), «Txiskeriak» (partaide bakoitzak frogatzen du egin behar du) eta «Txiste plantatua» (feriatan argazki-umoretsuak ateratzeko erabili ohi diren «fondo marraztu» bat erabiliz, talde osoak txiste bat kontatu beharko du).

Ondo pasatzeaz gain, sari garrantzitsuak ere irabaziko dituzte lehiakideek: 2.000.000 pezeta (77.000 libera inguru) talde txapel-dunak, 450.000 pezetan baloraturiko bidaia txapel-dun-ordeek eta 225.000 pezetan baloraturiko bidaia final erditan esku hartzen duten taldeek. Gainontzeko taldeek ere izango dute euren oroigarria.

Beste atalak ere izango ditu ordubete iraungo duen «Txiskola»-k: kantu umoretsuak, aktore desberdinek buruturiko esketxak, gonbidaturen bat, publikoarekin egingo den «aproba intelijentea»... Jose Inazio Ansorena, Xabier Otaegi, Elena Irureta eta Aizpea Goenagaren esku egongo dira zenbait umore tarte.

Saioaren arduradunek oso argi daukate «Txiskola»-rekin lortu nahi dutena: «Programa bonen arrakastaren zati handi bat parte-hartzaileengan egongo da eta honakoa erakutsi nahi dugu: guk badakigu Euskal Herrian zehar umoregile, txiste kontalari, jende graziadun asko dagoela, baino orain arte oso gutxi azaldu dira. Hori da plazaratu nahi duguna. Jendea animatzea besterik ez da falta».

AINHOA GERRA

Jasone Aretxabaleta: «Lan bitxia egin du Etxebarriak»

Uztailaren 25ean hasiko da «Berriketa gutxi» saio berria. Ezagunak dira elkarrizketatzaileak dira, kazetariak batzuk eta «Goenkale» telesailako aktoreak besteak. Elkarrizketatuak eurek aukeratu dituzte, kontatzeko zerbait duten pertsonaia ezagunak eta ez horren ezagunak.

Kazetari bakoitzak nahi izan duen pertsonaia aukeratu du. Nor elkarrizketatu duzu zuk?

Juan Manuel Etxebarria, Deustuko Unibertsitateko Filologia Fakultateko Fonetika irakaslea. Bizkaitarra, bizkaieraz oso ondo hitz egiten du eta gainera bere ama-rengandik 500etik gora esaera zahar jaso ditu...

Zergatik aukeratu duzu

Juan Manuel Etxebarria?

Oso interesgarria iruditu zitzaidan bere inguruko euskaraz eta herriko hizkuntzaz horrenbesteko ardura erakustea. Berak esaten du oso inportantea dela idatzizko hizkera bat izatea, baino are inportanteagoa herri hizkuntza. Azken batean, hizkuntzak irauten baldin badu herriak hitz egiten duelako da, eta hori mantendu egin

behar da. Bakoitzaren nortasuna hor dago, norberaren hizkuntzan eta hizkeran.

Ez da pertsonaia oso ezaguna.

Ez da famosoa. Baina bere lana oso garrantzitsua da. Duela gutxi liburua argitaratu du, «Gorbeia aldeko etno-ipuin eta esaundak». Bertan biltzen ditu Zeberion, bere jaioterrian, bere etxean eta inguruko baserrietan jasotako ipuinak eta esaera zaharrak. Lan bitxia da, alde batetik bere informanteek hitzez hitz gauzak kontatu zizkioten bezala jartzen ditu eta alboan, horixe bera gramatikalki zuzen jarrita. Eta horrez gain, hiztegia inon agertzen ez diren euskal berben esanahiekin.

Antzezleek ere elkarrizketak egingo dituzte. Zer deritzozu?

Programaren arduradunaren erabakia da. Barietatea nahi zuela pentsatzen dut eta ez kazetariak bakarrik.

Aktore bati, bere papere-tik atera eta elkarrizketa egiteko aukera eskaintzen badiote, zergatik ez du egingo? Kazetariok ere eskaintzen digute telesail batean parte hartzea eta egiten dugu. Desberdina litzateke protagonistari bere papera kentzea.

TXORI BATEK

ESAN DIGU

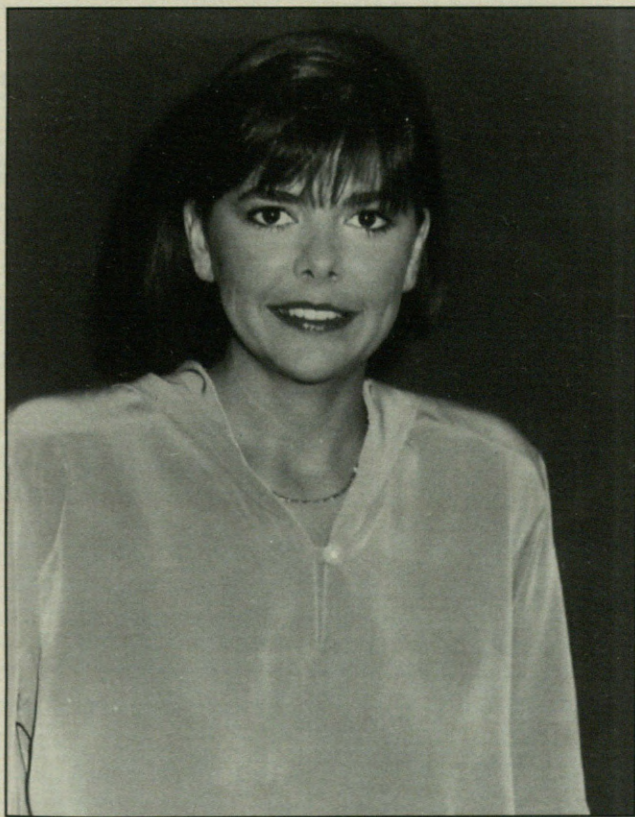
«64» telesailaren kapitulu berriak

grabatzen ari da ETB. Udazkenean bueltatuko da pantaila txikira eta 26 atal berri grabatzea da lan taldearen asmoa.

Euskara asko zainduko dute eta «Goenkale-n egin den euskararen erabilera hartuko dute eredu-tzat: herriarengandik gertuago dagoen euskara eta euskalkiak erabiliaz. Lehen eskainitako hamairu kapituluek adina edo arrakasta handiago izatea espero dute arduradunek.

Zahar-etxetik atera eta San Ferminetara joan ziren kapitulu bat grabatzera. Entzerru bat grabatu zuten Estafeta kalean.

Euskal eliza gotikoi buruzko errepor-taia prestatzen ari da Bilboko Zooming produktora. Zoomingekoek Euskal Herriko 27 eliza aztertuko dituzte eta Bergaran egon dira egunotan. Santa Marina eta San Pedroko irudiak hartu dituzte.

«Aktore bati elkarrizketa egiteko aukera eskaintzen badiote, zergatik ez egin?».

AINHOA GERRA

■ **Gizakion munduari buruzko dokumentala** «Bizi orekatua» izenburua duen azken atala eskainiko du asteazken arratsaldean «Bizi zentzumenak» telesailak.

Saio honek gizakion mundua erakusten du, animalia eta landareen ikuspegitik. BBCK produtzitutako telesail honek filmazio teknika aurreratuak erabiltzen ditu irudiak lortzeko eta gizakiek lurraz duten kontrola ez dela uste bezain sendoa adierazten du. (Asteazkena, 19a, 16.05etan).

■ **Jai giroa ETBn**

Nerea Iriartek aurkezten duen «Kalez kale» saio berriak Euskal Herriko herri eta hirietan egunotan, uda aldean, ospatzen diren jaiak eta bestelako kultur eta musika ekitaldiei buruzko informazioa eskaintzen du. Non diren jaiak, zein ekitaldi eta kontzertu egongo diren,

nolako giroa dagoen... (Asteazkena, 19a, 22.30etan).

■ **«Hau nahaste borras-tea» eta «Flamingo berria» berriz ere gure artean**

Bi telesail bueltatuko dira ostegunean pantaila txikira. «Hau nahaste borras-tea»-k bikote gazte baten eta Igor, semearen bizitza kontatzen du. Manolo banku bateko kaxa arduraduna da eta Miren ikastetxe bateko irakaslea. On Jaime auzokidea eta Karmele, Mirenen ama ere askotan egongo dira eurekin.

Ordu erdi beranduago, «Flamingo berria» izango

dugu. Korok, 45 urteko alargunak, «Flamingo» izeneko diskotekaren ardura bere gain hartu du eta «Flamingo» ospetsu egitea da bere asmo nagusia. (Eguzero, 17.00ak inguruan).

■ **Eubank-Wharton boxeoa norgehiagoka ostiral gauean**

Pedro Mari Goikoetxeak zuzentzen duen «Boxeo

Izarrak» saioan Chris Eubank eta Henry Wharton boxeolarien arteko borroka aukeratu dute aste honetan ikusleei eskaintzeko. (Ostirala, 21a, 00.50tan).

■ **«Ospe garaia» filme ospetsua pantaila txikian** «Kirolaz blai» kirol saioan Frantziako Tourra ikusi ondoren, besaulkian eseri eta 1989. urtean Edward Zwick-ek zuzenduriko «Ospe garaia» («Glory») filmea ikusteko unea helduko da. Mathew Broderick, Denzel Washington eta Cary Elwes ezagunak dira filme honetako antzezle nagusiak.

Sezesio Guda garaian iparraldeko soldadu batek soldadu beltz taldea antolatzeke agindua jaso du. Batasuneko lehen soldadu beltz taldea izango da berak antolatutakoa. (Igandea, 23a, 22.25etan).

Z A P P I N G

«Tipi-Tapa» izeneko saio berria Zarauzko Telebistan

Zarautz eta inguruneak hobeto eza-gutzeko, asteazken honetatik aurrera Ainara Leunda kazetariak saio berri bat aurkeztuko du Zarauzko Telebistan. «Tipi-Tapa» izena jarri diote saio berri honi. Uda honetarako hiru programa prestatuko dizkigu eta asteazken honetakoa, Zarautzik Agorregi alderako ibilaldia izango da, Agorregiko burdinola eta inguruneak eza-gutzeko aukera paregabea izango delarik. (Asteazkena, 19a, arratsaldeko 19.15etatik aurrera).

Ostegunean, berriz, Juan Mari Zubiaurreren eskutik, Zarauzko Euskal Herrian Euskaraz taldeko kideak eza-gutuko ditugu eta Zarautzen, euska-

raren erabilpena zenbatekoa den aztertzeke, zein metodo edo sistema erabiltzen duten jakingo dugu. (Osteguna, 20a, arratsaldeko 19.15etatik aurrera).

Liberia eta Chipreko hiriburuko egoera latza ETB2ko «Azimuts» saioan

«Liberia: herri baten agonia» izenburua duen dokumentala eskainiko du ostegunean ETB2ko «Azimuts» saioak.

Herri honetako benetako egoera zein den azaltzea da kapitulu honen helburua: milaka hildako eragin dituen guda zibila. Egun, bakean daude, baina bi aldeetako gudariek ba-

dakite bake hau edozein momentutan eten daitekeela eta adi daude. Guda dela eta sortu diren zauriak (fisiko eta psikologikoak) ere oraindik itxi gabe daude. Haurren egoera, gudaren biktimek errugabe hauen egoera zein den ere aztertuko du «Azimuts» saioko dokumentalak. (Osteguna, 20a, 10.05etan).

Ostiralean, berriz, Nicosia, Chipreko hiriburua izango du aztergai aipatu saioak. 1974tik aurrera banatua dagoen hiria da, turkiarrak alde batetik eta grekoak bestetik. Kasko urdinak bien artean daude bakea ziurtatu asmoz. Egoera hau izanik ere, elkarrekin hitz egin eta lan egitea erabaki dute Chipreko biztanleek. Han egon dira «Azimuts»-eko kamarak. (Ostirala, hilak 19a, goizeko 10.10etan).

Durangaldean udan Oskarbi

Durango irratiara ere heldu da uda giroa, urtaro honetarako bereziki prestaturiko saioa da Oskarbi magazina. Saio freskagarri honek kalea, jaiak, hondartzak eta irteerak ditu osagai. Oskarbi jendearengana hurbiltzen da.

DURANGO irratia aurtengo udari orain arte egin gabeko programa berri batekin ekingo dio. «Oskarbi» izeneko programa berri hau irailaren 15era arte izango da antenan. Hainbat atal ezberdin ditu berekin goizeko berderatzietan hasten den magazin honek; hasteko lehenengo orduan ohizko informatiboa izango da, baina jarraian datozen atalak dira

orain arte eginikoez ezberdintzen direnak. Berrikuntza hauek plaietaraino hurbilduko gaituzte, bertako egoeraren jabe egingo dituzte durangarrak goizeko lehen orduetan. Oraindik etxetik irteteko duda—mudatan daudenentzat berriz, jarraian eguraldiaren berri eta inguruko jai eta bertako giroaren berri emango dute, jendeak pla-

Irratia herritarrengana iristea lortzen da «Oskarbi» bezalako saioekin.

nak egiteko.

Zuzeneko konexioak, lehiaketak, berriak, tertuliak, aholkuak eta ibilaldiak dira besteak beste zortzi pertsonetako ekipoak eskainiko dituztena. Durango Irratiko Idoia Azkorbebeitia zuzendariordearen hitzetan *«kale-
ra, jendea dagoen lekura
joatea da gure asmoa, jen-*

*dearengandik burbil egon
nabi dugu programa honen
bitartez»*. Hurbiltze saio hau Eduardo Sanemeterio eta lehen aipaturiko Idoia Azkorbebeitiaren zuzendaritzapean izango da, uda ondoren irailean amaituko den arte.

ARRITXU ZELAIA

B A G A K

■ Goizeko magazin berria Herri Irratiaren sintonian

Herri Irratian, beste irratigehien antzera, udako programazioa dexente aldatu da. Astelehenean, uztailaren 24an hasiko den «Uda buluba» magazin berria da berrikuntza hauetariko bat. «Musutruk» magazina ordezkatu du udako hilabeteetan.

Irene Larraza, Iñigo Arbizu eta Iker Zubimendi izango dira udako magazin fresko eta arin honen gidariak. Goizetan, hamarretatik ordu bata bitartean entzun ahal izango da Herri Irratiaren sintonian.

■ Asteazkenean, «Gauizar» Irulegiko Irratian

Asteazkenean, hilaren 19an zabalduko du Irulegiko Irratiak joan den larunbatean Bunuze pilotalekuan grabatu zuen «Gauizar» saioa.

ETB eta FR3ko kazetariak egongo dira gai honi buruz hitz egiten. Guillaume Irigoien, Xabier Euzkitze, Jose Felipe Auzmendi, Allande Boutin eta Andoni Aizpuru kazetariak jardungo dute telebistaren inguruan. Hitz egiteaz gain, zenbait sorpresa ere izango dira saioan zehar. Baita Euzkitzek botatako bertsoak ere.

A U R P E G I A

**Karolina Sainz
de Bikuña
(Herri Irratia)**

27 urteko donostiarra da Karolina. Duela zazpi urte, kazetaritzako hirugarren maila ikasten zebilela hasi zen Herri Irratian praktikak egiten eta ordudunik

bertan jarraitu du. Orduz guztietan eta denetarik egin du eta Alberto Gartzia-ekin batera goizeko «Musutruk» magazina egiten dihardu orain. Oso gustura dago saioarekin. Irratiaz gain, antzerki munduarekin ere harreman estua du.

Erreportari lanetan ibili izan diren kazetariak ditu gustuko, Manu Leginetxe esaterako. Idoloa ez bada ere, Javier Sarda bere lanean oso ona dela deritzo.

Medio handirik ez izan arren, irratiaren dagoen giroa aipatu du Karolinak: *«Oso giro majoa da eta jendea oso jatorra, lana gustura egiteko leku aproposa da»*.

UZTAILAK
21
ostirala

NAZIOARTEKO DANTZA JAIALDIA AREETAN

Getxoko Kultur Etxeak, Nazioarteko Dantza Jaialdia antolatu du Areetan. Herriko Eskoletako plazan egingo da, eta **Txina eta Hungriako taldeek** parte hartuko dute. Gaueko 22.00etan emango zaio hasera.

JAZZAREN ERRITMOAN BATERIA IKASTAROA DONOSTIAN

Donostiako 30. Nazioarteko Jazzaldia-ren barruan, **Salvador Niebla**, estatuko bateriajole onenetakoak, «**Master class bateria-drums**» izeneko kurtso espezializatua emango du. Kurtsoa 15.000 pezetakoa (576 libera) izango da eta Victoria Eugeniako audizio salan egin-

go da. Uztailaren 25a arte iraungo du bateria kurtsoak. Izena eman nahi duenak, dei dezala Donostiako 48 11 79 telefonora.

BLACK CROWS KONTZERTUAN

Black Crows talde amerikarra Donostiako Anoeta Belodromoan izango da. 21.30etan ekingo diote kontzertu indartsu eta gogor honi.

NAZIOARTEKO FOLKLORE JAIALDIA PORTUGALETEN

Portugaleteko Elai Alai taldeak, XXI. Nazioarteko Folklore Jaialdia prestatu du, gaur, bihar eta etzirako. **Europa, Afrika, Asia eta Ameriketako ordezkariak** izango dira jaialdi honetan. Zubialdeko Polikiroldegian egingo dira ekintza guztiak.

Portugalete Hiria ipuin lehiaketaren seigarren ekitaldian parte hartu nahi duenak, uztailaren 28a baino lehen bidali beharko ditu bertako Kultur Etxera. Hamalau eta hogeita hamar urte bitarteko gazteek har dezakete parte euskarazko eta gaztelerazko sailetan. Gaia librea da eta gutxienez sei orrialde eta gehienez hamabi izan behar dituzte lanek. Sail bakoitzeko irabazleak 80.000 pezeta (3.200 libera inguru) irabaziko ditu, bigarrenak 55.000 eta hirugarrenak 35.000 pezeta.

I H E S I

Biel ingurunea bizikletaz

Zaragozako Biel mendiak, Selva eta Santo Domingo mendizerrek osatzen dute batipat, lekurik altuenak 1.523 metroko garaiera hartzen duela. Ibilbide honetan, aipatu mendizerren hegoaldeko isurialdea bizikletaz igaroko ditugu.

Biel herrian hasiko dugu martxa. Herriaren sarreran bertan, Biel erreka zeharkatzen duen zubia igaro aurretik, iparralderantz doan bidea hartuko dugu, eta bertatik jarraituko dugu pistak banatzen dituen bidegurutzerira iritsi artean. Ezkerreko bidea aukeratu eta kilometro t'erdian aldapa gogorra igo ondoren bidegurutze berri batera iritsiko

gara. Oraingoan, eskuinaldeko bideari ekin behar zaio, Pina mendi bizkarrera iritsi arte.

Pista ugari biltzen dira puntu honetan. Mendebaldera doana, Arba de Luesia haranetik egiten du behera, Santo Domingo eta Puig Moné mendien artean. Iparralderantz egiten duen pistak Santo Domingoko tontorre-garamatza. Ekialdera egiten duten bideen artean, gorantz egiten duena aukeratzea gomendatzen dugu. Nahiko malkartsua topatuko duzu aldatsa, beraz, badakizu, hasi aurretik arnasa ondo hartu eta hankak presta itzaizu bizikletako pedalei gogor eragiteko.

Iconako etxera iris-tean, bideak zehaztasuna galtzen du. Hala ere, ibilbide bera jarraitzen saia zaitez eta 180 graduko itzulia duten bi bide aurkituko dituzu. Es-

kuinekoa hartu eta goazen bidean behera, kontu handiz. Beti ekialdeko ibilbidea aukeratu, Fuencalderastik hurbil dagoen bideska batera helduko zara. Herri hau atzean utzi eta sei kilometro patxa-

ran egin ondoren, Bielera iritsiko zara berriro ere. Berrogeita bost kilometroren eta 675 metroko desnibelen pisua izango duzu hanketan eta ondo merezitako atse-denerako denbora ■

UZTAILAK
22
larunbata

SOROTAN BELE BILBON

Bizkaiko hiriburuan eskaini-
ko du Sorotan Bele taldeak
kontzertua. **Pergola Par-**

kean egingo dute saioa, gaueko
21.00etatik aurrera.

NAZIOARTEKO DANTZA JAIALDIA AREETAN

Gaur ere dantza jaialdia ikusteko pa-
rada izango da Areetako Eskoletako
plazan. Oraingoan, **Cabardino-Balca-**
ria Errepublikako dantzataldea eta
Getxoko Itxartu taldea arituko dira.
Gaueko 22.00etan.

IRURITAN KONTZERTU ERRALDOIA

Garagardoaren jaia ospatzeko, kon-

tzertu luzea prestatu dute herri nafar
honetan. Def Con Dos, Bizkar He-
zurra, Platero y Tu, Coma, Beltzez eta
Child Abuse taldeak arituko dira Iru-
ritako plazan, arratsaldeko 17.00etan
hasita.

OÑATIKO NAZIOARTEKO DANTZA JAIALDIA

Nazioarteko dantza jaialdia egingo da
gaur Oñatiko Amaia Antzokian. Ber-
tan, **Mexikoko Colima Unibertsita-**
tateko Konpainia arituko da, beren
dantzak eskaintzen. Ekitaldiari
gaueko 22.30etan emango zaio hasie-
ra.

UZTAILAK
23
igandea

KRESALAREN EMANALDIA

Uda honetan hasitako eki-
taldien barnean, Kresala
taldeak **Donostiako Sa-**

Uztailaren 17tik 23ra bitartean, Segurako Kultur Etxean «Zazpi lurraldeetako tontorrak» izeneko erakusketa zabalik egongo da. Bertan, Jose Ramon Agirre «Marron» mendizaleak 1993 eta 1994 artean Nepal, Indonesia, Kaukaso, Kenia, Tanzania, Alaska, Antartida eta Txilen hartutako irudiak ikusteko aukera izango da astegunetan 19.00etatik 21.00etara eta asteburutan 12.00etatik 14.00etara.

M O K O F I N A

Euskal arraina

Bakailaoa da euskal arraina. Hau sinesten ez duenak eus-
kal sukaldaritzazko edozein
liburu hartu besterik ez du.
Normala, mila urte darama-
tzagu-eta, arrain honen atzetik
munduaz beste alderaino,
saioka. Bakailaoa Euskal
Herrira barrunbe eta bururik
gabe, gaziturik iristen da
urrutitik. Fresko jaten duguna
bestelako arraina ohi da.

Duela hogeit bat urte ba-
kailaotara zihoazen bapo-
reek bakailao (Gadus mor-
hua) ez zen guztia uretara
botatzen zuten oster. Gerora
etorriko ziren berruenda,
abadira eta halibutak (fletan
famatuak). Seme-alaba in-
tsumituak daukazuenok
gogoan izango duzue nolako
bakailaoak zeuden janari

dendetan zintzilik: zortzi ki-
lotik gorakoak denak. Orain,
berriz, antxoaren tamaina-
koak on-onak omen dira.

Arrain hau ere, asko sal-
tzen duen dendan erosi be-
har dugu, genero onetik se-
guru hartzeko. Bakailao ona
gardentsua da, malgua, handi
xamarra, usain onekoa. Ba-
kailao txarra, berrix, opakoa,
gogorra, txikia, gorrisa (ga-
tzak errea), kirastuna.

Puskarik hoberena ez da
beti lodiena. Zentimetro pare
bateko xerra zoragarria da
saltsan gobernatzeko. Etxe-
ratuta, hozkailuan ontzi her-
metikoan kontserba dezake-
gu. Prestatu aurretik, sube-
ratu: sartu ur freskoz beteta-
ko eltzean eta jarri su txikitari.
Aparra, bitsa azaleratzen has-

ten denean (66-68 grado)
atera uretatik, ezkatatu, le-
hortu zapi batez eta pronto
duzu, arrain freskoaren itxura
hartuta.

Hamaika langileren gose-

teak arindu dituen urrutiko
arrain honen errezeta mor-
doska eman beharko genuke
laister, agian.

EDORTA AGIRRE

gues auzoan dantzaldia eskainiko du. Bi zatiz osatutako egitarauan, Euskal Herriko dantzak erakutsiko dituzte.

ANTZERKIA BARAKALDON

Paco Obregonen «Flash-Bang» obra ikusteko gaur da azken eguna, Barakaldoko Antzokian. L. Blazquez, M. Jimenez, P. Luke eta G. Unibasok antzezitutako lan hau C. Videsek zuzendu du. 20.00etan hasiko da.

PASTORALA ARROKIAGAN

Zuberoako Arrokiagan, «Agirre Presidenta» pastoralara egingo dute gaur eta abuztuaren 6an. 1936ko gerran eta II. Mundu Gerran girotuta, Jose Antonio Agirre lehendakariaren erbeste garaia gogoratuko ditu pastoral honek. Eus-kaltzaindiko kide den Jean Louis Davant da pastoralaren egilea.

UZTAILAK
24
astelehena
**ZORNOTZAN
KONTZERTUA**
Bizkar Hezurra taldeak kontzertua emango du Zornotzako Plaza Merkatu Berrian. Gaueko 22.00etan hasiko da.

BIDEO PROIEKZIOA BERGARAN

Bergarako Kultur Etxean, **arteari bu-
ruzko** bideo proiektzioa ikusgai izan-
go da. Arratsaldeko 19.00etan hasiko
da emanaldia.

UZTAILAK
25
asteartea
**ARGAZKI
ERAKUSKETAREN
AZKEN EGUNA**
Nafarroako Zinema eta Ga-
ztekilaritzako Elkarteak Iruñean antolatutako **Boubat**, «ba-
kearen argazkilaria»ren erakusketa
gaurreko amaituko da. Artista honen ar-

Donostiako Hiria Pop Rock
lehiaketa zabalik dago. Parte
hartu nahi dutenentzat, hona
oinarriak. Taldea gipuzkoarra
izatea eta diskorik grabatu ez
izana. Maketak emateko epea
(gutxienez hiru abesti grabatuta)
uztailaren 28an. Epaimahaiak sei
talde aukeratuko ditu eta hauek
izango dira Aste Nagusian Paseo
Berrian musika ipiniko dutenak.
Irabazleak, mini-CD bat
grabatzeko aukera izango du.

E T X E Z U L O A N

Baba, babarruna edo indaba... baina motza

Baserritar edo kaletar, ba-
ratza eta soro lanetan iaio-
tutakoak badaki aurretik
kontuak ateratzen... Udan
sartu berriak garan honetan,
neguan «ganbara bete arto»
izan nahi duenak, dagoe-
nerako udazkenean jaso
nahi dituen uztak bere gan-
baran jira eta bueltara ibili-
ko ditu.

Euskaldunon neguko eli-
kaduran garrantzitsua da
leguminosa familiako **baba**,
babarruna edo **indaba**.

Hagatan edo artoan gora
arbatuta hazten den baba-
rruna ereiteko garaia az-
ken muturrean gaude. Bada,
hala ere, gero eta gehiago
zabaltzen ari den babarrun
bat, **babarrun motza**, hain
zuzen ere. Babarrun motzak

baditu, edozerk bezelaxe,
etxekaltekoak eta aldeko
ezaugarriak.

✓ Hazkunde azkarreko
landarea da, heldutasunera
berekala iritsi, loretu eta
fruituak (babarrun lekak)
emateko 80-100 egun bes-
terik ez ditu behar, oso goi-
zeko lortu daitekeelarik.
Udaberriko beste uztza baten
ondoren lasai erein daiteke,
hura presaka kentzen aritu
gabe. Joraketan lan gutxia-
go du. Arbatzen lanik ez...

✓ Bestalde bere uztza, kilo
kopurua, hagatutakoarekin
alderatzeko modukoa ez da.

Gipuzkoako Zubietan
esaera ezaguna da «babarrun
motza, Santiorako bi hosto-

tan» behar duela, udazke-
nerako lekak heltzeko den-
bora izan dezaten. Santio
eguna, uztailak 25-a, gai-
nean dugu eta babarrunak
erein eta lehen bi hostoak

garatzeko 8-10 bat egun be-
har dituenek, oraintxe da
lurra prestatu eta ereiteko
garia egokia.

JAKOBA ERREKONDO

gazkietan, lasaitasuna adierazten dituzten irudiak dira nagusi, bera egondako herrialdeetako eta emakumetan oinarrituak. Erakusketa aretoa, Iruñeko Aurrezki Kutxan dago.

MIARRITZEN UDAKO ANIMAZIOA

Kultur Taldeak egindako udako ekitaldien barruan, **Kubako Mochicas taldeak eta Xaramelak** «Misa Criolla» eskainiko dute hiriko kasinoan.

UZTAILAK

27

osteguna

WOMAD JAIALDIA IRUÑEAN

Gaur hasiko da Iruñean WOMAD jaialdia, Gaztelu plazan dohainik eskainiko den kontzertuarekin. **Hiru egunetan luzatuko** den jaialdi erraldoi honetan, mundu osoko musikariak arituko dira, hala nola Juan Perro, Tanzaniako Remy Ongala

& Orchestra Supermatimila eta Hukwe Zawose, Brasilgo Margareth Menezes, Bad, Boys eta beste asko. **Peter Gabrielen kantaldiak zabalduko** du jaialdi erraldoi hau. Sarrerak salgai daude jadanik Nafarroako Aurrezki Kutxako bulegoetan, 2.500 pezetatan (96 libera) kontzertu bakarra ikusteko eta 4.000 pezetatan bi kontzertu ikusteko.

FOLKLORE JAIALDIA ELGOIBARREN

IX. Nazioarteko Folklore Jaialdia egingo da gaur Elgoibarko Olaizaga Kiroldegian, gaueko 22.30etatik aurrera. Benin, Kabardino Balkariako Errepublika eta Euskadiko taldeak arituko dira. Sarrera arrunta 500 pezeta (19 libera inguru) izango da, eta haurrentzat, jubilatuentzat eta Gazte-Txartela dutenek 200 pezetaren truke izango dute.

Bilboko Arte Ederretako Museoa, Man Ray argazkilariaren erakusketa dago, irailaren 3a bitartean. Bertan, mende honen hasierako urteetako sorketa-aldirik berriztatzaileena bizi izan zuen argazkilari honen alderik garrantzitsuenetarikoa agertzen zaigu. Artistaren lagunen eta kultura garaikideko pertsonaia ororen hogeita bost erretratuk osatzen dute erakusketa.

O S A S U N A

Zintz egiteak badu bere koxka

«Umea, garbitu ezazu ongi sudur hori, beti mukiak zintzilik dauzkazu-eta». Ongi dago gisa horretako aholkuak gure seme-alabei ematea, baina horrekin batera zintz behar bezala egiten irakatsi al diegu? Eta ez da txantxetako kontua, maniobra hori gaizki eginez gero, bakterioak barrualdera bultzatu eta infekzioak ere eragin baitaitezke.

Estatistikek diotenez, pertsona batek bere bizitza osoan zehar 1.324 egun inguru emango ditu burutik beherako katarroarekin eta, beraz, ahalik eta hobekien prestatuak egon behar dugu. Horregatik garrantzi handikoa da umeak txiki-

txikitatik sudurra behar bezala garbitzen, alegia zintz egiten ikastea.

Otorrinoek diotenez, osoker zabalduta da bi sudurzuloak batera hustu eta garbitzen saiatzea. Maniobra horretatik ateratzen den presioak bakterioak barrualdera bultzatzen ditzake, belarrirantz eta horrek otitisa ekar dezake luzarora. Modurik egokiena zapia sudurrera eraman eta sudurzulo bat estutzea da, bestean zintz eginez mukiak kanporatuz, ondoren noski eragiketa beste aldean errepikatuz, modu berean.

Dena den, umearentzat metodorik sanoena, baina

ez besteentzat, kortesia edo edukazio-arau minimek agintzen dutez behintzat, sudurzulo bat estutu edo zanzatu eta bestea erabat hustutzea da, bafada gogor bat eginez. Baina, noski, nekez erakutsiko diegu gure seme-alabei horrelako prozedurarik ikastolan edo aiton-amonen aurrean egin dezaten. Etxean, bai, kumunean daudela, konketa gainera hurbildu eta orduan

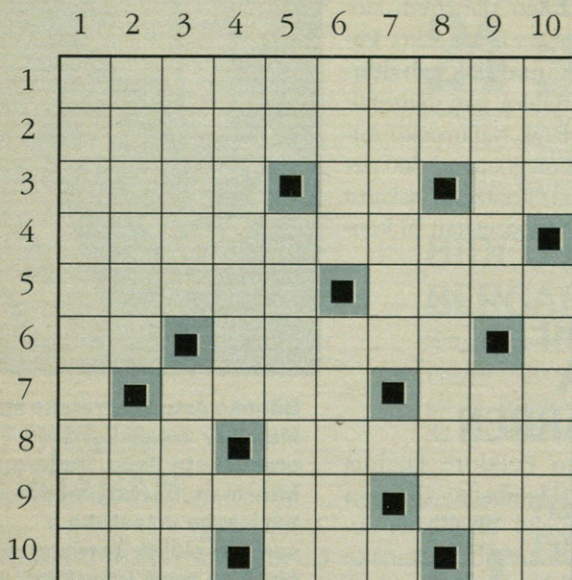

bai, ongi garbitu sudurrak, ondoren kanila irekiz. Horrela segurtatuko dugu garbiketarik onena.

JABIER AGIRRE

Denborapasa

Gurutzegrama

EZKER ESKUIN: 1.- Mintzakidea. 2.- Iparraldean, ugazabaren alaba. 3.- Ugaztu karraskari. Jainko egiptiarra. Erbioa. 4.- Testu bati buruz egiten diren azalpenak edo oharak. 5.- Kinta bateko kide. Aurpegiko irekidura. 6.- Arabako alderdi espainiarra. Uluak eginez. Kontsonantea. 7.- Mila. Hainbat. Egur. 8.- Estatu Independenteen Elkartea. Plano horizontal baten altuera maila. 9.- Kemenen. Ukitu aditzaren infinitiboa. 10.- Norekin atzizkia. Betekada. Zintzo.

GOITIK BEHERA: 1.- Bastartak. 2.- Olagizona. Zezen zikiratu. 3.- Adiskide on. Espainiako probintzia. 4.- VIII. hila. Röntgen. 5.- Atzizki femeninoa. Teatro eta zine areto garrantzitsu batzuei ematen zaien izena. 6.- Ordena. Momentuak. 7.- Egonak. Sufrea. Bokala. 8.- Dauka. Ahantzi. 9.- Gizon izena. Gizon izena. 10.- Suitzako ibaia. Uretako bizidun.

Kate hitzak

Letra kopuru desberdineko hitzak ageri zaizkizu ondoan. Helburua zera da, eskuineko taula osatzea, puzzlea bailitzan. Pasa ezazu hitz bakoitza dagokion lekura, kon-tuan harturik hitzok ezker eskuin eta goitik behera joan daitezkeela.

8 letra

Adabakia
Azenario
Bazkatua
Zamariak

7 letra

Egarria
Kenketa
Ontziak
Ukimenen

4 letra

Adio
Atal
Beha
Buka
Edan
Egon
Ene
Ezen
Ezin
Iaio
Iban
Iran

Irun
Lazo
Leka
Nian
Nion
Nori
Okin
Onin
Orba
Oria
Otea
Zail

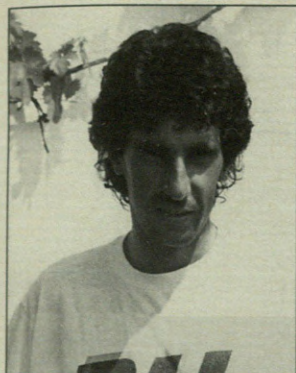
2 letra

Ad
Ak
An
Dr
Ka
Ni
Ta
Ze

3 letra

Adi
Ahi
Ari
Eri

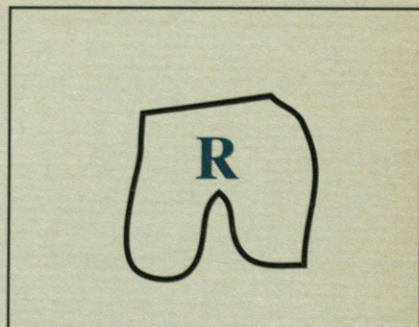
ERANTZUN zenbakidunak bete ondoan, pasa ezazu letra bakoitza dagokion goiko taulako laukira eta grabatuan ageri den pertsonaiaren izena, bizkaitar txirrindulari baten izena ageriko zaizu.

1	2	3	4		
5	6	7	8	9	10

Hegazti mota		Kez bete		Sasoia		Beldurtiak	
Balet taldeak		Segada		Ikasleen musika taldea			
Sinistunak		Egile atzizkia		Eragiketa aritmetikoa		2	
Bete-beharrak		Zoritzarrez		Buruarin		1	
Dago		Garai		Gipuzkoako herria		8	
Gehiegizkoa		Aipamen		Itzulia		9	
Edari tropikala		Hobena		Boroa		Kanpo	
3				Letoniako hiriburua		Ipar.. ardoa	
		Barrea		Bat		6	
		Modua		Iodoa			
Nigan				Potasioa		5	
Joan den urtean		5		10		Kontso. bikoitza	
		Garoa		... egin, goitik ari		Bokala	
		Oxigenoa		Hamar			
Kontso-nantea		Zintzoa		Mahai joko mota		7	
						4	

—Hieroglifikoa—

Heldua izatean ... izan nahi nuke

Aurreko asteko soluzioak

INIGO CUESTA									
●	A	●	E	●	U	●			
●	A	●	M	●	E	●	R	●	I
●	N	●	P	●	E	●	R	●	A
●	L	●	A	●	S	●	A	●	I
●	B	●	E	●	L	●	U	●	S
●	J	●	A	●	K	●	A	●	A
●	R	●	O	●	N	●	A	●	O
●	C	●	D	●	K	●	A	●	D
●	U	●	D	●	A	●	I	●	N
●	A	●	R	●	E	●	R	●	I
●	A	●	K	●	I	●	T	●	X

Gurutzegramak

EZKERESKUTU 1. Beharotziak 2. Atabularia.
3. Kimu. Duri. 4. Emateak. O. 5. Zontea. Aa.
6. Al. ul. Asu. 7. Logale. Lot. 8. Ega. Andery.
9. Aue! Alara. 10. Kaiku. Okak.
GOTTIK BEHERA: 1. Bakezaleak. 2.
Etimologia. 3. Hamar. Gari. 4. Abuzua. Ek. 5.
Ta. Teila. U. 6. Oldea. enA. 7. Kaia. A. Dio. 8.
Irakasleak. 9. AIT. Aitorra. 10. Ka. O. Oteak.

Hieroglifikoa:

Gorbata.

Kate hitzak

A	B	A	R	B	A	B	A	B	A
Z	I	A	N	Z	I	R	T		
E	S	T	A	T	U	A	L	E	A
T	E	B	E	T	I	Z	U	A	K
A	D	A	M	A	O	Z	O		
G	A	S	A	A	Z	T	I		
D	E	T	A	A	R	K	U	S	
E	M	A	K	U	N	D	E	U	G
I	A	Z	A	D	I	T	U	A	K
A	R	I	N	U	A	R	R	A	
I	O	I	A	E	K	A	I		

Bosteko ttipiak

- A 1. Iharra. 2. Aleak. 3. Irendu.
4. Radar. 5. Zakura.
B 1. Angelo. 2. Gizen. 3. Iezake.
4. Tekua. 5. Guneak.

—Bosteko ttipiak

	1		3		5
1		2		4	
	2				
3					
	4				
5					

- Erretegiak
- Nafarroako herria
- Galai
- Emakume izena
- Ogibileak

- Atzeman
- Jaki mota
- Iparraldeko ibaia
- Automata
- Bizi

Zenbaki bakoitzeko hitz bat eta bera

	1		3		5
1		2		4	
	2				
3					
	4				
5					

Bizkaia

BIZKAIA da euskal Herriaren bihotza eta motorra. Ekonomian eta lanean probintziarik eraginkorrena.

Bizkaian 1.200.000 lagun bizi dira. Gipuzkoa eta Araban batera baino gehiago. Orain, halere, kanpotar gutti dator Bizkaia eta hiltzen direnak garai dira jaiotzen diren aldean. Bizkaian gero eta zahar gehiago eta gazte guttiago ikus litezke.

Bizkaia buru handia eta gorputza ttipia dituen eremua da. Bizkaian Bilbo da ia dena. 'Bilbo handia'n deritzan eskualdean ia milioi bat herritarrek bizimodua ateratzen dute.

Ez dago Bizkaian Bilboren parean jarri litekeen herririk, Gipuzkoan gauzak berdintsuago daude. Irunek, Eibarrek, Mondragonek... ez diote Donostiari lotsarik zenbait kontutan bederen.

Bilbao-Bizkaia Bankoak, Petronorrek, Iberduerok eta beste lantegi handiek, eta Bilbo handia zeharkatuko duen metroak Bikaia oraindik ere Euskal Herriko nagusigoa ematen diote.

Beharakada handia egin du, hala ere, azken aldiotan. Altzairuak eta ontzigitzak mundu osoan izan duen kinka gaiztoak bete betean harrapatu du Bizkaia. Guztiok ditugu gogotan 'Euskalduna' eta Sestao inguruko Labe Gorenen larrialdiak. Lanea zinez kazkagarria da Bizkaian.

KULTURAKO zenbait alorretan ere aurretik doa Bilbo. Zazpi probintzietan berak ditu Unibertsitate fakultaterik gehienak. Operak, museok (Arte Ederretakoa batez ere) eta laster zabalduko duten Guggenheim museoak bikain janzten dute Nerbion erriberetako hiria.

Ezin dugu gauza bera euskal kulturaz esan. Donostia da, inongo zalantzarik gabe, euskal kulturaren hiriburua. Geografiak ere laguntzen dio horretan. Gipuzkoa da probintziarik euskaldunena, hortxe daude idazlerik gehienak, hortxe antolatzen eta kokatu dira euskarari dagozkion erakundeak eta elkarterik bizkorrenak.

Abertzaletasunak ezaugarri berezia du Bizkaian. Bizkaian EAJ da alderdirik indartsuena. Hemen sortua da eta hemen

**GOTZON GARATE
GOHIARTZUN**

Deustuko Unibertsitateko irakaslea

egin ditu errorik sendoenak. EAJren sarea noranahikoa da eta ekonomian eta gizarteko antolamentu anitzetan nabari nabaria da beraren eskua.

Euskal kultura aurrera doa Bizkaian, irakaskuntzari esker batez ere. Gazteen artean euskara gero eta sarriago entzuten da edonon. Aspalidanik bilbon ingeneritza eta zuzenbidea ikas zitezkeen. Azken aldiotan, berriz, medikuntza, biologia eta zientzia fakultadeak sortu dira. Euskaldunek ez dute Espainiara alde egin beharrik beren buruak jakintzan janzteko.

BIZKAIKO norabidean, bai politikan, bai kulturaren eta ekonomian ere toki berezia betetzen du Bilboko Deustu Unibertsitateak.

Deustuko Unibertsitateak eragin handia izan du Euskal Herriko gizartearen. Deustun egin dira Euskal Herriko legegi-

zonik gehientsuenak. Ardantza Lehendakariak hortxe ikasi zuen eta Xabier Arzalluz hortxe dago irakasle. Euskal Gobernua dauden politikari asko eta asko Deustun jantziak dira. Bizkaian, nonnahi, posturik gorenetan aurkituko dituzu deustuarrak.

Espainiako mailan ere ezagun da Mario Condek, Sanchez Asiainek eta beste ekonomilari entzutetsuek Deustun lortu zituztela beren tituluak.

Deustu unibertsitatean lan bikaina egin da. Horixe aitortuko du pozez nik bezala hementxe 30 urte lanean ari denak.

EUSKARA kontuan, ordea, oso beltz ikusten dugu euskaltzaleok Deustu Unibertsitatea.

Euskal gizartea onerako aldatu da. Gero eta gehiago dira euskaraz ikasten duten ikasleak. Deustu unibertsitateko atea gero eta euskaldun gehiagok jotzen dute. Etsipenak hartzen ditu, ordea. Deustu unibertsitatea ez da aldatu. Espainolari lotua jarraitzen da.

Enpresariales da Deustuko karrerarik estimatuena. Nota oso bikainak dituztenek bakarrik lortzen dute toki bat fakultate horretan. Hor ikasi dute, besteak beste, Karlos Garaikoetxeak eta Jose Eloorrieta, ELAko zuzendariak.

Fakultate horretan gai bat ere ez da euskaraz irakasten. Euskaldunek atzerapen handia dute. Orain arte euskaraz ikasi badute ere, hemendik aurrera dena Espainiako hizkuntzan ikasi beharko dute. Sarrikan euskaldunek karrera hori bera erdia baino gehiago euskaraz egin lezateke.

Gauza bera gertatzen da Informatica-n, Secretariado-n, Turismo-n. Den dena erdaraz. Beste fakultatetan barkakizun bezala asignaturaren bat ikas liteke euskaraz.

Deustu Unibertsitatean euskara baztertuta dago. Euskal Herriko Unibertsitatean %ia 50 gai euskaraz irakasten dira. Deustu Unibertsitatean % 6.

Bizkaian euskara normalizatzeko dagoen eragozpenik handiena Deustu Unibertsitatea da.

Ltxura baino gehiago...

FOTOKONPOSAKETA
INPRIMATEGIA

ANTZA

Maisuen Eskutik

Industrialdea 1-2 20160 LASARTE-ORIA
Tel: (943) 37 07 38 - 37 15 45 Fax: (943) 36 54 93 - 36 10 48

TXORIA, INOIZ BAINO GORAGO

